

Legendy města Brna

Obsah

Obsah.....	2
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	4
1.1 Základní údaje.....	4
1.2 Anotace programu.....	5
1.3 Cíl programu.....	5
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	5
1.5 Forma.....	5
1.6 Hodinová dotace.....	5
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	5
1.8 Metody a způsoby realizace.....	5
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace.....	6
1.10 Materiální a technické zabezpečení.....	7
1.11 Plánované místo konání.....	7
1.12 Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu.....	7
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu.....	8
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	9
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	9
2.1 Tematický blok č. 1 Minikurz fotografování – 5 hodin.....	9
2.1.1 Téma č. 1 Jak vypadá kvalitní fotografie – 3 hodiny.....	9
2.1.2. Téma č. 2 (Jak upravovat fotografie v počítači) – 2 hodiny.....	20
2.2 Tematický blok č. 2 Prohlídka pamětihodností města Brna – 4 hodiny.....	32
2.2.1. Téma č. 1 – Zaměřeno na historické centrum – 2hodiny.....	32
2.2.2. Téma č. 2 – Zaměřeno na Špilberk a Staré Brno – 2 hodiny.....	35
2.3 Tematický blok č. 3 Hra s úkoly – 6 hodin.....	40
2.4 Tematický blok č. 4 Workshopy a výstava – 10 hodin.....	42
2.4.1. Téma č. 1 Výběr a zpracování fotografií – 3 h.....	42
2.4.2. Téma č. 2 Kvíz a vyhodnocení – 1 h.....	44
Závěrečný test pro program Legendy města Brna.....	45
2.4.3. Téma č. 3 Příprava prezentace fotografií – 3 h.....	49
2.4.4. Téma č. 4 Příprava vernisáže – 1 h.....	53
2.4.5. Téma č. 5 Vernisáž výstavy – 2 h.....	53
3. Metodická část.....	55
3.1 Metodický blok č. 1 – (Fotografický minikurz).....	57
3.1.1 Téma č. 1 (Jak vypadá kvalitní fotografie) – 3 hodiny.....	57
3.1.2 Téma č. 1 (Jak upravovat fotografie v počítači) – 2 hodiny.....	62

3.2. Metodický blok č. 2 – Prohlídka pamětihodností	74
3.2.1. Téma č. 1 - Zaměřeno na historické centrum – 2 hodiny.....	74
3.2.2. Téma č. 2 – Zaměřeno na Špilberk a Staré Brno – 2 hodiny	77
3.3. Metodický blok č. 3 – Hra s úkoly – 6 hodin	79
3.4. Metodický blok č. 4.....	82
3.4.1. Téma č. 1 Výběr a zpracování fotografií – 3 h	82
3.4.2. Téma č. 3 Kvíz a vyhodnocení – 1 h.....	83
3.4.3. Téma č. 2 – Příprava prezentace fotografií – 3 h.....	84
3.4.4. Téma č. 4 Příprava vernisáže – 1 h	86
4 Příloha č. 1 Ilustrační materiál pro žáky	88
5 Příloha č. 2 – Metodický materiál pro pedagogy	98
6 Příloha č. 4 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	110

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a registrační číslo projektu	Ve škole po škole CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008190
Název programu	Legendy města Brna
Název vzdělávací instituce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Hybešova 15, Brno, 602 00 http://www.sssbrno.cz
Kontaktní osoba	Mgr. Hana Knapová
Datum vzniku finální verze programu	Říjen 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	02_16_32
Forma programu	prezenční
Cílová skupina	8. – 9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky osmiletého gymnázia
Délka programu	25 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Poznávání tradic a kultur, uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku a podpora zájmu dětí a mládeže o specifika vlastního regionu, včetně tradic a zvyků většinové společnosti i sociálních, etnických a kulturních menšin, podpora vzdělávacích projektů zaměřených na poznávání historie, tradic a kultury.
Tvůrci programu Odborný garant programu	Mgr. Markéta Mrkvová, PhD. Mgr. Renata Hubáčová
Odborní posuzovatelé	YMCA Brno

1.2 Anotace programu

Program je zaměřen na poznávání historie města s jeho legendami a pověstmi. Zábavnou formou seznamuje žáky se zajímavými místy a pamětihodnostmi. Začíná prohlídkou historicky zajímavých míst, na kterou navazuje hra s využitím moderních technologií, v níž žáci uplatní nově získané vědomosti, zkušenosti a poznatky. Dalším úkolem je hledání míst zmíněných v legendách a pověstech a pořízení fotografií vyjadřujících genius loci daného místa. V závěrečném bloku celého programu se žáci učí pracovat s nástroji pro grafiku a zpracovávání fotografií. Výstupem programu je zpracovaná série fotografií, inspirovaných legendami a prezentovaná prostřednictvím výstavy s vernisáží.

1.3 Cíl programu

Cílem celého programu je doplnění znalostí historie místa, kde se žáci pohybují, kde žijí, rozvoj znalostí práce s moderními technologiemi, fotoaparáty, osvojení si základů práce s digitálními nástroji pro grafiku, zpracovávání fotografií, rozvoj komunikačních dovedností, vzájemná spolupráce, sdílení společných zážitků, prezentace vlastní práce.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Kompetence komunikativní – komunikace v mateřském jazyce, vyjádření myšlenek, pocitů, úsudků, využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro komunikaci s ostatními.

Kompetence pracovní – schopnost práce s digitálními technologiemi – zaujetí zodpovědného vztahu k práci, rozvoj pracovních návyků.

Kompetence občanské – kulturní povědomí a vyjádření – vnímání sounáležitosti s daným prostředím, s kulturním světem, uvědomění si osobní, občanské zodpovědnosti, respekt k druhým, tolerance.

Kompetence k učení – organizace a řízení vlastního učení, vyhledávání a třídění informací, využitelných v tvůrčí práci a praktickém životě, pozorování věcí a lidí, jejich porovnávání, kritické posuzování a vyvozování závěrů.

Kompetence sociální a personální – žáci spolupracují ve skupině, přijímají své role, jednají s druhými s tolerancí a respektem, diskutují, oceňují práci druhých, vytváří si pozitivní představu o sobě.

1.5 Forma

Při realizaci každé části programu využíváme hromadnou, skupinovou i individuální formu výuky. Vzájemně spolu komunikují a spolupracují pedagogové formálního a neformálního vzdělávání, tzn. základní školy a pedagogové volného času. Prohlídky města i hra s úkoly, které se všichni společně účastní, slouží jak k rozšíření vědomostí a znalostí o historii města, k získání pocitu sounáležitosti s daným místem, občanské zodpovědnosti, budování hrdosti, tak k otestování zkušeností práce s digitálními technologiemi, které účastníci získají během prvních lekcí, kdy pedagog formu výuky proměňuje na základě potřeby.

1.6 Hodinová dotace

25 hodin – 5 h fotografický minikurz, 4 h prohlídka města, 6 h hra s úkoly, 10 h foto-workshop a výstava fotografií

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

20 žáků, věkové rozmezí 13–15 let

1.8 Metody a způsoby realizace

Při realizaci programu využijeme postupně následující metody: slovní výklad a popis při seznámení s novými informacemi, názorně demonstrační ukázky, práce s fotoaparátem, s grafickými programy, praktické cvičení, práce s moderními technologiemi, tvorba a zpracování fotografií, hra v prostředí města, diskuze ve dvojicích, skupinách, s pedagogy, umělecko-tvůrčí metody.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok č. 1 – Minikurz fotografování – 5 hodin

Uvedení projektu, představení programu a jeho jednotlivých částí. Ukázky práce s fotoaparátem, zvládnutí jeho obsluhy, tvorby fotek, úprava fotografií prostřednictvím počítačového programu, získání dovednosti ovládání fotopřístroje a práce s grafickými programy.

Téma č. 1 – Jak vypadá kvalitní fotografie – 3 hodiny

Seznámení se s fotografickým vybavením a se základy focení. Tvorba fotografií, focení různě velkých a různě situovaných objektů. Tuto činnost si vyzkouší každý žák. Pořízené fotografie budou nahrány do školních počítačů, do individuálních složek.

Téma č. 2 – Jak upravovat fotografie v počítači – 2 hodiny

Seznámení se s grafickým programem, který budou žáci používat na úpravu fotografií. Vyzkoušení jednotlivých funkcí na fotografiích pořízených v předchozí lekci.

Tematický blok č. 2 – Prohlídka pamětihodností města Brna s průvodcem – 4 hodiny

Seznámení s historií města, prohlídka historických objektů a budov. Během dvou prohlídek účastníci pořizují fotografie jednotlivých míst a objektů.

Téma č. 1 – Zaměřeno na historické centrum – 2 hodiny

Tato část exkurze po historických památkách Brna má za cíl představit žákům okolí katedrály Petrov a nejužší centrum. Na každé zastávce se účastníci dozvědí fakta a zajímavosti z brněnské historie.

Téma č. 2 – Zaměřeno na Špilberk a Staré Brno – 2 hodiny

Tato část exkurze představí žákům hrad Špilberk, jeho historii a roli při obraně města Brna. Poslední část exkurze je věnována období gotiky a působení královny Elišky Rejčky v Brně.

Tematický blok č. 3 – Hra s úkoly – 6 hodin

Na začátku tematického bloku proběhne seznámení s pravidly celé akce, s jejím průběhem, dále rozdělení žáků do pracovních skupin.

Každá skupina má k dispozici fotoaparáty. Trasa celé hry je vedena městem a realizována na 5 stanovištích vybraných dle zajímavosti legend, které se k nim vážou. Každá z legend se snaží ukázat zajímavé místo, k němuž se váže brněnská historie, ale přinést i zamyšlení a diskuzi zaměřenou na jednání a motivace jednotlivých osob v příběhu. Úkolem účastníků je vést společnou diskuzi, vyhodnotit chování jednotlivých postav z příběhů a legend, zaujmout vlastní postoj a následně nafotografovat dané místo na základě vlastního prožitku, podle toho, co žáky nejvíce zaujme a přiblíží legendu daného místa.

Tematický blok č. 4 – Workshop a výstava – 10 hodin

Workshop a výstava nabízí prostor pro praktické činnosti, uplatnění nově získaných dovedností, sebehodnocení, sebeprezentaci a sebepojetí.

Téma č. 1 – Zpracování vyfocených fotografií – 3 h

Zopakování znalostí získaných v předcházejících tematických blocích, tzn., jak fotografujeme, jakými přístroji, proč si pořizujeme fotografie, znalost funkcí programu pro grafické zpracování a následný výběr ze souboru nafocených fotografií, které se budou dále upravovat. Úprava vybraných fotografií vhodných pro tisk, diskuse nad zpracovanými tématy, konzultace s pedagogem.

Téma č. 2 – Závěrečný vědomostní test – 1 h

Ověření znalostí získaných během celého programu.

Téma č. 3 – Příprava prezentace fotek – 3 h

Prezentace vlastní práce před ostatními účastníky, příprava pořízených materiálů pro vernisáž.

Téma č. 4 – Příprava vernisáže – 1 h

Umístění fotografií na místo, kde výstava proběhne. Zpracování popisků k daným fotografiím, jména žáků.

Téma č. 5 – Vernisáž – 2 h

Závěr celého programu tvoří výstava pořízených fotografií včetně vernisáže, kterou účastníci uspořádají za pomoci učitele, pozvou své spolužáky, učitele, rodiče, širší veřejnost.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Materiálem a technickým vybavením potřebným k realizaci programu jsou: fotoaparáty a fotomateriál pro velkoformátový tisk fotografií. Základním předpokladem je vybavenost školy, a to dostatečným množstvím počítačů s danými grafickými programy, potřebnými k úpravě nafotografovaného materiálu. Počítáme vždy dvojici žáků na jeden počítač, ale nejlepší variantou je jeden počítač na jednoho žáka. Vhodné jsou i mobilní telefony žáků.

1.11 Plánované místo konání

Samotná výuka týkající se teorie tvorby fotografií, práce s grafickým programem a zpracovávání nafotografovaného materiálu probíhá v dostatečně technicky vybaveném prostoru školy. Prohlídka historicky významných míst a hra týkající se legend probíhá v reálném prostředí, v centru města. Závěrečná vernisáž probíhá opět v prostorách školy.

1.12 Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu

Vyhodnocení realizace programu proběhne formou diskuze se zapojenými pedagogy i ostatními členy projektu. Zhodnotí se časová náročnost, atraktivita pro žáky a využitelnost získaných znalostí.

V rámci posledního výukového bloku proběhne prezentace účastníků, během které spolu s lektory zhodnotí pořízené fotografie a prodiskutují přínosy příběhů jednotlivých legend. Fotografie budou následně vytištěny a ponechány ve spolupracující škole po dobu jednoho měsíce. Následně budou prezentovány v budově Střediska služeb školám jako inspirace pro další školy. V případě zájmu budou fotografie následně nabídnuty i Magistrátu města Brna, městské části Brno-střed k umístění do některého informačního centra. Nabyté znalosti (zejména práce s fotografiemi) mohou účastníci využít i pro další školní projekty.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		40 500 Kč
z toho	Hodinová odměna pro odborného lektora (1 h výuky + 0,5 h přípravy, DPP bez odvodů)	300 Kč
	Hodinová odměna pro 1 lektora (1 h výuky + 0,5 h příprava, DPP bez odvodů)	200 Kč
Náklady na zajištění prostor (500 Kč/h počítačová učebna, 15 hodin)		7 500 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků		0 Kč
z toho	Doprava účastníků	0 Kč
	Stravování a ubytování účastníků	0 Kč
Náklady na materiál, pomůcky a služby		93 600 Kč
z toho	Fotoaparáty 5 ks po 10 000 Kč.	50 000 Kč
	Služby – kostýmy pro hru, tisk fotografií, průvodce po městě	30 000 Kč
	Ostatní materiál (rámy, pomůcky a odměny dětem)	13 600 Kč
Režijní náklady		2 400 Kč
z toho	Stravné a doprava organizátorů	0 Kč
	Ubytování organizátorů	0 Kč
	Poštovné, telefony	500 Kč
	Propagace	200 Kč
	Ostatní náklady	0 Kč
	Odměna organizátorům	1 700 Kč
Náklady celkem		144 000 Kč
Poplatek za 1 účastníka	12 žáků	12 000 Kč

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny použité obrázky a fotografie autorským dílem Střediska služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace.

Program je zveřejněn k volnému využití na stránkách:

www.rvp.cz

<https://www.sssbrno.cz/projekty/projekt-ve-skole-po-skole>

Program Legendy města Brna podléhá licenci Creative Commons Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní. Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

2.1 Tematický blok č. 1 Minikurz fotografování – 5 hodin

2.1.1 Téma č. 1 Jak vypadá kvalitní fotografie – 3 hodiny

Cílem tematického bloku je rozvoj znalostí žáků s ovládáním fotopřístrojů, s pořizováním fotografií, ovládání moderních technologií a znalostí práce s grafickými programy při tvorbě fotografií.

1. hodina

Úvod

Seznámení s programem, jeho cílem a průběhem, navázání kontaktu s žáky.

Učitel

První hodina našeho výukového programu bude nyní probíhat v učebně. Zajímalo by mne, jaké máte vlastní zkušenosti s fotografováním, jaké používáte druhy fotoaparátů, kde a jak často umísťujete fotografie na sociální síť, jaké druhy snímků vás přitahují. Na začátku fotografického minikurzu si také řekneme vaše zkušenosti, které máte s fotografováním pomocí fotoaparátu i mobilního telefonu.

Návodné otázky pro žáky

Používáte na fotografování mobilní telefon, nebo fotoaparát?

Co fotografujete nejraději?

Proč jste začali fotografovat?

Dáváte fotografie na sociální síť nebo je máte jen pro sebe?

Máte oblíbeného fotografa, jehož fotografie se vám líbí?

(Zde se může jednat jak o profesionála, tak i o oblíbenou hvězdu na Youtube, Instagramu nebo Facebooku, nebo i jiných sociálních sítích).

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 1, příloha č. 1

Jak na to?

Nyní se seznámíme se známými fotografy, kteří mají inspirativní fotografie (viz níže). Vyhledáme si je na internetu. Od každého fotografa si prohlédneme 2 fotografie (vybírá učitel) a hlasujeme, jak se nám fotografie líbí (od jedné do pěti, kdy jedna je nejméně možný počet bodů). Učitel skóre zapíše a na závěr vyhodnotí, která fotografie žáky nejvíce zaujala.

Inspirativní osobnosti ze světa fotografie:

1. Americký fotograf **Adam Senatori** se stal známým díky nádherným fotografiím snímaným z ptačí perspektivy. Dřív byl pilotem, a právě při létání ho napadlo fotografovat krajinu shora. Baví ho ukazovat známá místa z neobvyklé perspektivy. I když žije v USA, jeho nejoblíbenější fotografickou lokací je Dubaj. Fotografuje nejen krajinu, ale i snímky pro značku Louis Vuitton.

Adam Senatori [on line] ©2020 Adam Senatori LLC, All Rights Reserved [6.2.2020].

Dostupné z: <https://www.adamsenatori.com/>

2. Australský fotograf **Corey Crawford** je velmi mladý (20 let) a na IG má zatím „pouze“ 40 000 sledujících. Cestuje po celém světě a fotografuje přírodní scenerie. Krom toho má i na Youtube kanál, na kterém sdílí své zkušenosti, tipy a triky a vzdělává tak další fotografy. Sám se totiž naučil fotografovat právě touto cestou.

Corey Crawford. In: Youtube [online]. 18.1.2020 [cit.2020-02-06]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/channel/UCML0qYIJJ6OSV4JLzJxZDbQ> (6. 2. 2020)

3. Český fotograf **Martin Rak** už dávno věhlasem přesáhl českou kotlinu. Jeho fotografie obdivuje přes milion fanoušků. Na rozdíl od výše zmíněných prezentuje své snímky na Google+ a na Facebooku. K fotografování se dostal přes dědečka, který mu ukázal, že i „výcvakům z dovolené“ lze dát atraktivní kabát. Rád fotografuje hory a jižní Moravu.

Martin Rak Photography [on line]. Copyright © 2020 [Martin Rak Photography](#).

[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.martinrak.cz/>

4. Dostáváme se k dalšímu českému fotografovi, a tím je Michal Vitásek. Jeho nejoblíbenější fotografickou lokalitou je Praha. Jeho cílem je fotografovat zajímavá místa z netradičních úhlů. V Praze, kde žije, si neváhá přivstat, aby zachytil první ranní paprsky v podzimní mlze nad řekou nebo padající sníh. Není pro něj až tak důležitá samotná stavba, kterou fotografuje, ale nálada, zajímavé světelné podmínky a zejména místa bez lidí. Prosazuje myšlenku, že nemusíte pořídit perfektní snímek, ale následná retuš ve Photoshopu nebo jiném grafickém programu musí být citlivá.

Michal Vitásek [online]. Copyright © 2020 [Michal Vitásek](https://www.michalvitasek.cz/). [cit. 6.2.2020]. Dostupné z: <https://www.michalvitasek.cz/>

Nyní jsme se seznámili s díly úspěšných fotografů, kteří oslovují široké spektrum lidí. A jak oslovili vás?

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Víš, proč bývá v oblébrání právě tito tvůrci?

Čím se od sebe liší jejich fotografie?

Co tě zaujalo?

Které druhy fotografie se ti líbí nejvíc?

Co na nich bylo zachyceno?

Chceš se také dozvědět více o fotografování?

Žáci doplňují vlastní postřehy, nebojí se vyjádřit svoje názory, pocity, učí se vzájemně si naslouchat a názory ostatních respektovat.

2. hodina

Úvod

Připomenutí fotografů zmíněných v předchozí hodině, seznámení s obsahem hodiny, která je zaměřena především na teorii tvorby fotografie.

Učitel

Fotografii tvoříme tak, aby byla zajímavá pro širší publikum, než jen kamarády a známé. Vytváříme ji s emočním nábojem, to znamená, aby měla atmosféru, zaujala publikum. Neznamená to jen zachycovat emoce, např. plačící dítě, agresivního tygra nebo vítězího sportovce. Důležité je i to, kde je na fotografii nejdůležitější předmět umístěn, v jakých je fotografie barevných tónech (teplých nebo studených, černobílá, vyzdvihnutí určité barvy), zda je fotografována v detailu, zespodu nebo svrchu a mnoho dalšího.

Nyní si fotografie prohlédneme (promítneme na tabuli, popř. máme vytištěné fotografie).

Návodné otázky pro žáky

Jak na vás fotografie působí?

Jaké pocity ve vás vzbuzuje?

Upoutala vás na první pohled?

Fotografovali jste někdy již něco podobného?

K čemu vám osobně fotografie slouží?

K zachycení daného okamžiku pro další vzpomínky, např. fotografie z narozenin?

Jsou pro vás fotografie prostředkem k vyjádření vlastních pocitů, okamžitých dojmů?

Máte vždy chuť se o fotografie s někým dělit a dané pocity s někým sdílet?

(Fotografie v příloze č. 1, obr. č. 2 až č. 7)

Je možné fotografovat cokoliv. Krajinu, rostliny, drobné předměty v detailu, zvířata, ale i věci zcela netradiční (viz. kostka ledu ve sklenici). Vždy záleží jen na nás samotných, co nás baví, přitahuje, jaký pocit

prostřednictvím fotografie chceme zachytit, co nás uspokojuje. Fotografie nám dále slouží pro naše vzpomínky, vyvolání si pocitů, kde jsme byli a jak jsme se tam cítili, co pěkného jsme prožili, se kterými lidmi jsme se setkali a sdíleli svůj čas. Snímek v rámu může sloužit jako obraz, krášlící nám interiéry našeho bydlení. Může být také vhodným dárkem pro osoby, které máme rádi.

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 2, Příloha č. 1

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 3, Příloha č. 1

K zaměření

Dali byste si fotografii do pokoje?

Byla by spíše vhodná na billboard jako nějaká reklamní fotografie?

V případě, že ano, co by mohla propagovat?

Mohla by sloužit jako ilustrace v knize? A v jakém typu knih? Pro děti? Pro dospělé?

Chtěli byste se na zobrazené místo podívat? A proč?

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 4, Příloha č. 1

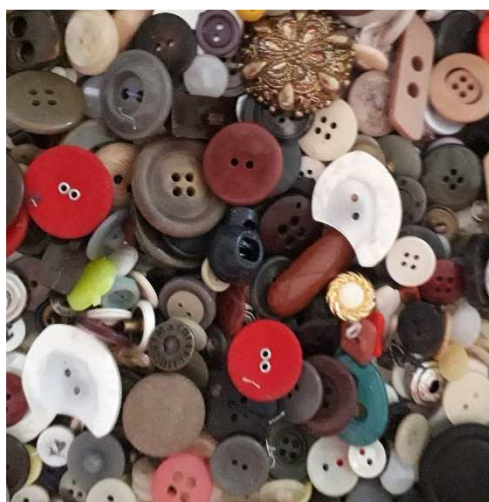

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 5, Příloha č. 1

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 6, Příloha č. 1

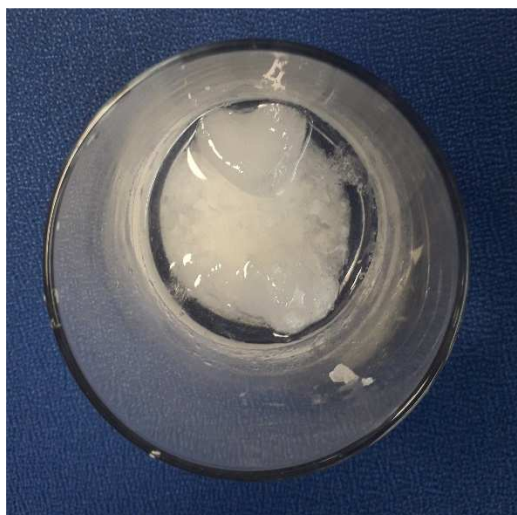

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 7, Příloha č. 1

Cílem je ukázat žákům, že i když sami fotografii nesníмали a na daném místě nebyli, danou situaci nezažili, zvíře nepohladili, neviděli drobné předměty, může v nich obrázek vyvolat určitou reakci, pocit, touhu. Reakce jednotlivce je pak dána zvoleným tématem, dobrou kompozicí fotografie, její barevností.

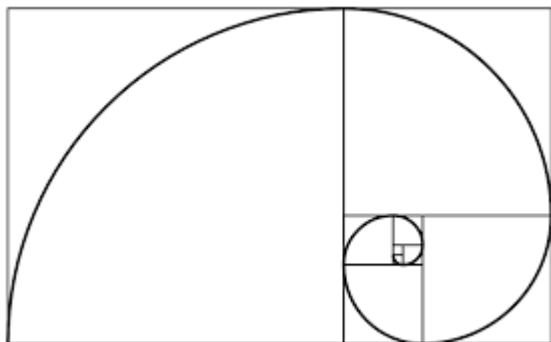
Učitel

Správná kompozice fotografie

Kompozice je laicky řečeno uspořádání osob nebo objektů na fotografii. Kompoziční pravidla nejsou pro nikoho závazná, ale pokud je fotograf dodrží, zvýší atraktivitu fotografií. Divák bude vědět, kam se má zaměřit. Jeho pozornost je směřována díky práci s liniemi, perspektivou nebo zaostřením. Je to, jako by fotograf přidal neviditelnou šipku s upozorněním – toto je důležité.

Teorie kompozice výtvarných děl vychází ze staletí výtvarné tvorby. Už od malička vnímáme kolem sebe obrazy, fotografie, reklamy, záběry v televizi. Naše oko se tak nevědomky učí, které uspořádání je „to správné“. Samozřejmě nejde jen o určité kulturní povědomí, ale estetika děl vychází i z určitých zákonitostí vnímání 2 D objektů. Například, že pokud se oko dívá na příliš chaotický obraz, ve kterém se nemá na čem zachytit, nedokáže určit, která část je podstatná. U fotografie to může být záběr kvetoucího keře, kde jsou všechny květy stejně ostré, je jich mnoho a nevytváří žádnou pravidelnou strukturu. Takovýto obraz vyhodnotí mozek jako nezajímavý.

Pravidlo zlatého řezu

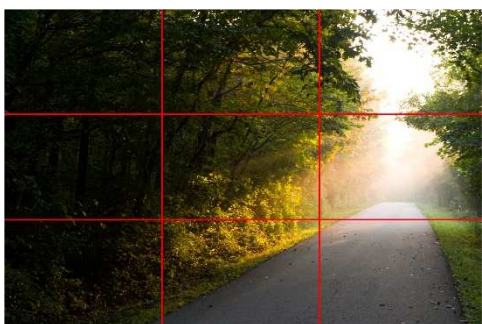

Zdroj obrázku: Wikimedia commons (6. 2. 2020)

Pravidlo zlatého řezu se uplatňuje zejména u fotografií obdélníkového formátu. Vychází z faktu, že jsme zvyklí číst zleva doprava. I fotografii pak skenujeme očima z levého do pravého horního rohu, následně po úhlopříčce dolů a opět zleva doprava. Jako nejzajímavější vnímáme část obrazu „v konci ulity“ šneka. Tam je vhodné umístit předmět, na který chceme upozornit.

Pravidlo třetin

Malovat si pomyslného „šneka“ je poměrně obtížné, proto se pojetí kompozice často zjednodušuje na pravidlo třetin.

Zdroj obrázku: Wikipedia. Org[online]. Creative Commons Attribution-ShareAlike License [cit.6.2.2020]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidlo_třetin

Obraz si pomyslně rozdělíme na třetiny podélně i svisle. Objekt zájmu by měl poté být na jednom ze 4 průsečíků linek. Ve výše uvedeném případě je to prosvětlená část cesty.

Pravidlo středu

Umístění fotografovaného objektu do středu snímku je kontroverzní téma. Někteří fotografové ho neuznávají. Pokud se ale podíváme na Instagram a jeho čtvercový formát, tak středové umístění může fungovat dobře. Dává totiž divákovi pocit, že je přímo účastníkem děje, má pocit, jako by objekt fotografoval sám.

Neutrální pozadí

Pokud fotografujeme detail, například květinu na keři nebo kávu v kavárně, je třeba dbát nejen na správné umístění, ale také na pozadí objektu. Časté je zaostření pouze na daný objekt, s tím, že okolí a pozadí je mírně rozmazané. Toho se dá již dosáhnout i v různých aplikacích (např. SnapSeed), ale pokud je možnost, je dobré fotografii již takto nasnímat. Například květ keře vynikne lépe tehdy, pokud je na snímku sám a ostatní jsou buď „v pozadí“, nebo je obklopený pouze listy. Káva v kavárně bude vypadat „utopeně“, pokud za ní vykukuje židle a pestrobarevný barový pult.

Svislé a horizontální linie

Pokud fotografujeme krajinu či stavby, je velmi důležité krom správného umístění předmětů také dbát na linie. Stavba by se neměla „kácet“. Střecha by měla být vodorovná. Největší pozor je třeba dát při fotografování vodní hladiny, ta by neměla „téct šikmo“. Samozřejmě pokud fotografujeme pohled zezdola na vysoký dům, bude vždy zkreslený perspektivou.

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Co jsme se dnes naučili?

Rozuměli jste danému postupu?

K čemu nám slouží fotografie?

Umíte už sami kvalitní fotografii vytvořit?

Na co při tvorbě fotografie musíme mlslet?

Na tuto zpětnou vazbu navazuje následující hodina.

3. hodina

Úvod

Připomeneme si teorii kompozice. Představíme si obsah hodiny, tzn. fotografování venku. Seznámíme se s fotoaparáty, s pravidly pohybu mimo budovu školy. Ověříme si vaše nabyté vědomosti v praxi prostřednictvím fotografování objektů. Výuka se odehrává mimo budovu školy, v jejím nejbližším okolí. Práce probíhá ve skupinách po 3–4 osobách, kdy každá skupina dostane k dispozici fotoaparát.

Cílem naší hodiny je praktické cvičení, ovládání fotoaparátů a tvorba vlastních fotografií.

Učitel

Nyní si vysvětlíme základní funkce fotoaparátu:

*zde se fotoaparát **zapíná a vypíná**.

*jak **ostříme na blízký objekt** (pozadí je rozmazané) a na celou scenerii.

*Ukážeme si **tlačítko**, pomocí kterého si můžeme vyfotografované snímky prohlédnout, případně je smazat.

Při pobytu venku:

*Držíme se na pravé straně chodníku.

*Dáváme pozor na překážky, které se kolem nás mohou vyskytnout.

*Vyhýbáme se ostatním, počkáme, až kolem nás projdou, chováme se ohleduplně.

A jak na to?

Během vycházky proběhne 5 zastávek, kdy si nafotografujeme vámi vybrané objekty, budovy i menší objekty v blízkosti školy.

Projdeme si předem vytipovanou trasu, na které jsou domy se zajímavou architekturou.

Kromě fotografování staveb jako celku si všímáme i zajímavých detailů, jde nám o procvičení různých typů záběru (zezdola, rovně, z vyvýšeného místa, detail atd.). Pořídíme si zhruba 15 fotografií. Každá dvojice má jeden fotoaparát, kdo přístroj nemá momentálně k dispozici, fotografuje na mobilní telefon.

Po návratu do školy si své fotografie z fotoaparátu i z mobilu uložíme do vlastní složky v počítači.

Správné držení fotoaparátu:

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 8, Příloha č. 1

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 9, Příloha č. 1

Manuál práce s fotoaparátem:

1. Přečti si manuál k tvému fotoaparátu

Vycházíme z předpokladu, že máš k dispozici digitální fotoaparát. Buď je zkrátka součástí tvého chytrého telefonu, nebo už je to opravdu samostatný fotoaparát. Pěkné fotografie můžeš pořídit z obou uvedených zařízení. Záleží nejen na kvalitě fotoaparátu, ale taky na tom, jak ho budeš používat. K získání všech informací o tom, co tvůj fotoaparát umí, se nestyď přečíst celý návod, který ti k zařízení dodal výrobce. Téměř s jistotou nenajdeš postup, jak pořídit kvalitní fotografii, ale dozvíš se o všech funkcích, které se ti nabízejí. Pravděpodobně všechny funkce fotoaparátu nevyužiješ, ale je dobré o nich vědět. Výhodou digitálního fotoaparátu je, že nejsi omezený počtem snímků a můžeš tedy opakovaně zkoušet nastavení a porovnat výsledek.

2. Osahej si svůj fotoaparát

Vyzkoušej si, jak ti fotoaparát sedne do ruky, prohlédni si menu a nauč se s ním pracovat. Seznam se s tím, jak fungují všechna kolečka, tlačítka, zorientuj se v menu. Vyzkoušej si nastavení režimů a zjisti, jak se fotoaparát chová. Toto všechno se ti bude hodit, až budeš chtít rychle vyfotografovat situaci, která se nebude opakovat. Dle možností svého fotoaparátu vyzkoušej také ruční nastavení základních funkcí.

3. Paměťová karta

Ať už používáš k fotografování chytrý telefon nebo chytrý fotoaparát, vždy budeš potřebovat paměťovou kartu, kam se budou fotografie ukládat. Je dobré vědět, jakou kapacitu tvůj fotoaparát nabízí, případně jaké jsou možnosti paměťovou kartu dokoupit. Paměťová karta by měla být spolehlivá, s dostatečně rychlým zápisem a kapacitou. Někdy může být výhodnější více karet o menší kapacitě (v případě poškození nepříjdeš o všechny fotografie). K volbě kapacity paměťové karty přihlédni také podle toho, zda budeš chtít natáčet videa.

4. Formát ukládání fotografií

Nejrozšířenější formát na ukládání fotografií je JPEG. Tento formát je vhodný a dostačující pro amatérské fotografie, ale ukládá data zmenšená, komprimovaná, čímž dochází ke ztrátě na kvalitě. Profesionálové používají formáty RAW nebo TIFF, které jsou nekomprimované, a tedy více náročné na kapacitu paměťové karty.

5. Nauč se pracovat se světlem

Slovo fotografie v překladu znamená malování světlem. Jedním ze základních předpokladů pořízení dobré fotografie je světlo a je třeba se s ním naučit pracovat už od prvních fotografií. Základním předpokladem práce se světlem při fotografování je, že půjdeš fotografovat v době, kdy je světlo přirozené. Je potřeba se se světlem naučit hrát a využít ho nejen pro kvalitu fotografie, ale i pro efekty.

6. Pečuj o svůj fotoaparát

Pokud se fotoaparát stane tvou standardní výbavou na různé procházky nebo společenské akce, je potřeba o něj pečovat. Základ je dobrá brašna nebo pouzdro, do kterého fotoaparát ukládáš pro cestování. Minimálními doplňky pro udržování fotoaparátu v čistotě je balónek, štěteček a hadřík na optiku.

7. Vyzkoušej si to

Všechno, co bylo možné teoreticky nastudovat, je potřeba vyzkoušet. Vyraz do terénu a fotografuj. Vždy si zapiš nebo zapamatuj, jaké nastavení bylo pro fotografii použito. Vyzkoušej si stejný objekt vyfotografovat různým nastavením, aby bylo možné porovnat rozdíl. Takto zjistíš citlivost fotoaparátu v různých podmínkách. Použij nastavené režimy a dle možností tvého fotoaparátu i ruční nastavení. Pokud používáš k fotografování automatický fotoaparát, slouží k nastavení připravené režimy od výrobce.

8. Kompozice fotografie

Když už víš, jak pořídit fotografii, zaměř se na to, co fotografuješ. Uvědom si, co by mělo být na fotografii dominantní. Fotografie ve výsledku působí jako celek. Vše, co na fotografii zachytíš, je součástí kompozice. Objekty na fotografii mohou být cíleně poskládány nebo vybrány fotografem. Kompozice je tedy výsledkem vnímání a cílů fotografa.

9. Úprava fotografií

Výhodou digitální fotografie je, že ji můžeš upravit v počítači. Existuje spousta programů, které jsou k tomu určené, od úplně jednoduchých až pro ty, které jsou určeny pro úpravu profesionálních fotografií. Úpravy mohou být pouze základní, například ořez fotografie, vyrovnaní, případně zostření. Ale díky softwarovým možnostem můžeš fotografii zásadně změnit a použít efekty, které nedokáže tvůj fotoaparát.

10. Archivace fotografií

Výhodou digitálního fotoaparátu je, že můžeme pořídit velké množství fotografií. Ale pak jednoznačně musí přijít potřeba řešení otázky, kam s nimi. Od začátku je dobré si stanovit pravidla a jednotné ukládání fotografií. Ať už je to úložiště nebo pevný disk tvého počítače, je vhodné si fotografie ukládat tak, aby pro tebe byly pohodlně dohledatelné. Doporučuje se rozdělit fotografie dle jednotlivých roků, případně i měsíců a dle témat. Dále také na fotografie upravené nebo ty, které jsou ve stavu po vyfotografování.

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Co nového jste se naučili?

Umíte již pracovat s fotoaparátem?

Znáte všechny jeho části a funkce?

Který druh objektů tě při fotografování oslovil?

Budeš se fotografování věnovat i nadále?

Kd a kde pořizované fotografie můžeš využívat?

Žáci si třídí naučené pojmy, spojí si vizuální stránku práce a používaných předmětů. Rozvíjí si komunikativní kompetence, kdy vyjadřují svůj názor, naslouchají ostatním s respektem a sdílí své zážitky a zkušenosti. Závěrečná diskuze nás nasměřuje k dalšímu tématu a motivuje k další činnosti.

2.1.2. Téma č. 2 (Jak upravovat fotografie v počítači) – 2 hodiny

1. hodina

Úvod

Učitel se na začátku vrátí několika větami k učivu z minulých hodin. Dotkne se naučených témat a žáky vtahuje do úvodní diskuze prostřednictvím motivačních otázek.

Učitel

Co jsme se naučili v minulých hodinách? (opakujeme)

K čemu nám mohou sloužit fotografie?

Komu může sloužit? (jednotlivcům, firmám)

Kde všude je můžeme vidět? (časopis, knih, billboard, atd.)

Proč fotografujeme?

Co vše již víte o tvorbě fotografie? (vmenujte)

Jakými přístroji fotografujeme (fotoaparát, mobilní telefon)

Seznámíme se s programem, se kterým nyní budeme pracovat a upravovat své foto výtvary. Výhodou úpravy fotografií na počítači je větší obrazovka, více funkcí, jednodušší ovládání, přehlednost. Jdeme na to.

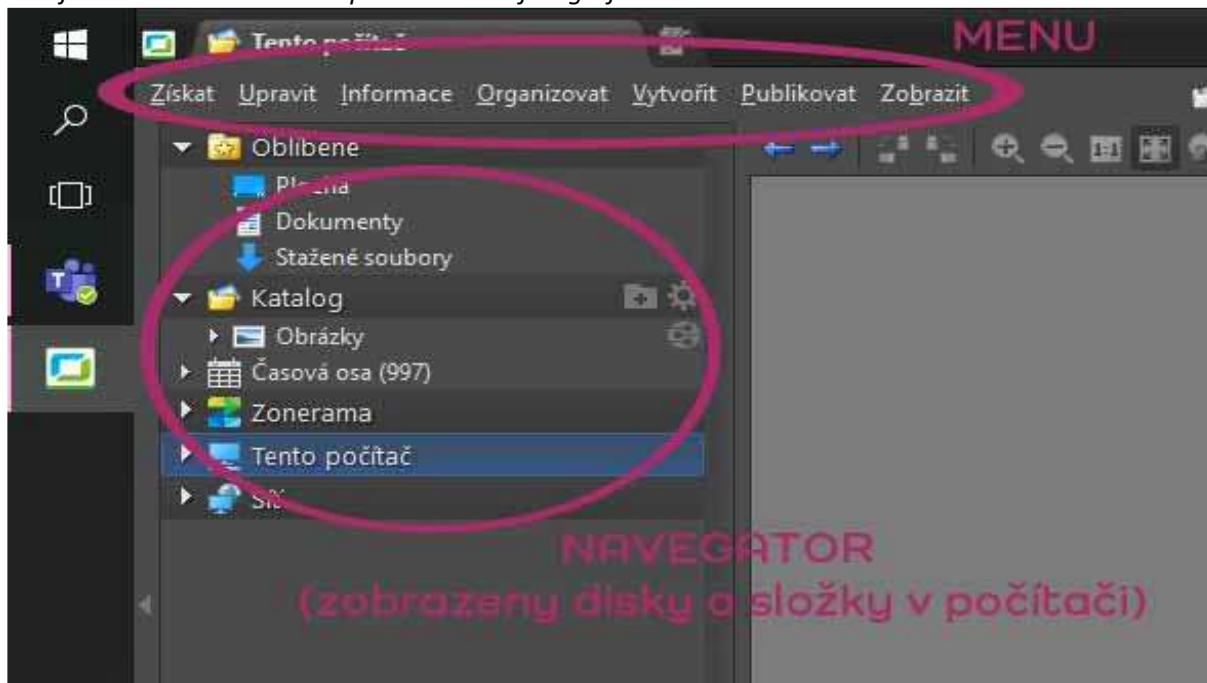
Foto Markéta Mrkvová

Jak na to?

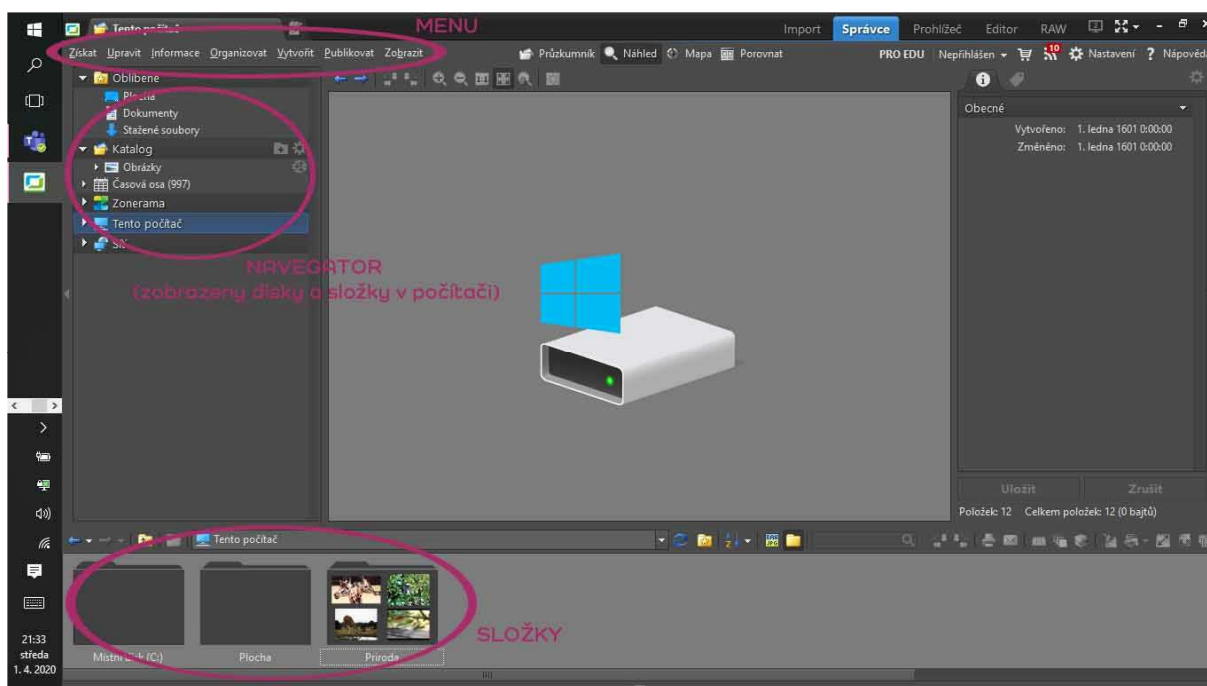
Základní orientace v pracovním prostředí Zoner

Po otevření se nám zobrazí náhled na pracovní plochu, kterou si můžeme rozdělit na jednotlivé části. Nahoře se nalézá hlavní „menu“, po levé straně se nachází takzvaný „Navegator“, kde nalezneme strukturu jednotlivých složek v počítači, katalog a Zonerama. Pro nás jsou důležité složky.

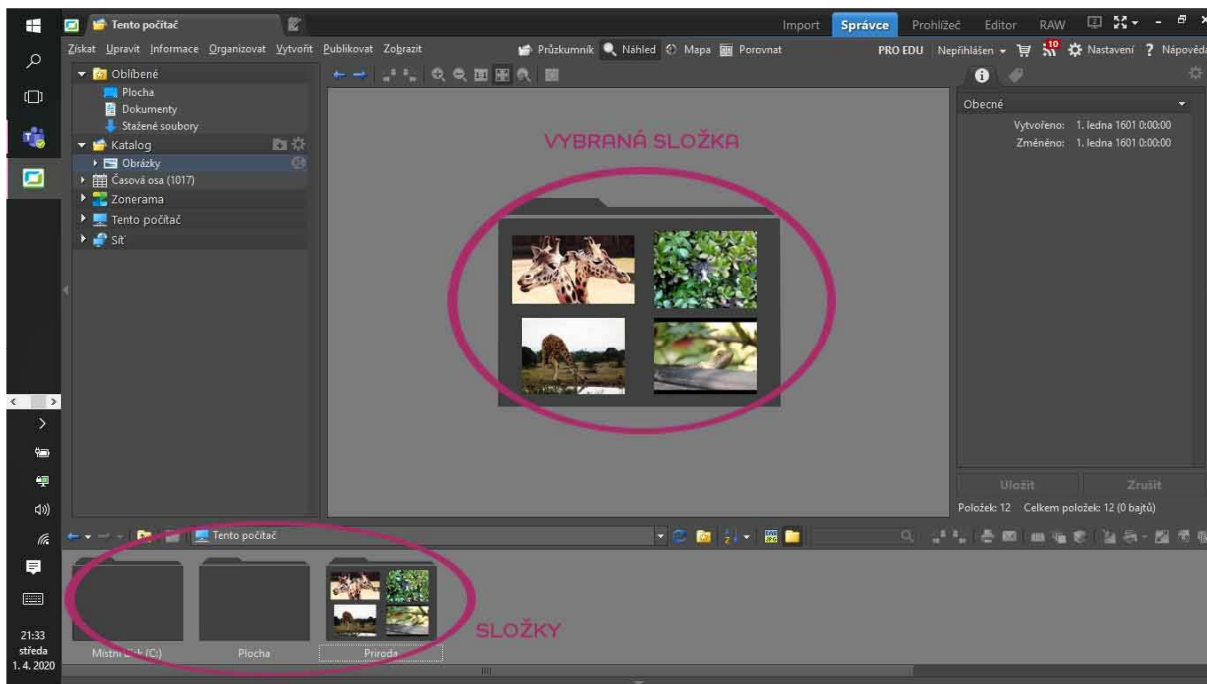
Zdroj všech obrázků v této kapitole: Vlastní fotografie-obrazová knihovna Středisko služeb školám

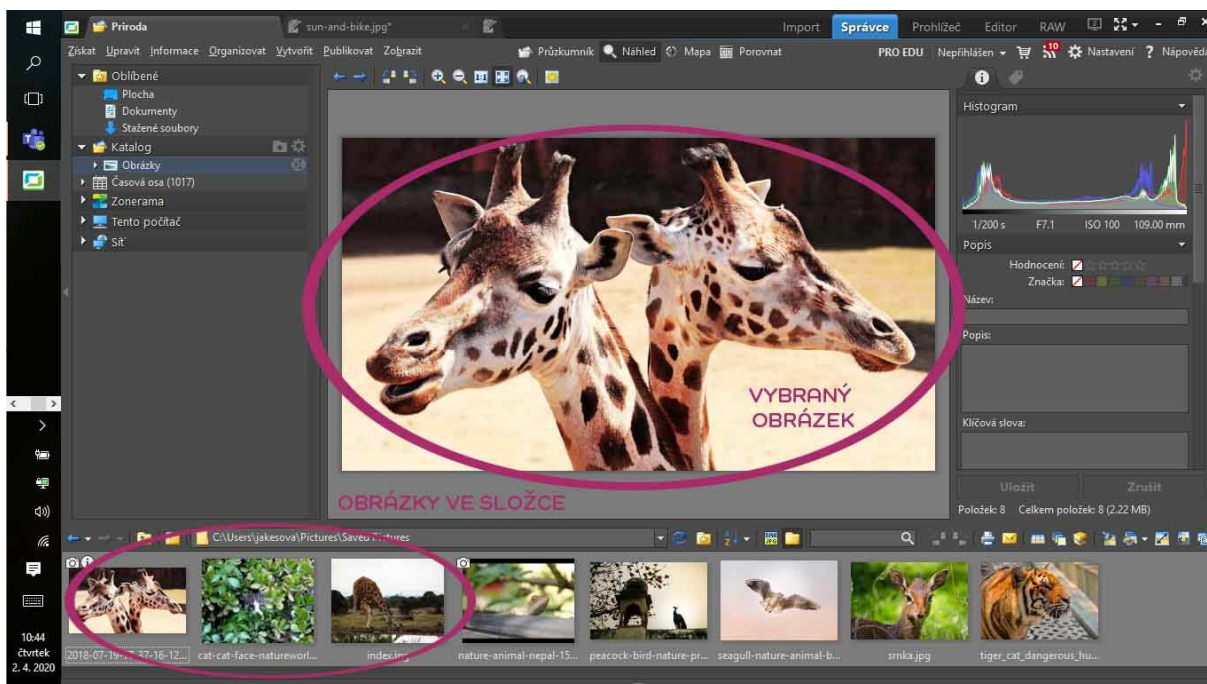
Obsah složky, ve které se nacházíme (podsložky), se nám podle verze Zoneru objeví buď ve středové ploše, nebo na spodní liště.

Dvojitým kliknutím na složku si zobrazíte její obsah, postupně se dostanete do cílové složky s obrázky, které chcete upravovat.

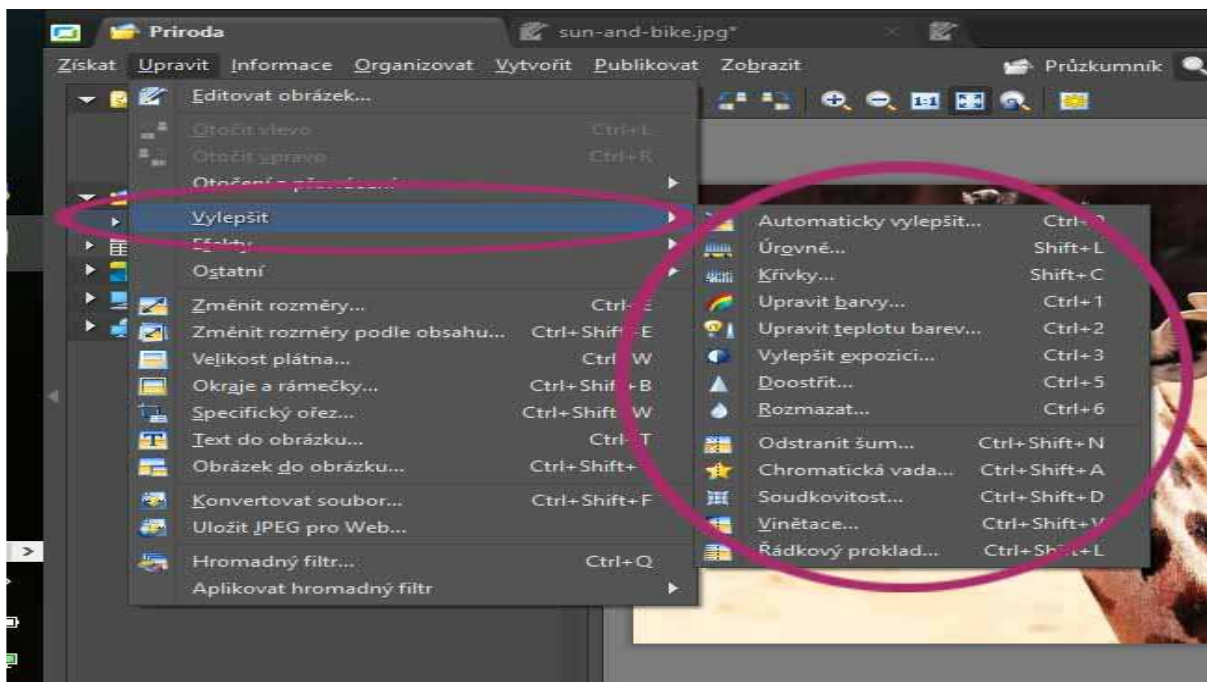
Vybereme obrázek a ten se objeví ve středové ploše.

Základní úpravy obrázku

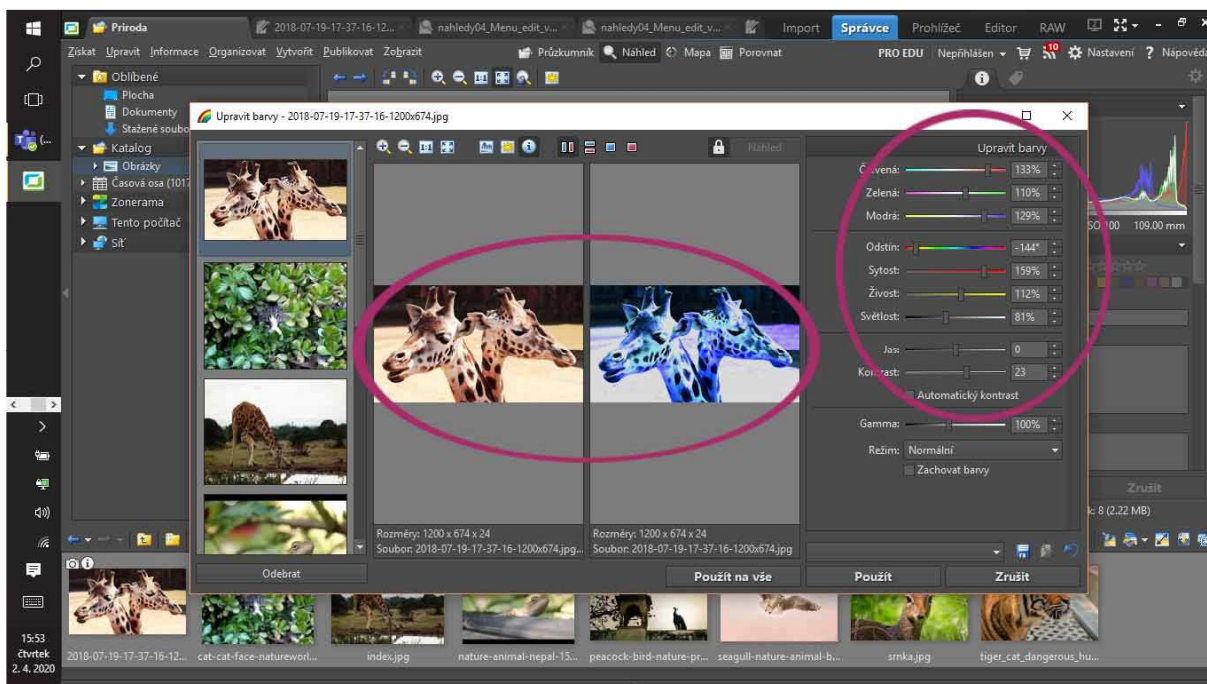
K základním úpravám můžeme použít v menu položku „**Vylepšit**“, kde na rozdíl od editace jsou tyto úpravy přednastavené, podobně jako filtry v mobilu, a jsou i jednoduše použitelné. Pro většinu základních úprav nám toto bude stačit.

Další výhodou funkce „Vylepšit“ je, že změny nejsou nevratné. Je možné obraz vždy v Zoneru otevřít a znovu upravit i po uložení.

Automatické vylepšení (vyvážení barev, jas, kontrast)

V položce „Vylepšit“ nalezneme třeba velmi praktické „**Automatické vylepšení**“, které sám program vypočítá a provede na základě barevnosti a jasnosti fotografie.

Doostřit, rozmazat a odstranit šum

Funkce „Odstranit šum“ je ještě jednodušší. Pracujeme s posuvníky „**Jas**“ a „**Barvy**“ a ihned vidíme na náhledu originálu a upravené fotografie výsledek.

Další možností je, že změním velikost obrázku (nebo poměry stran, což však nedoporučujeme). Funkci změny velikosti obrázku najdeme v hlavním menu pod „Upravit“ Tuto funkci používáme, pokud pro umístění obrázku je vyžadován přesný rozměr. Doporučujeme zafixovat poměr stran, aby nedošlo k optickým deformacím.

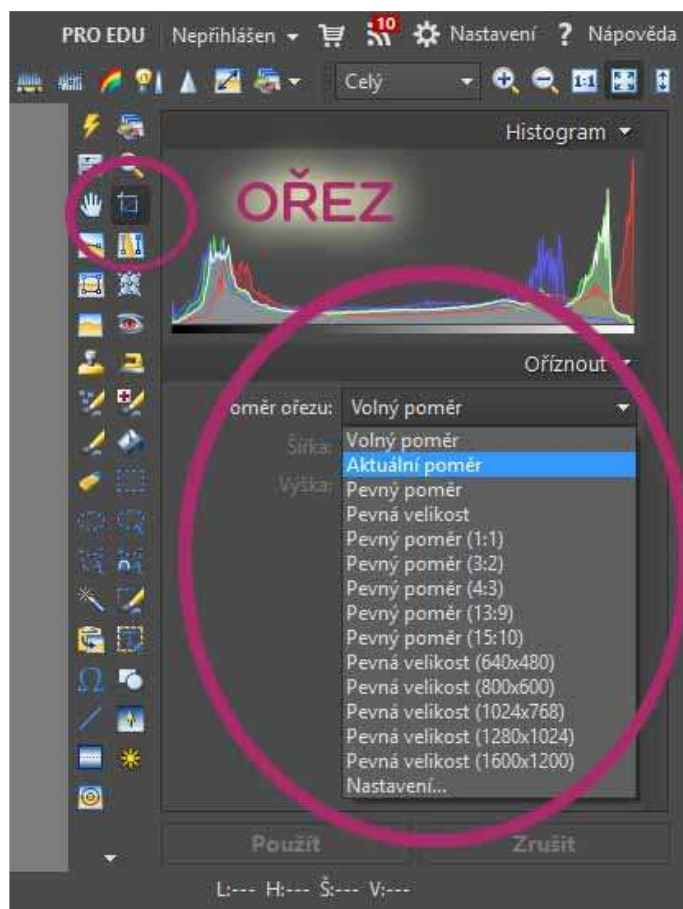
Editace už je komplexnější a složitější. Je potřeba se už v úpravách fotek více orientovat a vědět, co přesně chci. Více se používá například pro vkládání jiného pozadí nebo vkládání předmětů a překryv různých fotografií, či k úpravám RAW formátu.

The screenshot shows the Adobe Photoshop interface in the Czech language. The 'Soubor' (File) menu is open, displaying a list of options including 'Upravit' (Edit), 'Výběr' (Select), and 'Zobrazit' (View). The main canvas features a giraffe image with the text 'ÚPRAVY V EDITACI' (Edits in Edit) overlaid. The right sidebar contains the 'Histogram' and 'Ořeznout' (Crop) tool. The bottom toolbar includes various editing tools. The status bar at the bottom indicates the file path and dimensions.

Ořez

Jednou z funkcí, kterou budou žáci potřebovat, je oříznutí fotografie, a to buď dle rozměrů nebo výběrem. Ikonku pro ořez najdeme přes editaci v hlavním menu nebo po otevření editačního okna v pravém horizontálním menu ikonek.

V pravé části pak volíme, zda budeme obraz ořezávat v nějakém pevně daném poměru stran, kdy pravým tlačítkem myši následně určíme na obrázku odkud kam. (Tedy kde a jak velký ořez chci. Žáci zase mohou vyzkoušet různé varianty.)

Dokud nepotvrdím výběr Entrem, ořez se sice vyznačí, ale neprovede. Mohu tedy s výběrem ještě pomocí šipek na klávesnici posunout. Ale již nemohu změnit tvar a poměry. Je možné však výběr zrušit pomocí Esc a vybrat znovu. Výběr k ořezu definitivně potvrzuji Entrem.

Změna horizontu

Pokud se nepodařilo fotografii nasnímat vodorovně nebo naopak, je záměr autora ji naklonit. Může si v editaci jednoduše pomoci přes ikonku „Změna horizontu“. Po její aktivaci se na obrázku objeví linie s čtvercovými body, kterými lze pomocí tahu pravým tlačítkem myši obraz různě naklánět.

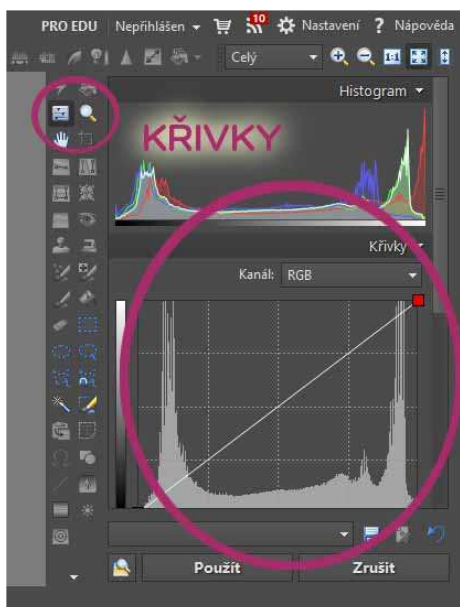

Křivky

Poslední funkcí, kterou doporučujeme probrat v editaci obrazu, jsou křivky, které určují různý poměr světel a stínů, světlosti a tmavosti či barevnosti a kontrastu fotky, a to v jedné křivce. Při otevření se objeví graf stupňů šikmou linkou. Je to výchozí stav fotografie. Zároveň na histogramu vidíme, jak moc je fotografie nevyvážená směrem k stínům či světlu, a to u každé ze tří RGB barev zvlášť, i dohromady. Pro naše potřeby budeme pracovat s celkovou křivkou.

Pro jednoduchou úpravu doporučujeme kliknout levým tlačítkem na střed linky a čtverec, který se zde vytvoří, příliš neposouvat. Dalším kliknutím levým tlačítkem ve spodní a horní části linky se nám vytvoří tzv. další záchytné body, které následně můžeme levým tlačítkem posouvat a sledovat, jak se mění světelnost a kontrast obrazu.

Nechte žáky vyzkoušet a vyhrát si s fotografiemi pomocí křivek, dokud nenaleznou vyhovující nastavení.

Všechny tyto funkce patří mezi základ pro úpravu fotografií a žáci by jim měli porozumět a měli by být schopni je použít.

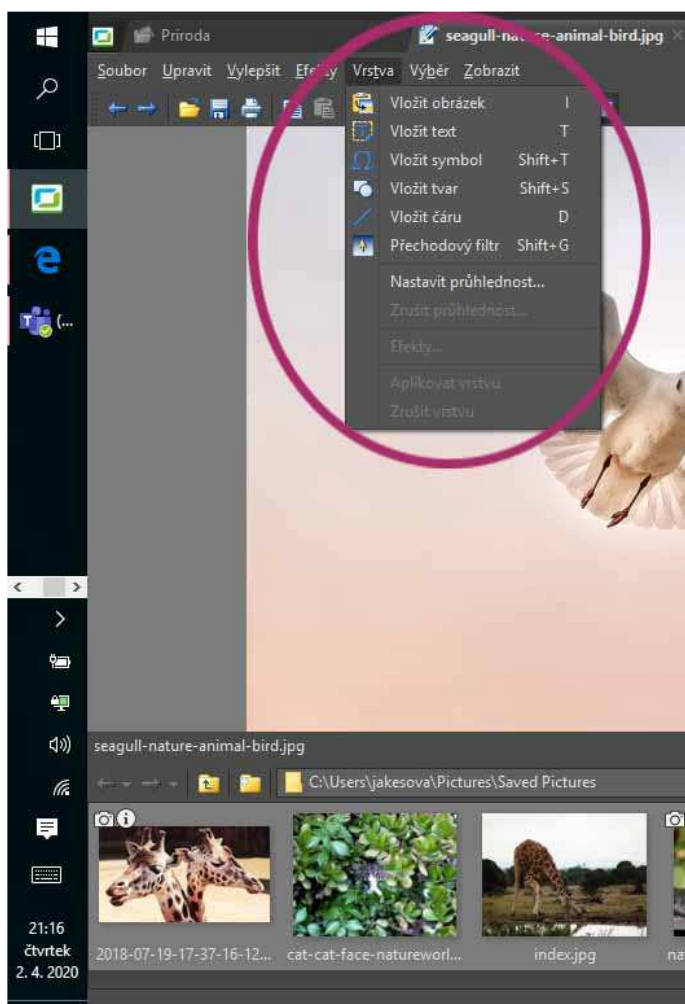
2. hodina

Úvod hodiny

Učitel s žáky opakuje funkce, které se naučili používat v předchozí hodině. Poté krátce představí, čím se budou zabývat dále.

Učitel:

V této části se budeme zabývat vytvářením vrstev v obrázku. Vrstvy najdeme při otevření nabídky „Upravit“ v horním základním menu, které se nám poté změní a nabídne nám položku „Vrstvy“.

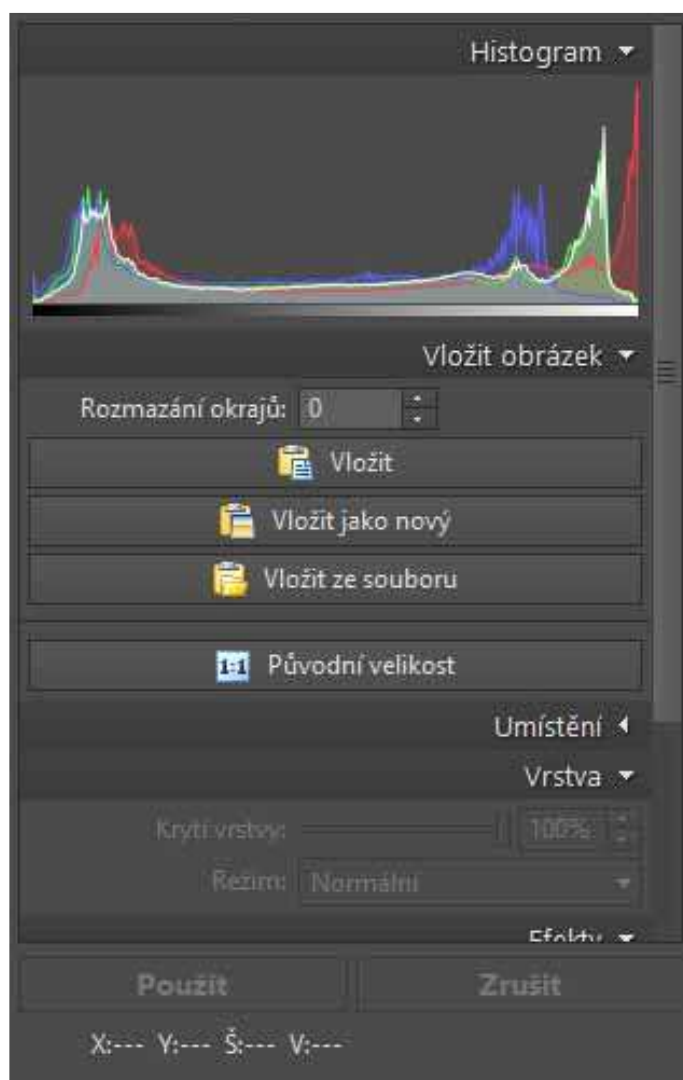

Vložení obrázku

Z pokročilých funkcí se budeme zabývat nejprve vložení obrázku. Nejedná se o otevření nového obrázku, ale vkládání obrazu do obrazu, který již máme otevřený. Můžeme tak například vložit letícího ptáka vedle žirafy.

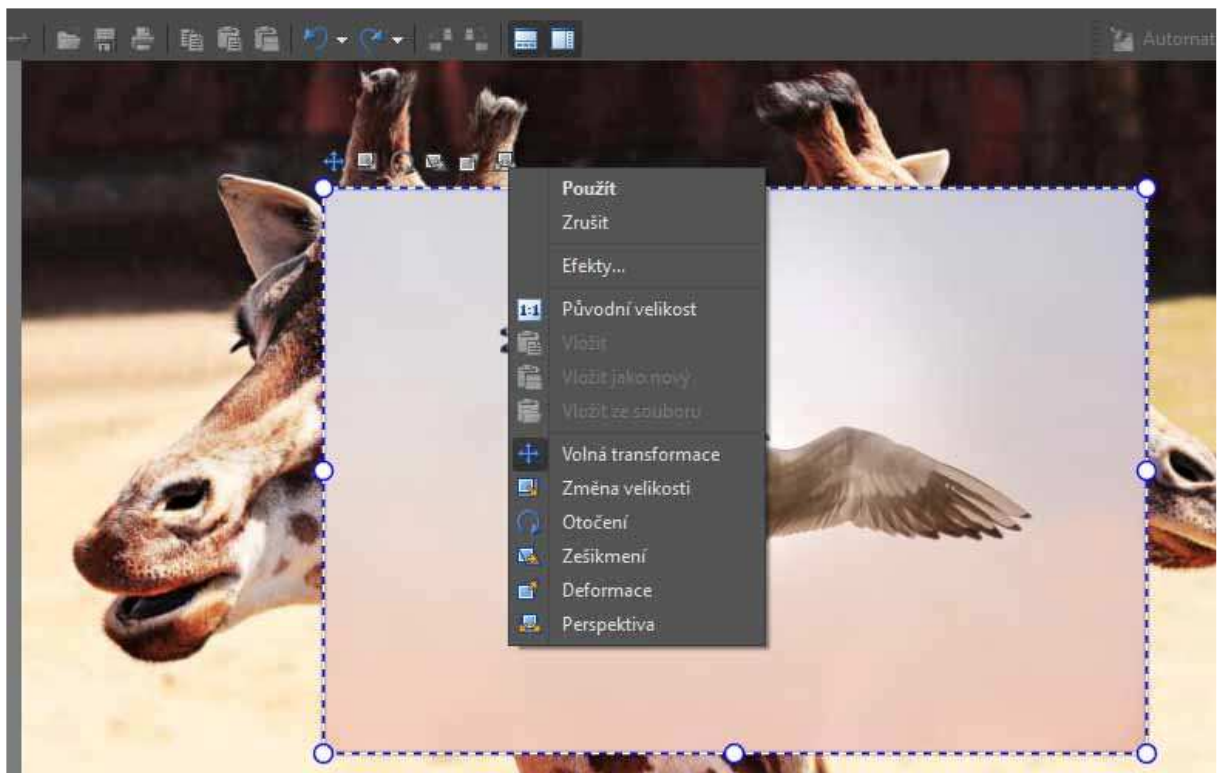
Jedná se tedy o jednotlivé vrstvy, které se překrývají a které můžeme nezávisle upravovat. Do obrázku lze tedy přidávat objekty, zvířata či lidi, kteří v původní fotografii nebyli.

Jak jsme již zmínili, v horním menu musíme nejprve zvolit nabídku „Vrstva“. Poté volíme funkci vložení obrázku. V pravé části obrazovky se nám objeví nová nabídka. Zde si volíme pokročilé parametry.

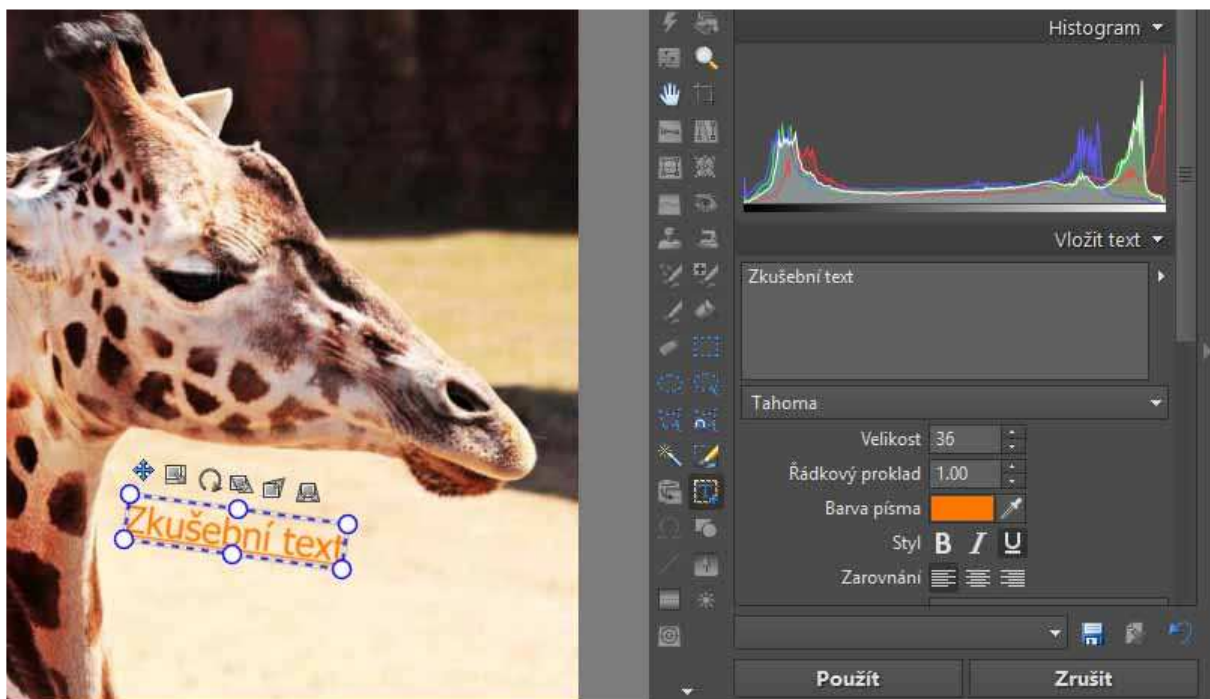
Nejprve zvolíme „Vložit ze souboru“, kde vybereme, jaký obrázek chceme vkládat, z místa, kde jej máme v počítači uložený. Následně můžeme upravit parametry velikosti, otočení a další.

Tyto parametry můžeme upravit i následně při vkládání obrázku, a to pravým tlačítkem a tažením (tak si zvolíme umístění a velikost). Před potvrzením Entrem můžeme vrstvu ještě upravit kliknutím pravým tlačítkem na malou nabídku u obrázku.

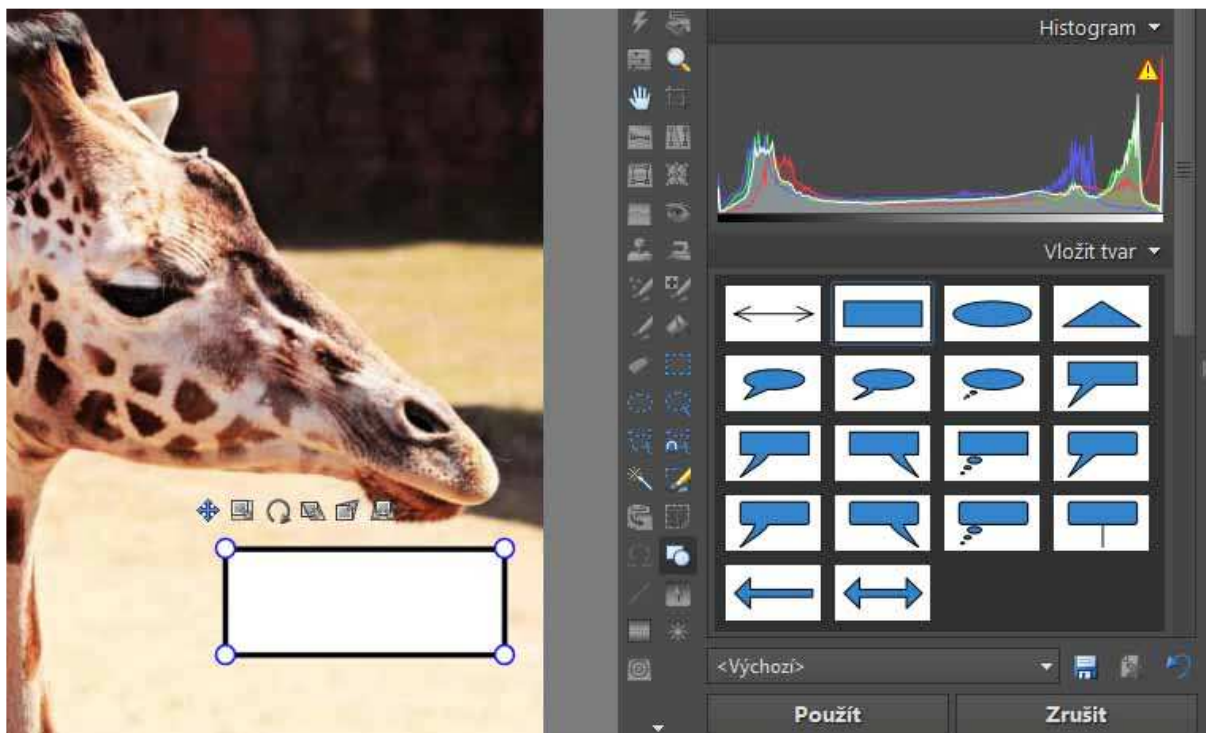
Vložení textu:

Text vkládáme opět přes horní menu. Po zvolení vrstvy a vložení textu se nám promění opět pravé pole (nastavení vložení textu). Zde si volíme typ písma, barvu, velikost a samotný text píšeme do textového pole. Pravým tlačítkem myši poté text vkládáme jako vrstvu do obrázku. Opět můžeme text před potvrzením ještě upravit i v menu u obrázku, a to jak natočení, tak deformaci.

Vložení tvaru

Jako poslední funkci probereme vložení tvaru. Opět postupujeme přes menu „Upravit“ a následně „Vložit tvar“. V pravém menu se nám objeví různorodé tvary, které můžeme volit. Opět po vložení do obrázku je možné je různě natáčet a deformovat.

Doporučujeme nechat žáky všechny tyto funkce vyzkoušet.

Zoner obsahuje mnoho dalších pokročilejších funkcí. Nicméně pro účel úpravy fotek a tvorby letáků tyto funkce naprosto dostačují. Pokud mají žáci zájem o hlubší probádání, je vždy možné dohledat na internetu různé video návody a tutoriály.

Reflexe:

V závěru hodiny žáci hodnotí průběh vlastní práce.

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Co nového ses naučil?

Co se ti podařilo?

V čem máš ještě rezervu?

Co se chceš ještě doučit?

Jak se ti práce líbila a v čem tě zaujala?

Jak se ti úprava fotografií v dařila?

Srovnej tvé fotografování předtím a nyní.

Jak byste v světlili ostatním výhod znalosti práce s těmito program na úpravu fotografií?

Vytvořené fotografie s textem umístíme na třídní Instagram. Jsou výstupem práce z prvního tematického bloku. Mohou být prezentovány spolužákům i návštěvníkům školy ve společných prostorech, popřípadě na webových stránkách školy.

2.2 Tematický blok č. 2 Prohlídka pamětihodností města Brna – 4 hodiny

Cílem tohoto tematického bloku je seznámení žáků s historií města, poznání jednotlivých míst a událostí, které se zde odehrály, seznámení s legendami a významnými osobnostmi, které se zde pohybovaly a měly vliv na další rozvoj města.

2.2.1. Téma č. 1 – Zaměřeno na historické centrum – 2hodiny

1. a 2. hodina

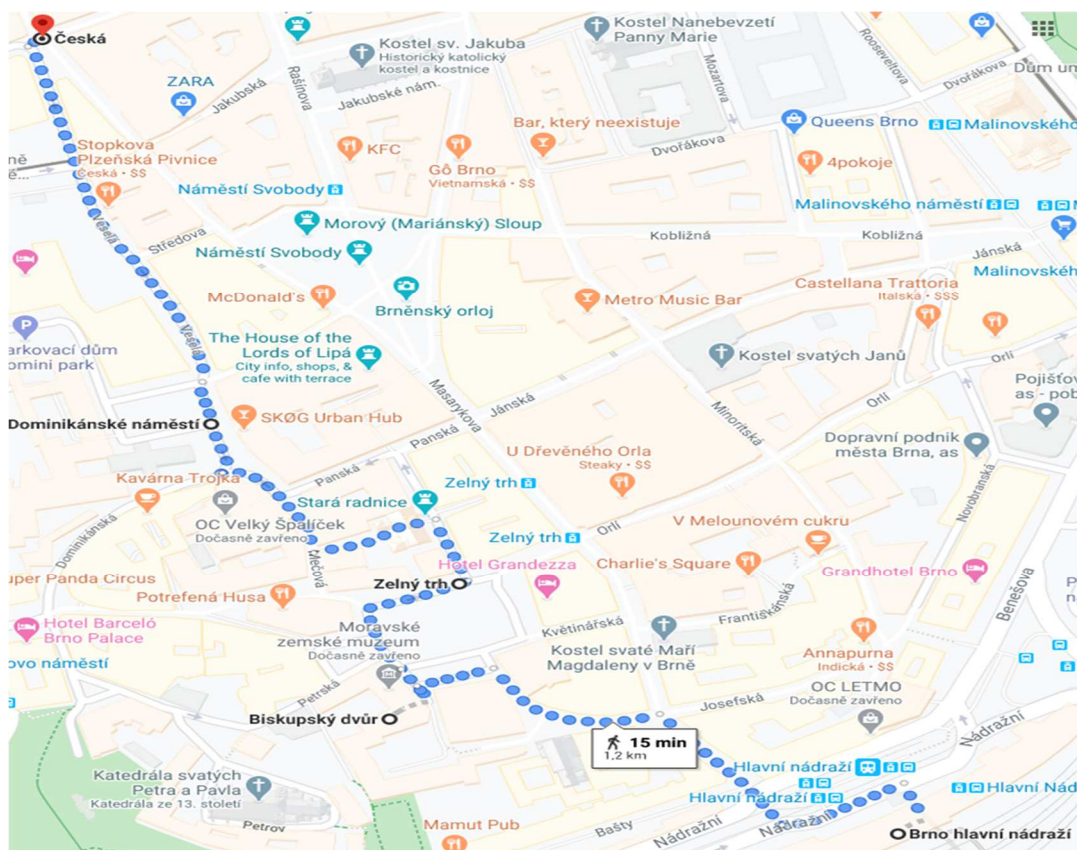
Úvod

Na úvod hodiny se seznámíme s plánovanou trasou a místy našeho zastavení. Pracujeme ve skupinách, nejlépe dvojicích. Každá dvojice má k dispozici mapu s vyznačenou trasou prohlídky, poznámkové bloky, psací potřeby, fotopřístroje, vlastní mobilní telefony.

Učitel

Obě naše vyučovací hodiny probíhají venku, v centru města Brna, kdy se seznámíme s historií významných památek města Brna. Start prohlídky je na hlavním nádraží a k dispozici má každá skupina vytištěnou mapu s vyznačenou trasou prohlídky.

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

Od hlavní stanice vlakového nádraží vede trasa naší prohlídky přes tramvajová nástupiště na ulici Bašty, ze které vedou schody až nahoru ke katedrále Petrov. Během výstupu si zvolíme místo s dobrým výhledem na zbytky hradeb a zde se seznámíme s historií daného místa. (Podání informací by nemělo být jen monologem ze strany pedagoga, ale během výkladu vtahuje žáky do tématu a diskuze otázkami směřovanými na jejich znalosti, v tomto případě může vést otázky směrem k dobývání Brna Švédy).

Dále pokračuje naše trasa prohlídky města až k samotné **katedrále**, k hlavnímu vchodu, prohlédneme si architekturu a nahlédneme dovnitř. Zde se zamyslíme a řešíme problémovou úlohu:

Návodné otázky pro žáky

1) Je celá stavba mixem stylů?

2) Rozpoznáte alespoň dva z nich?

3) Víte, které znaky jsou pro ně charakteristické?

Nyní se seznámíme s historií této stavby (**viz níže**) a vyfotografujeme si tento zajímavý objekt.

Foto Markéta Mrkvová, katedrála sv. Petra a Pavla, Petrov

Po vytvoření fotografií pokračuje trasa prohlídky přes Biskupský dvůr, kde se váže historie této budovy s významnou brněnskou osobností – J. G. Mendelem. Toto místo je ideální pro fotografování Petrova z jiného úhlu nebo pro pořizování skupinových fotografií. Zde proběhne krátká pauza na občerstvení.

Další pokračování naší cesty vede přes Zelný trh, kde se pokusíme vyfotografovat ruch tržiště. Dále se přesouváme na Dominikánské náměstí, kde proběhne výklad o historických domech a podzemí.

Konec prohlídky této části města je naplánován u kašny Karolínka na ulici Česká (viz vyznačená trasa na mapě).

Informace k jednotlivým lokalitám

Brno a jeho systém hradeb

Brno je jedním z českých měst, které má zachovány fragmenty hradeb dodnes. Krom toho, k hradbám a opevnění jako takovému se vážou i pověsti a byly také jednou z příčin nedobytí Brna Švédy.

Informace o hradbách jsou nejlépe popsány na těchto webových stránkách.

Brunn[online]. Powered by WordPress.[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://www.brunn.cz/brnenske-mestske-brany/>

Dle zájmu žáků je možné využít i populárně-vědecký pořad Záhady Toma Wizarada, díl týkající se fragmentů hradeb a příběhu Veselé věže (podáno jako příběh z minulého života jedné z postav).

Česká televize[online]. © Česká televize 1996–2020[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10123499335-zahady-toma-wizarda/312292320070009-ztracene-brnenske-hradby/video/>

Pro potřebu tohoto projektu se zaměříme na hradby pod Petrovem. Zde by mělo proběhnout stručné seznámení s historií opevnění Brna. Krom středověkých hradeb by měly být zmíněny i hradby barokní a úloha Špilberku v obraně Brna před husity a zejména před Švédy.

Katedrála sv. Petra a Pavla

Katedrála je symbolem Brna, dominantou viditelnou už při příjezdu. Vážou se k ní pověsti a její historie sahá až do raného středověku.

Informace o Petrově jsou přehledně podány zde:

Česká televize[online]. © Česká televize 1996–2020[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/214562221500036/obsah/348320-katedrala-sv-petra-a-pavla>

Úkol: Na jaké minci/bankovce je znázorněna silueta Petrova?

Biskupský dvůr

Tato lokalita byla zvolena proto, že se jedná o místo nejen architektonicky zajímavé, ale i spjaté s působením J. G. Mendela. Z nádvoří je rovněž nádherný výhled na Petrov, takže je to i ideální zastávka pro fotografování. Při výkladu se dá zabrousit i do biologie a připomenout zákony dědičnosti a Mendelovy pokusy (více viz Příloha č. 2).

mBrno[online]. mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-biskupsky-dvur.html>

Dominikánské náměstí

Zde by se účastníci měli dozvědět historická fakta týkající se samotného náměstí, kostela a Nové radnice. Zdůrazněno by mělo být, že se ve středověku tato část jmenovala Veselá, viz prameny níže, a že zde stála Veselá brána (viz první zastavení o hradbách). V případě zájmu je možné žákům ukázat zbytky hradeb u hotelu International a na Husově (je to poblíž).

mBrno[online]. mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-namesti-dominikanske-namesti.html>

Kašna Karolínka

Jedná se o kašnu na začátku ulice Česká. U ní by měl proběhnout krátký exkurz do historie kašen v Brně, plus zmínit legendu, která se kašny týká. Pozor, aktuální kašna není originál.

Průvodce Brnem[online] 2014-2017, Pruvodcebrnem.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://www.pruvodcebrnem.cz/kasna-parnas>

Reflexe:

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Co nového jste zjistili?

Která zajímavá místa jste dnes objevili?

Co se ještě chcete naučit?

Kam se půjdete ve městě ještě podívat například s rodiči nebo kamarády?

Jak se vám prohlídka a jednotlivé zastávky a významná místa líbila?

Jak vás dnešní prohlídka města zaujala?

Srovnajte vaše znalosti před vřcházkou a nyní.

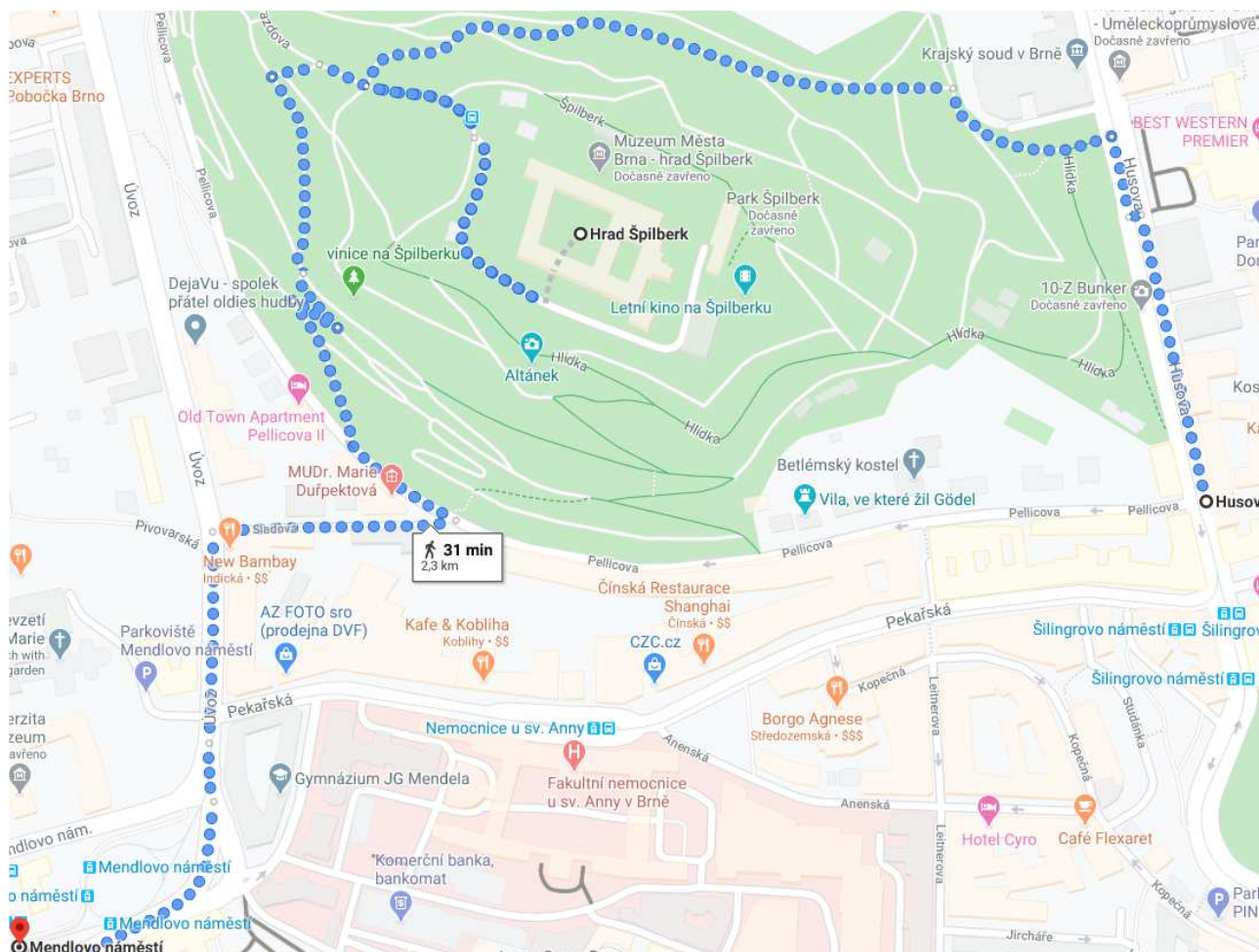
Vedeme žáky k otevřenému sdělování vlastního názoru, vyjádření myšlenek a pocitů, které je napadaly v průběhu prohlídky a nyní, na jejím závěru.

2.2.2. Téma č. 2 – Zaměřeno na Špilberk a Staré Brno – 2 hodiny

Úvod

V úvod hodiny se seznámíme s plánovanou trasou a místy našeho zastavení. Pracujeme ve skupinách. Každá dvojice má k dispozici mapu s vyznačenou trasou prohlídky, poznámkové bloky, psací potřeby, fotonástroje, vlastní mobilní telefony.

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

- 1) Start prohlídky je na ulici Husova.
- 2) Odtud trasa vede nahoru na Špilberk a následně dolů na Mendlovo náměstí.
- 3) Na každé níže zmíněné zastávce se účastníci dozvědí fakta a zajímavosti z brněnské historie.

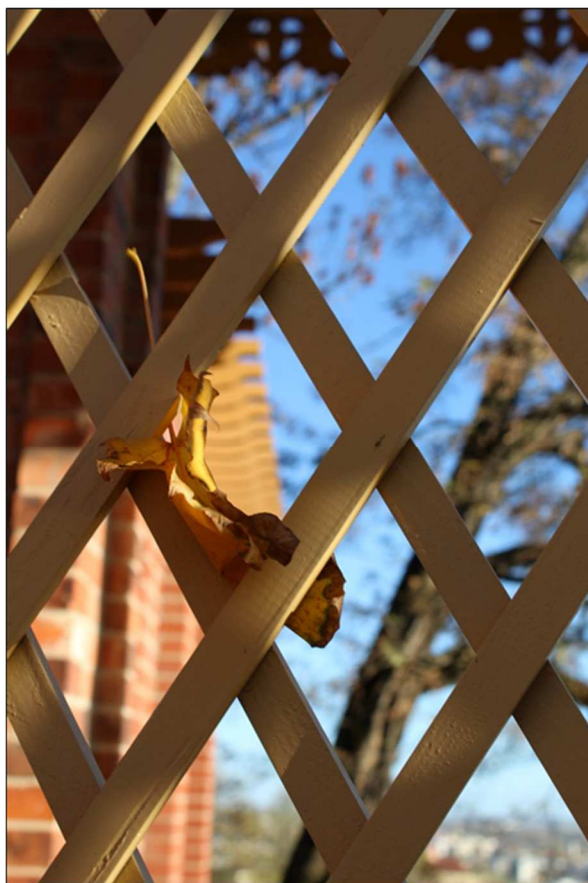

Foto Markéta Mrkvová

Učitel

Brno je jedno z mála měst, které odolalo obléhání švédskými vojsky za třicetileté války. **Vrch Špilberk** a jeho hrad, krom významné úlohy při obraně města napříč staletími, měl ve svých útrobách i vězení. V současnosti je to především muzeum a okolí hradu je místem častých procházek nejen obyvatel města, ale i turistů.

1. Pohled na Petrov ze Špilberku

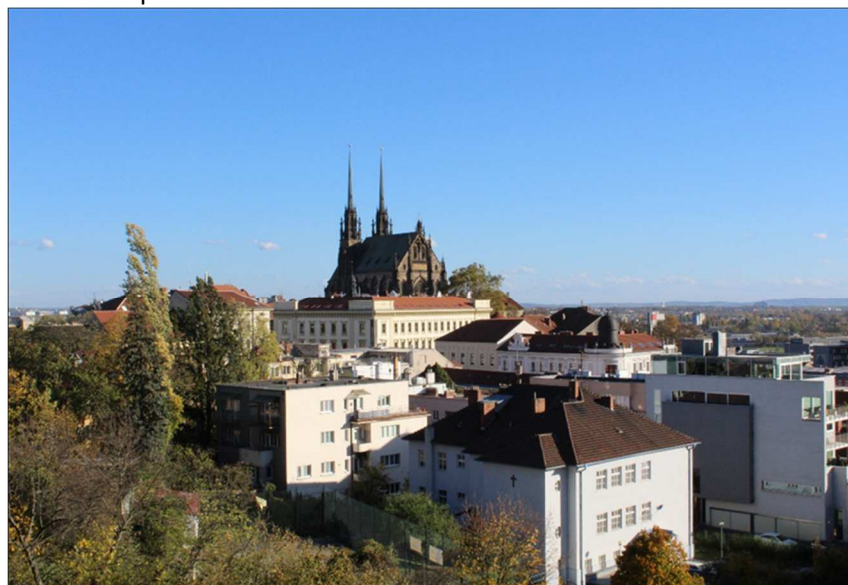

Foto Markéta Mrkvová

Během této první hodiny si projdeme okolí hradu **Špilberk** a fotografujeme stavby nebo objekty, které nás zaujmou. Můžeme fotografovat sochy, letohrádek, hradby i panoramata s Petrovem nebo jinými dominantami města.

Foto Markéta Mrkvová

Na samotném vrcholu kopce v areálu hradu se seznámíme s historií tohoto místa a řekneme si, co víme o třicetileté válce, viz materiál v příloze.

Zastávka na vřhlídce Špilberk

Foto Markéta Mrkvová

Foto Markéta Mrkvová

Mendlovo náměstí na Starém Brně je místem, kde jsou hned dvě významné památky. První je bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Mendlově náměstí. U této gotické stavby učitel diskutuje s žáky o jejich znalosti období gotiky a vede výklad o královně Elišce Rejčce. Druhým důležitým místem této části Brna je augustiniánské opatství – působiště J. G. Mendela, zakladatele genetiky. Učitel provede žáky přístupnými částmi areálu. Diskutují o znalostech genetiky, které žáci mají. Informace k jednotlivým lokalitám jsou rozpracovány v Příloze č. 2.

Foto Markéta Mrkvová

Informace k jednotlivým lokalitám:

Špilberk

Špilberk je jedna z dominant Brna a váže se k němu velký kus historie. Byl postaven jako obytné sídlo, ale majitelé si ho nikdy neoblíbili. K tomu, že nezchátral, pomohlo zejména to, že byl potřeba jako citadela v obranném schématu Brna, už od dob husitských válek, válek s Turky i v době třicetileté války. Posléze se stal „žalářem národů“, kdy zde byli zavíráni lidé nepohodlní rakousko-uherské monarchii. Z nejznámějších vězňů lze zmínit např. pandura Trencka. Během druhé světové války byl využíván i nacisty. V současnosti je sídlem muzea a pořádají se zde četné kulturní akce.

Ke Špilberku se váže řada pověstí, zejména z období třicetileté války a obléhání Brna generálem Torstensonem.

Více informací lze čerpat zde:

Muzeum města Brna[online]. [cit.6.2.2020] Dostupné z:

<http://www.spilberk.cz/spilberk/historie-hradu/historie-hradu/>

Česká televize[online]. © Česká televize 1996–2020[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/215452801400027/titulky>

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie na Mendlově náměstí

Jedna z nejvýznamnějších brněnských staveb ve stylu gotiky je spjata s postavou královny Elišky Rejčky, na svou dobu velmi výrazné ženy. Proto by v tomto případě měl být výklad zaměřen hlavně na její život a to, jak se zapsala do historie Brna.

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 – 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-eliska-rejcka.html>

Augustiniánský klášter na Mendlově náměstí

Klášter je neodmyslitelně spojen s postavou Johana Gregora Mendela, jednoho z prvních vědců, kteří se podrobněji věnovali zákonům dědičnosti. V místní klášterní zahradě prováděl své pokusy a nyní je zde jeho muzeum. Vzhledem k tomu, že klášter nebude figurovat v následující hře, není třeba zde mít dlouhý výklad. Vhodné by bylo zeptat se žáků, jaké mají povědomí o Mendelovi a genetice a zmínit pár zajímavostí z jeho života.

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 – 2020[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1157188-mendel-muz-ktery-proslavil-hrasek-a-polozil-zaklady-genetice>

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Co nového jste zjistili?

Je ještě něco, co se ještě chcete dozvědět?

Která část města a které místo vás nejvíce zaujalo?

Jak se vám tato druhá prohlídka města a další zastávka líbila?

O jaké znalosti jsou obohaceni?

Srovnajte vaše znalosti před vycházkou a v tomto okamžiku.

Vedeme žáky ke sdělování vlastního názoru, vyjádření myšlenek a pocitů, podporujeme rozvoj komunikace, sebevyjádření.

2.3 Tematický blok č. 3 Hra s úkoly – 6 hodin

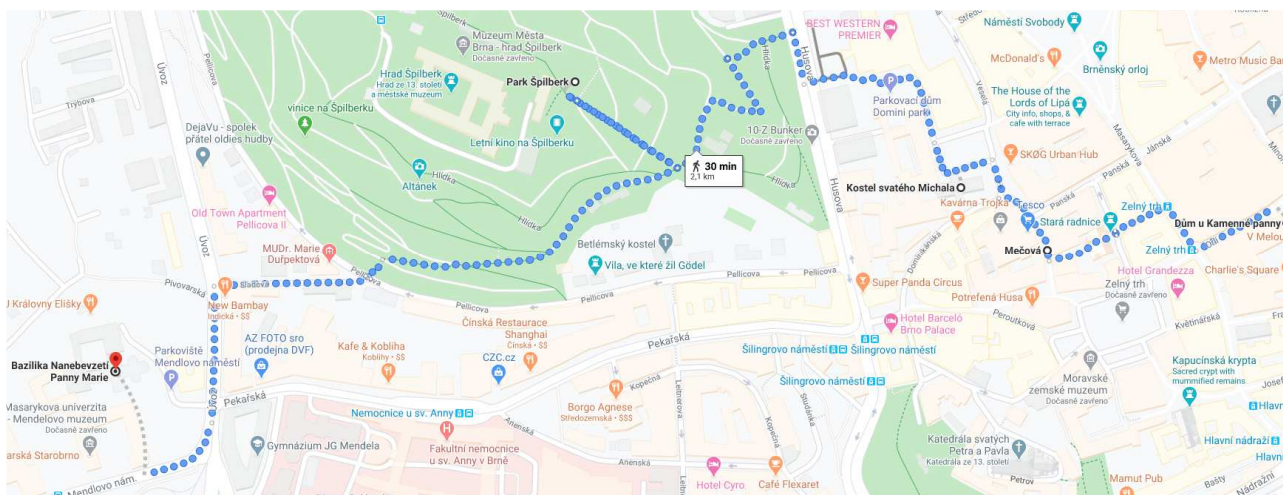
Cílem tohoto tematického bloku je jednak seznámení s další částí historického centra města Brna, rozšíření znalostí z naší historie, tentokrát prostřednictvím intenzivnějšího osobního prožitku – interaktivní hry, s využitím moderních technologií, které jsou dnes žákům blízké a jsou součástí jejich každodenního života a dále osobnostně-sociální rozvoj prostřednictvím poznání chování jednotlivých postav objevujících se v legendách a vyjádřením našich postojů v chování.

Úvod

Na začátku se seznámíme s průběhem hry a pravidly celé akce. Máte k dispozici fotoaparáty a mapu trasy, po které se vydáme. Fotografování objektů proběhne ve skupinkách 2–4 žáků, plnění úkolů záleží na velikosti celkové skupiny. Pro plnění úkolů na stanovištích může být účastníků víc (např. při 10 žácích dvě skupiny, při 20 žácích až 3–4).

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020].Dostupné z:
<https://mapy.cz/>

Mapa trasy:

Učitel

Hra se odehrává na 5 stanovištích. Každé stanoviště reprezentuje významnou historickou událost nebo se jedná o místo spjaté s pověstí nebo legendou. Rozdělíme se do skupinek po 2 až 4. Pověsti, kterými se budeme zabývat, jsou popsány v krátkosti v textu, ke kterému získáte přístup díky nafocení QR kódu z přiloženého seznamu (Příloha č. 3).

(Učitel si QR kódy připraví tak, aby byly žákům k dispozici k naskenování).

První QR kód otevřeme a seznámíme se s textem a řešíme zadání úkolu. Na každé další stanoviště se přesouváme po splnění úkolu. Adresa následující lokality je vždy uvedena v dalším QR kódu.

Na stanovištích, kam putujeme, čekají asistenti v historických kostýmech, kteří pomocí scénky představují dané místo a jeho legendu. Každé stanoviště je zaměřeno na určitý problém, morální aspekt, který následně prodiskutujeme (motiv lásky, ochrany vlasti, zrad, jednání, existenci dobra a zla, špatného a dobrého jednání) a řekneme si, jak by se měl člověk správně zachovat. Následně si stanoviště nafotografujeme a přesouváme se pomocí mobilních aplikací k dalšímu místu.

Čekají nás následující stanoviště:

a) Kamenná panna na Orlí – legenda se týká zapovězené lásky dvou milenců. Scénka bude představovat milence, který je znepokojen nedostatkem zpráv od své milé. Úkolem účastníků bude ztracené dopisy najít a poskládat části k sobě a tím odhalit konec příběhu. Následně budou mít za úkol milenci tento konec (panna dohnána k sebevraždě skočením do studny) žákům sdělit.

b) Zazděný radní na Mečové – legenda se týká zrady radních, kteří chtěli bez boje vydat město husitům. Scénka bude představovat rozhovor zrádce radního Haase se šaškem Borem, který spiknutí odhalil. Radní se pokusí obhájit (náboženské důvody, prospěch pro Brno, kritika císaře Zikmunda etc.) a účastníci budou mít za úkol rozhodnout, zda zradil, nebo ne.

c) Věže na kostele na Dominikánském náměstí – legenda vypráví o mniších, kteří dostali příspěvek na stavbu kostela od tajemného rytíře z Templštejna. Scénka bude představovat rozhovor mnicha, který peníze získal, s kronikářem. Tématem je zde touha duchů templářských rytířů vykoupit své špatné skutky poskytnutím pokladu potřebným. Účastníkům bude i stručně nastíněna problematika zrušení templářského řádu a budou řešit to, zda templáři byli spíš na straně dobra, nebo zla (v celkovém historickém kontextu, který zmíní kronikář).

d) Špilberk a zazděný čert – legenda se vztahuje k obléhání města Brna za doby třicetileté války generálem Torstensonem. Ten se spojil s čertem, aby mu pomohl prorazit hradby, ale nebyl úspěšný. Do toho obránci zazvonili poledne místo ve 12 h v 11 h a Švédové poražení odtáhli. Scénka bude představovat rozhovor generála Torstensona s účastníky o dobývání Brna. Tématem je myšlenka, že ani použití nepoctivých cest nemusí vést k vítězství. Na tomto místě budou mít účastníci úkol najít a nafotografovat hlavu čerta.

e) Praporková věštba u kostela na Mendlově náměstí – podle legendy stojí za založením kostela na Mendlově náměstí královna Eliška Rejčka. Ta chtěla pro Brno učinit nějaké dobré skutky, tak vyhodila do vzduchu praporky, a kam dopadly, tam vznikla nějaká významná budova. Zde bude pouze jedna postava – Eliška Rejčka, která provede účastníky kolem kostela, seznámí je se svou věštbou a navrhne konání dobrých skutků přímo v oblasti Mendlova náměstí.

Všechna výše zmíněná místa a informace o nich jsou uložena pod QR **kódy v Příloze č. 2.**

Reflexe:

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Které místo, příběh, legenda vás zaujala?

Co upoutalo vaši pozornost?

Jedna osoba v příběhu správně?

Jak byste jednali v?

Dali byste někomu nějakou radu?

V tomto bloku se dějiny částečně promění v realitu a dají možnost žákům okusit *jednání lidí* této historické doby. Žáci mohou posoudit, jak mohla rozhodnutí následně ovlivnit chod našich budoucích dějin. Vidí, že je možné se poučit z chyb minulosti.

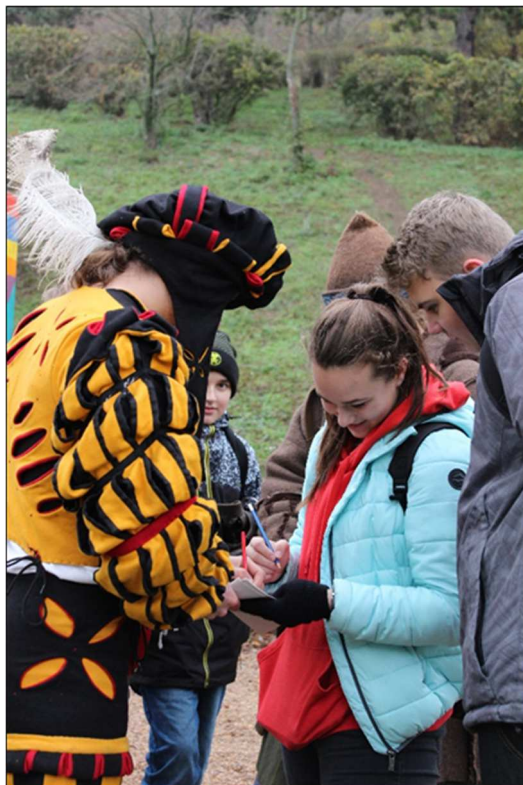

Foto Markéta Mrkvová

2.4 Tematický blok č. 4 Workshopy a výstava – 10 hodin

Cílem celého tematického bloku je zopakování a ověření znalostí získaných v předcházejících hodinách, následně práce s pořízenými fotografiemi, jejich výběr, úprava a příprava k tisku, příprava vernisáže a výstavy fotografií, na závěr samotná prezentace vzniklých děl pro spolužáky, učitele i širokou veřejnost.

2.4.1. Téma č. 1 Výběr a zpracování fotografií – 3 h

1. hodina

Úvod

Shrneme si obsah předchozích hodin, co všechno jsme se dozvěděli, jaké máme nově nabyté zkušenosti. Seznámíme se s dalšími činnostmi, které nás ještě čekají.

Učitel

Společně si nyní řekneme, jaké objekty jsme během předchozích hodin navštívili a nafotografovali. Vyjmenujte mi místa, na která jsme se podívali.

Jak budeme dále s fotografiemi pracovat? Jelikož jsou naše fotografie součástí výstavy, je třeba je vybrat tak, aby vytvářely smysluplný celek. Tím je určitý příběh, či rámec. Jaké společné prvky by fotografie měly mít? Sestavíme si kolekce fotografií **podle místa**, kde byly fotografovány, jakým **způsobem** byly vyfotografovány (detail, celkový záběr, zespodu, s osobami či bez nich). Nyní následuje samostatná skupinová práce. Vytvoříme si stejné skupiny, které spolupracovaly během předchozích hodin. Každá skupina se shromáždí u jednoho počítače a z nafotografovaných snímků společně vybere ty povedené a nezdařené odstraní. Připomeneme si, že se jedná o snímky, kde např. chybí kus budovy a nejedná se o záměr, nejsou zaostřené, v popředí je omylem něco, co tam být nemá atd. Poté, co v počítačích zbydou pouze kvalitní snímky, každý si samostatně vytvoří plán, příběh, koncepci, kterou chce ve snímcích mít.

Následně s tímto příběhem seznámíme svou skupinu a přizvaného učitele. Mezitím je třeba zařídit zkopírování fotografií na jednotlivé počítače.

Zde záleží na možnostech dané školy. Ideální je mít připraveno dostatečné množství flash disků (případně lze využít společné úložiště či bezpečný sdílený virtuální prostor, například Google drive), na které se fotografie nahrají a každý žák si je stáhne na svůj počítač. Z těchto fotografií si pak každý vybere 6 snímků, které bude upravovat.

Reflexe:

V závěru hodiny žák sdělí své osobní zkušenosti z práce s fotografií, prezentuje vybrané snímky, představí ostatním svůj vlastní výběr, jak postupoval, jaké důvody vedly právě k tomuto výběru a diskutuje nejen s učitelem i spolužáky, kteří poskytují zpětnou vazbu, sdělují svůj názor na představované snímky.

Učitel může žáky při vlastní prezentaci podporovat návodnými otázkami:

Věštléte, proč jste si vybrali právě tuto fotografii?

Objasněte, jaké vzpomínky a pocity ve vás vzbudávají?

Jak ovlivnil váš názor na fotografování?

2. a 3. hodina

Úvod

Připomenutí znalostí práce s grafickým programem a shrnutí cílů, které mají žáci splnit (tj. úprava 6 fotografií v určeném konceptu).

Učitel

Na počátku hodiny si zopakujeme základní funkce grafického programu, který máme k dispozici. Řekneme si nejdůležitější zásady, které je třeba dodržet, aby fotografie byla kvalitní a zaujala:

1. vhodná kompozice
2. správný ořez
3. retuš nechtěných prvků ve fotografii
4. práce s jasnem, kontrastem a vyvážením barev

Všechny tyto funkce a pravidla musíme během práce splnit. Vytvoříme si dva soubory z každé fotografie.

*Jeden s vysokým rozlišením a v obdélníkovém formátu, který půjde na velkoformátový tisk.

*Druhý v nižším rozlišení, ve čtvercovém formátu, který se umístí na třídní Instagram.

Během této hodiny bychom měli zvládnout úpravu fotografií k velkoformátovému tisku.

Reflexe:

V závěru hodiny žáci hodnotí průběh vlastní práce.

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Jak se vám pracovalo s grafickým programem na úpravu fotografií?

Byla práce pro vás jednoduchá nebo obtížná?

Jaké znalosti vás nově obohatil?

Kam jste se ve svých znalostech posunuli?

Žáky vedeme k vyjádření myšlenek, pocitů, ke sdílení vlastního názoru, ale stejně tak korigujeme jejich naslouchání ostatním, vedeme k toleranci a respektu jiných názorů. Rozvíjíme tímto prostřednictvím vzájemné respektující vztahy, budujeme pozitivní sociální klima dané skupiny a třídy.

2.4.2. Téma č. 2 Kvíz a vyhodnocení – 1 h

1. hodina

Úvod

Dnes pracujeme v učebně. Chceme si ověřit znalosti získané účastí žáků v programu.

Učitel

Dnes dostanete formuláře s otázkami týkajícími se naší společné práce s fotoaparáty, fotografováním míst, která jsme navštívili, které vyplníte, abychom zjistili, co vše jste si zapamatovali. Během předcházejících hodin jste načerpali řadu vědomostí o historii a legendách města Brna. Krom toho jste se dozvěděli i teorii potřebnou k tomu, abyste zvládli fotografovat kvalitní snímky. Kolik si z těchto znalostí pamatujete? To je otázka.

Test znalostí probíhá formou vyplnění formuláře vytvořeného v Google dokumentech, kdy musíte mít funkční e-mail na Googlu.

Vytvoříme si nyní **vlastní e-mailovou schránku**, do které dostanete odkaz na daný formulář, který vyplníte a odešlete zpět.

*Nový e-mail zakládáme na platformě Gmail.

*Gmail je ve formě LMB*jmenozaka*@gmail.com (například LMBjannovak@gmail.com) a heslo třída a datum narození žáka, tedy například 7A06052007.

*Založení nového e-mailu provedeme z adresy <https://www.google.com/intl/cs/gmail/about/#>.

Jak na to?

- 1) Zde klikni na kolonku Vytvořit účet.
- 2) Následně vyplň požadované údaje – jméno, příjmení, uživatelské jméno (LMB*jmenozaka*) a heslo.
- 3) Klikni na další a vyplň ostatní požadované údaje.
- 4) Klikni na další, odsouhlasíš Obchodní podmínky.
- 5) Dokonči registraci.

Zatímco žáci vyplňují údaje, učitel se přihlásí k účtu Legend města Brna.

Vyplní uživatelské jméno XY a heslo Z.

Otevře e-mail. Úplně vpravo nahoře pod ikonkou uživatele si rozklikne dokumenty a dá sdílet, do sdílení vypíše e-mailové adresy žáků. Odešle sdílený dokument.

Následně zkontroluje, zda všichni žáci již e-mail založili a přišel jim odkaz na vyplnění formuláře.

Žáci poté vyplní formulář a odešlou ho.

Závěrečný test pro program Legendy města Brna

Jméno a příjmení:

1) Kdo je tvůj vzor ve fotografování? (uveď alespoň jeden příklad z FB a jeden z IG)

2) Když chceš něco vyfotografovat, přemýšlíš o tom, komu fotografii pak ukážeš? A proč?

3) Máš zadání vytvořit fotografii, ze které dýchá tajemná atmosféra. Jak se připravíš? Kdy a kde bys takovou fotografii pořizoval/a? Popiš aspoň 5 větami.

4) Co je to pravidlo zlatého řezu?

5) Pravidlo středu použiješ:

a) kdykoliv

b) hlavně na Instagramu, aby se divák cítil součástí děje.

6) Které z těchto fotografií jsou podle tebe technicky dobře provedené? Které ne a proč?

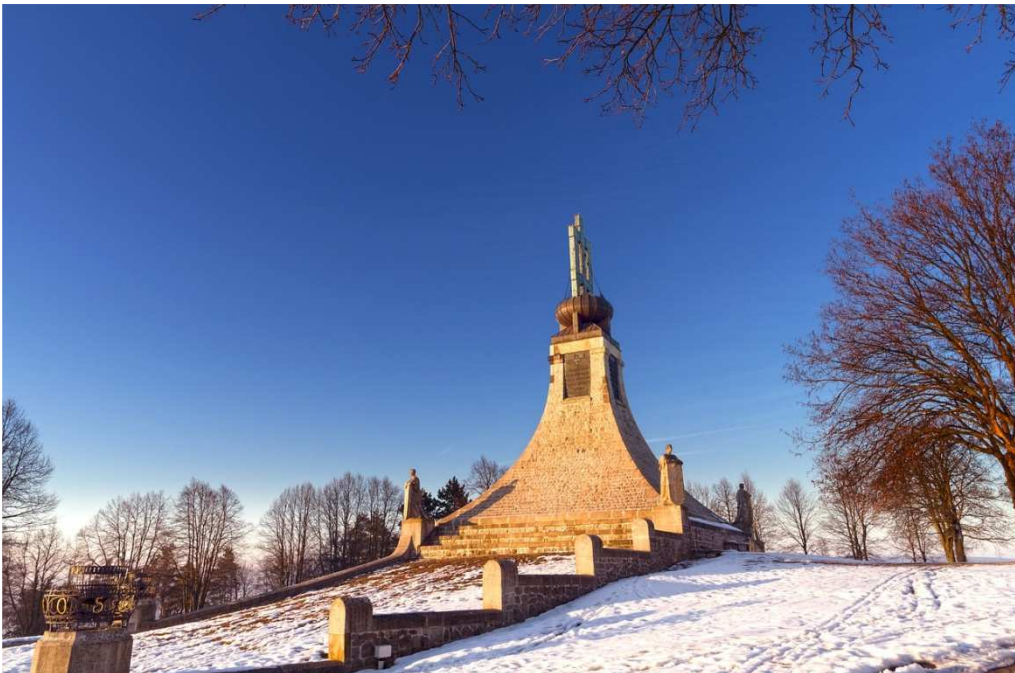
a)

b)

c)

d)

7) Jaký význam má pro Brno Eliška Rejčka (Richenza)? Kdo to byl?

8) Sochu Kamenné panny najdeš na ulici:

- a) Joštova
- b) Veselá
- c) Panská
- d) Jarní
- e) Orlí

9) Obranu města Brna za třicetileté války vedl:

- a) Ludwig Franz von Zinzendorf und Pottendorf
- b) Jean Louis Raduit de Souches
- c) Lennart Torstenson

10) Proč zradili radního na Mečové?

11) Kdo byli templáři a jakou mají souvislost s Brnem?

Reflexe

Diskutujeme společně se žáky, hodnotíme.

**Bělo pro tebe vyplňování formuláře obtížné?
Co bylo nejtěžší?**

Žáci vyjadřují své myšlenky, pocity a sdílí vlastní názor. Znájí pravidla naslouchání ostatním. Zde se při diskuzích stále snažíme vést žáky k toleranci a respektu odlišných názorů. Podporujeme rozvoj respektujících vztahů a rozvoj pozitivního klimatu žákovského kolektivu. Získáváme zpětnou vazbu nejen na vzdělávací obsah předcházejících hodin, ale i na rozvoj vztahů mezi žáky a jejich osobnostně sociální rozvoj.

2.4.3. Téma č. 3 Příprava prezentace fotografií – 3 h

1. hodina

Úvod

Vracíme se k poznatkům z minulých hodin, k tvorbě fotografií, jejich vzniku a úpravě, k teorii fotografování. Začínáme nové téma, **vernisaže uměleckých děl**, která nás v následujících hodinách čeká, a je přirozeným ukončením celého programu.

Učitel

Na začátku hodiny si řekneme, jaké zkušenosti a znalosti máme z vernisáže uměleckých děl. Rozvíjíme diskuzi pomocí návodných otázek.

Návodné otázky pro žáky

Víte, co je to vernisáž?

Jak by měla vypadat?

Co je její součástí a jaké jsou její fáze?

Už jste někdo navštívili vernisáž výstav a řeknete nám, jak probíhá?

Organizovali jste někdy vernisáž?

Jak na to?

Společné plánování vede k rozvoji komunikace, spolupráce, učení se vlastnímu time managementu žáků, poznávání osobních, ale i společných potřeb.

1) Společně si naplánujeme, jak by měla vypadat vernisáž, která představí pořízené fotografie.

- * úvodní slovo (jaký účel má výstava, co prezentuje),
- * uvítání hostů a krátké představení projektu,
- * krátká diskuze s autory,
- * hudební či divadelní produkce,
- * volná prohlídka vystavených prací,
- * občerstvení.

2) Sdělíme si její obsah.

3) Rozdělíme si úkoly při organizaci vernisáže výstavy.

4) Plán si zapíšeme společně na tabuli.

5) Všichni si všechny informace poznačí do své složky s názvem „Výstava“ v počítači.

6) Připravíme si vlastní medailonek s informacemi o sobě – jméno nebo umělecký pseudonym, pár vět o tom, co jste fotografovali a proč, co se vám na daném objektu líbilo, pár vět o vás samotných.

Prezentace výstav

Důležitým bodem, jak dát veřejnosti na vědomí informace o našem záměru, organizaci výstavy a vernisáže, je dobrá propagace. Naším dalším úkolem je vytvoření malých plakátků, které budou sloužit jako pozvánky na vernisáž.

Každý si vybere jednu fotografii, kterou nasnímal. Otevřeme si program Zoner, vložíme do fotografie text tak, aby bylo jasné, kam a kdy mají návštěvníci přijít. Zde je důležité dbát na dostatečný kontrast podkladu a vybraného písma (tmavý podklad, světlé písmo a naopak). Připravené fotografie uložíme do počítačů a vytiskneme. Máme připraveno pro potřeby výstavy.

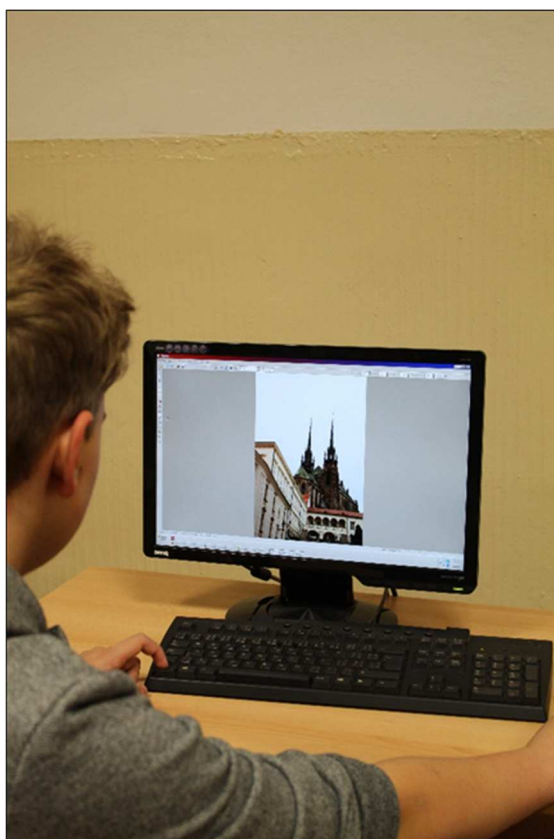

Foto Markéta Mrkvová

Reflexe

Hodnotíme, zda jsou výstava a základní materiály pro její organizaci připraveny. Zjišťujeme názory žáků na tento druh prezentace práce, možnosti dostat do povědomí ostatních smysl a obsah naší usilovné práce. Vyjadřujeme své myšlenky a sdílíme vlastní názor. Získáváme cennou zpětnou vazbu na vzdělávací obsah hodin tohoto programu, rozvíjíme vztahy mezi žáky, komunikaci, sociální vazby.

2. hodina

Úvod

Představení principů tiskové konference, sestavení postupů při realizaci, jak se mohou novináři hlásit o slovo a jak odpovídají umělci.

Učitel

Rozdělíme se na dvě skupiny. Každá skupina vymyslí deset otázek pro ostatní umělce. Jako příklad nám slouží vzorové otázky a okruhy.

Návodné otázky pro žáky:

Co jste si vybrali za objekt fotografie?

Kde to bylo?

Jaké místo vás nejvíce zaujalo?

Jak jste fotografovali?

Máte nějakou zajímavou historku z fotografování?

Pokuste se vymyslet další otázky, o kterých předpokládáte, že by se novináři a reportéři ptali umělců-fotografů. Slova, která použijete, se týkají jednak samotného Brna (kamenná panna, Torstenson nebo hradby), ale mohou obsahovat i termíny z teorie fotografování (zlatý řez, Zoner atd.).

Začíná samostatná práce. Čas na tvorbu vlastních otázek je cca 10 minut.

V závěru hodiny, zhruba 10 minut, si sedneme 2 skupiny proti sobě a vyzkoušíme si role tázaných i tazatelů. Klademe si vzájemně otázky, abychom zjistili, zda jsou formulace správné, pro dotazované jasné a zda v závěru sdělují správnou informaci. Jsou možné opravy a úpravy otázek.

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Pochopili jste, jak by správně vedená konference měla vypadat?

Jak ji správně zorganizovat?

Jak se tvoří vhodné otázky pro dotazované?

Přečtete své vlastní vytvořené dotazy. Společně se pokusíme najít správné řešení, tzn. rozpoznat vhodnost a nevhodnost otázek a jejich případné vyloučení a shrneme soubor vhodných dotazů, které jsou takto připraveny pro nadcházející výstavu a vernisáž.

3. hodina

Úvod

Učitel se v úvodu vrátí k průběhu minulé hodiny a společně se žáky zopakuje, jak by měla správně vypadat tisková konference, kterou improvizovali v předchozí hodině. Společně s žáky vyjmenují průběh organizačního zabezpečení a obsahu připravované akce.

Učitel

Žáci, nejlépe ve dvojicích připravují „scénář“ vernisáže. Můžeme vytvořit více početné skupiny například až v počtu 6 osob, které sepisují sety otázek a na ně možnosti vhodných odpovědí dle instrukcí z předešlé hodiny. Úkolem je vytvořit takové otázky a odpovědi, které mohou být použity pro „divadelní představení“ v rámci vernisáže. Vymyšlené scénáře zapisují do počítače a na závěr hodiny uloží do dokumentu na ploše používaného zařízení.

Reflexe

Diskuze se žáky a návodné otázky:

Byl pro vás tento druh práce nový?

Připadala vám práce obtížná?

Víte, kde hledat inspiraci, kde je možné se něčemu přiučit (viz tiskové konference v médiích se zpěváky, sportovci, politiky).

Zvolili jste si mluvčího skupiny, který bude třídu zastupovat a figurovat v právě vytvořených scénkách „tiskových konferencí“ s umělci?

2.4.4. Téma č. 4 Příprava vernisáže – 1 h

1. hodina

Úvod

Učitel představí žákům prostor, který budou mít k dispozici, rozvrhnou společně umístění nábytku, občerstvení, plochy, kde proběhne zahájení, a stanoví pravidla, která je třeba dodržovat při umístění fotografií. Tato hodina se odehrává v prostorách školy, které byly zvoleny pro umístění výstavy fotografií. Celá třída se účastní chystání prostoru a instalace fotografií.

Učitel

Ještě **před samotnou přípravou** učitel zajistí **vytisknutí fotografií** ve formátu A1 nebo A2, lze použít buď fotografický papír, nebo běžný papír ve vysoké kvalitě na školních tiskárnách.

Dále má již **vytisknuté letáčky**, tedy fotografie s texty, a dále i medailonky, které žáci připravovali během posledních hodin práce na počítači. Ideální velikost je A5. Dále **zajistí** u vedení školy místo pro výstavu fotografií. Záleží, jaké prostředky jsou k dispozici. Jednou z variant jsou stojící panelové nástěnky, které žáci rozmístí do několika řad na chodbu nebo jiné vyhrazené místo a na ně umístí fotografie. Další varianta mohou být obyčejné korkové nástěnky pověšené na zdi. Nejlevnější, ale ne tak dobře vypadající varianta, je použití provazové sítě s velkými oky, kam se fotografie i medailonky žáků umístí pomocí kolíčků.

Žáci připraví plakátky a své medailonky v již vytisknuté podobě, připraví si jmenovky a všechn připravený materiál rozmístí ke svým fotografiím.

Aby si návštěvníci mohli sednout a žáci demonstrovat zdramatizované situace – scénky, je třeba připravit židle. Příprava vernisáže samotnými žáky je důležitá pro osobní zkušenost, aby si sami rozvrhli, kde a jak chtějí své fotografie prezentovat. Samotná realizace závisí na tom, co má škola k dispozici. Fotografie žáci umístí ve vyhrazeném prostoru tak, aby byly dobře viditelné. Na samotném rozmístění se domluví s učitelem i sami mezi sebou. Vernisáž fotografií může být doplněna i o malé občerstvení. Zde záleží na domluvě učitele se žáky, zda a jak budou něco takového připravovat.

Reflexe

Zrekapitulujeme obsah přípravy, podíl práce a intenzivního snažení žáků při přípravě a její dostatečnost pro závěrečnou část celého programu, výstavu. Vyhodnotíme přístup každého jednotlivého žáka.

2.4.5. Téma č. 5 Vernisáž výstavy – 2 h

Tato závěrečná aktivita se odehrává v prostoru školy, kde jsou umístěny fotografie. Vernisáž probíhá formou prezentace práce žáků.

Vernisáž uměleckých děl je významná událost, která by měla být uvedena oficiálními představiteli školy. Zde je prostor pro domluvu učitele s ředitelem školy, zda se ujme role reprezentanta a promluví k veřejnosti. Kromě pedagoga pracujícího se žáky se o proběhlém programu vyjádří i jeden či dva zástupci z řad žáků.

V rámci úvodního slova a přivítání návštěvníků je vhodná i hudební produkce. Zde je místo pro vystoupení z řad žáků jiných tříd, např. školního sboru, žáků, kteří se intenzivně věnují hře na nějaký hudební nástroj či tanci.

1. a 2. hodina

Úvod

Na začátku vernisáže vystoupí učitel, který s žáky celý program procházel, a krátce zúčastněné hosty seznámí s jednotlivými body programu.

Průběh vernisáže

Zahájení se dle domluvy učitele a žáků vystavujících fotografie ujme např. ředitel školy.

Během úvodního slova seznámí návštěvníky s obsahem programu Legendy města Brna a s tím, jak byl na škole daný program realizován, co přinesl žákům, pedagogům a celkové atmosféře školy.

Pak vyzve předem domluvené zástupce třídy (2 žáci), aby sami v krátkosti shrnuli, co si z programu odnesli.

Hodnocení programu žáků, kteří komentují, jaké mají nové znalosti, zkušenosti, vyjádří své pocity z realizace programu a jejich zapojení, co je zaujalo, k čemu se budou vracet.

Kulturní část může být hudební či taneční vystoupení spolužáků z jiných tříd, které je nutné předem domluvit.

Učitel se po **ukončení zahajovacího bloku** opět ujme role moderátora a představí dvě skupiny žáků, které zdramatizují scénku týkající se „tiskové konference“ s umělci.

Žáci předvedou **divadelní scénku**, ke které si přichystali „dotazy na umělce“ v předcházejících hodinách. Jedná se o simulaci tiskové konference s umělci – fotografy.

Žáci si sedají na předem připravené židle. Skupina, která představuje umělce, sedí v řadě za stolem. Před ním se libovolně seskupí ostatní, kteří představují novináře. Publikum se prostřednictvím této simulované tiskové konference dozvídá, jak žáci – umělci pracovali, co se jim v celém programu líbilo, co se jim povedlo, co by doporučili, ale čeho by se příště vyvarovali.

Učitel v roli moderátora usměrňuje celou připravenou scénku a případně napovídá. Je dobré si připravené repliky vytisknout, protože aktéři mohou být nervózní a zapomenout, o čem chtěli mluvit.

Na závěr proběhne společné fotografování a autoři fotografií se dle potřeby vyfotografují i u svých děl, kdy tyto materiály mohou sloužit jako ilustrační foto do ročenky či jiných publikací školy.

Následuje volná prohlídka vystavovaných děl, konverzace mezi účastníky, žáky, učiteli, hosty.

Reflexe

Na závěr vernisáže výstavy učitel poděkuje žákům za jejich práci, aktivitu a snahu, kterou v průběhu celého programu vyvíjeli, poděkuje za podporu vedení školy a všech pedagogů, kteří byli nápomocní, např. třídní učitel žáků, informatik atd., vernisáž ukončí se slovy příjemného zbytku dne.

3. Metodická část

Cílem celého programu je doplnění znalostí historie města, kde se žáci pohybují, kde žijí, osvojení si základů práce s fotoaparáty a poznání funkce fotografie, jako ilustračního materiálu míst, kde se pohybujeme, kde prožíváme své dny, zdokumentování našich pocitů, toho, co právě prožíváme. Dále seznámení žáků s digitálními nástroji pro grafiku, učení se zpracování vytvořených fotografií, rozvoj znalostí, dovedností a návyků správných pracovních postupů a jednání, učení se prezentaci naší vlastní práce, oceňování práce druhých.

Klíčové kompetence

Program podporuje ve všech tematických blocích rozvoj následujících kompetencí:

Kompetence komunikativní – žáky vedeme k vyjádření vlastních myšlenek, pocitů, úsudků, názorů, kdy získávají informace nejen od pedagoga, ale také je vyhledávají sami, prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií, které zároveň využívají ve vzájemné komunikaci s vrstevníky i dospělými.

Kompetence pracovní – rozvíjíme schopnost práce s digitálními technologiemi, zodpovědný vztah k práci, rozvoj pracovních návyků, učíme správnou volbu pracovního postupu.

Kompetence občanské – rozvíjíme schopnost tvůrčího vyjadřování myšlenek, zážitků a emocí prostřednictvím výtvarného umění, výtvarné fotografie, učíme žáky vnímat okolní prostředí, navozujeme pocit sounáležitosti s daným prostředím, s kulturním světem, vedeme k uvědomění si své vlastní zodpovědnosti a respektu k druhým.

Kompetence k učení – žáci si organizují a řídí vlastní učení při práci s informacemi, vyhledávají samostatně informace, které využívají v tvůrčí práci a praktickém životě, pozorují věci a lidi, porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují závěry.

Kompetence sociální a personální – žáci spolupracují ve skupině, přijímají své role, jednájí s druhými s tolerancí a respektem, diskutují, oceňují práci druhých, vytváří si pozitivní představu o sobě, budují si zdravé sebevědomí.

Práce se žáky se SVP

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být zapojeni do tohoto programu, ale vzhledem k diagnostikovaným problémům jim musí být poskytnuta odpovídající péče. U žáků, kteří mají přiděleného asistenta pedagoga, využijeme jeho spolupráce a podpory při všech činnostech.

Dovolujeme si upozornit na možné druhy postižení a následné podpory při fyzickém a mentálním oslabení:

Žáci s ADHD – porucha pozornosti s hyperaktivitou

Žákům je věnována maximální míra pozornosti. Jsou neustále vtahováni do činnosti motivací, povzbuzením, aktivitou pedagoga, zadáváním úkolu a je jim vždy dáвана zpětná vazba ihned po odvedené práci.

Žáci se zrakovým postižením

Žák s lehkou až středně těžkou vadou zraku nosí brýle a je schopen pracovat sám pod dohledem učitele. Sedí a pohybuje se v blízkosti učitele, sleduje postupy a jednotlivé kroky práce. Před činností si s dopomocí učitele žák připraví potřebné pomůcky. Ví, kde je najde, kde se přesně nacházejí.

Žáky s těžkou vadou zraku doprovází ve všech činnostech asistent pedagoga, který sleduje a částečně řídí pracovní proces. Navádí žáka k jednotlivým krokům ústně, podle popisu a postupu práce pedagoga a všechny činnosti žáka kontroluje.

Žák s PAS – poruch autistického spektra

Řídíme se **TEACCH programem** pro žáky s PAS – dodržujeme 3 základní pravidla:

1. Vizualizace – vidět postup práce podle učitele, názornost, posloupnost
2. Individuální přístup – tzn. pomoc asistenta
3. Strukturované prostředí, strukturalizace – přesný slovní popis výuky a postupů práce

Předcházíme takto možným konfliktům. Pokud se žák nechce předkládaných úkolů účastnit, nenutíme ho. Pokud vznikne záchvat, odvedeme jej bokem z kolektivu a necháme ho uklidnit.

Žáka musíme v maximální možné míře motivovat pro zvolené činnosti. Motivace je předpokladem k zapojení se do práce a nabízených činností, ke zdárnému dokončení práce.

Žák se sluchovým postižením

Žák se stále pohybuje v blízkosti učitele. Dodržujeme hlavně zásadu názornosti a demonstrujeme zvolené pracovní postupy.

U neslyšícího žáka je zapotřebí znakovaný český jazyk nebo daktylotika (prstová abeceda), který vždy zajišťuje asistent nebo daný učitel.

Žák s tělesným postižením

Lehčí forma – monoparéza – při částečném ochrnutí jedné končetiny má žák problém s manipulací předmětů, ale je schopen samostatně pracovat.

Pokud máme žáka s postižením DMO, je dopad na jemnou motoriku výrazný. Projeví se potíže u všech činností např. špatnou koordinací pohybů. Zde je nutná podpora AP.

Žáci s mentálním postižením – LMR (lehká mentální retardace)

Žáci s mentálním postižením potřebují pomoc AP, který jim poskytuje stálou dopomoc, a to opakováním předkládaných informací a upozorňování na posloupnost jednotlivých pracovních kroků.

KOMBINOVANÉ POSTIŽENÍ

Pokud máme ve třídě žáky s kombinovaným postižením, postupujeme podle metodiky toho postižení, které převažuje. Držíme se doporučení PPP a SPC.

3.1 Metodický blok č. 1 – (Fotografický minikurz)

3.1.1 Téma č. 1 (Jak vypadá kvalitní fotografie) – 3 hodiny

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

První hodina výukového programu se odehrává v učebně. Základem je diskuze s žáky o jejich zkušenosti s fotografováním, umísťováním fotografií na sociální sítě, srovnání atraktivity fotografování různých typů snímků.

Na začátku fotografického minikurzu si vyučující ověřuje zkušenosti a úroveň znalostí, které mají žáci s fotografováním (pomocí fotoaparátu i mobilního telefonu). Využívá hromadnou formu při sdílení zkušeností. U většiny účastníků se předpokládá, že často používají k fotografování mobilní telefony a dost pravděpodobně umí na mobilu fotografie i upravovat.

Metody

Práce ve skupině. Diskuze. Prohlížení sociálních sítí a portfolio vybraných fotografií.

Pomůcky

Projektor, počítač, fotoaparát, mobilní telefony s fotoaparátem.

Podrobně rozpracovaný obsah

Záznam dění kolem sebe pomocí fotoaparátu a následné sdílení pořízených snímků už není díky moderním technologiím výsadou jen profesionálů, ale může to zkusit prakticky kdokoliv. Fotografujeme často osoby, ale například na dovolené chceme zachytit i zajímavá místa, kde jsme byli. Aby naše fotografie byly atraktivní i pro ostatní, je dobré osvojit si teorii správné kompozice fotografie.

Učitel během úvodní hodiny naváže kontakt s žáky, představí jim svoje zkušenosti s fotografováním a následně je aktivně zapojuje do diskuze. Většina žáků určitě má s fotografováním nějaké zkušenosti, možná umísťují své fotografie na Instagram, někteří mohou mít k dispozici i fotoaparáty. V rámci diskuze se učitel s žáky baví o jejich motivaci k fotografování, preferencích (osoby, příroda, koníčky) i zkušenostech. Každý fotograf má nějakou inspiraci, ať už je to člověk, kterého osobně zná, fotograf, který má blog, Youtube kanál, nebo prezentuje své fotografie na Instagramu. Učitel představí vybrané fotografie a jejich díla, která žáci zhodnotí. Je možné, že žáci nebudou profesionální fotografie znát. Určitě ale mají na sociálních sítích nějaké oblíbené, jejichž fotografiemi se inspiroují. Délka úvodu lekce je závislá na komunikativnosti žáků, jejich potřebě sdílení, navázání kontaktu, motivace a vztahu.

Průběh hodiny:

Učitel začíná diskuzi s žáky na téma jejich zkušenosti s fotografováním. Aby byla atmosféra uvolněná, zmíní se napřed o svých zkušenostech. Může ukázat své fotoalbum, kde budou snímky z cest nebo z okolí (budovy nebo krajinky). Je možné připravit si i album pouze několik dní předem a nafotografovat okolí školy, nebo například výlet o víkendu. Poté učitel klade žákům otázky: používají na fotografování mobilní telefon, nebo fotoaparát? Co fotografují nejraději? Proč začali fotografovat? Dávají fotografie někam online (pravděpodobně sociální sítě), nebo je mají jen pro sebe? Mají nějakého oblíbené, jehož fotografie se jim líbí? Může se jednat jak o profesionála nebo oblíbenou hvězdu na Youtube, Instagramu nebo Facebooku, nebo i jiných sociálních sítích.

Následně učitel představí fotografie, kteří mají inspirativní fotografie (viz níže). Vychází z média žákům nejznámějšího, z Instagramu. Zde není třeba mít vlastní účet, fotografie lze procházet i v anonymním režimu. Od každého fotografa si ukážou 2 fotografie, které učitel vybere dle svého estetického cítění, popřípadě dle toho, co žáci dříve zmínili. U každé fotografie žáci hlasují, jak se jim líbí (od jedné do pěti, jedna je nejméně). Učitel skóre zapíše a na závěr vyhodnotí, která fotografie žáky nejvíce zaujala.

1. Americký fotograf **Adam Senatori** se stal známým díky nádherným fotografiím snímaným z ptačí perspektivy. Dřív byl pilotem, a právě při létání ho napadlo fotografovat krajinu shora. Baví ho ukazovat známá místa z neobvyklé perspektivy. I když žije v USA, jeho nejoblíbenější fotografickou lokací je Dubaj. Fotografuje nejen krajinu, ale i snímky pro značku Louis Vuitton.

Adam Senatori [on line] © 2020 Adam Senatori LLC, All Rights Reserved [6.2.2020].
Dostupné z: <https://www.adamsenatori.com/>

2. Australský fotograf **Corey Crawford** je velmi mladý (20 let) a na IG má zatím „pouze“ 40 000 sledujících. Cestuje po celém světě a fotografuje přírodní scenerie. Krom toho má i Youtube kanál, na kterém sdílí své zkušenosti, tipy a triky a vzdělává tak další fotografy. Sám se totiž naučil fotografovat právě touto cestou.

Corey Crawford. In: Youtube [online]. 18.1.2020 [cit.2020-02-06]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/channel/UCML0qYIJJ6OSV4JLzJxZDbQ> (6. 2. 2020)

3. Český fotograf **Martin Rak** už dávno věhlasem přesáhl českou kotlinu. Jeho fotografie obdivuje přes milion fanoušků. Na rozdíl od výše zmíněných prezentuje své snímky na Google + a na Facebooku. K fotografování se dostal přes dědečka, který mu ukázal, že i „výcvakům z dovolené“ lze dát atraktivní kabát. Rád fotí hory a Jižní Moravu.

Martin Rak Photography [on line]. Copyright © 2020 [Martin Rak Photography](http://www.martinrak.cz/).
[cit.6.2.2020]. Dostupné z:
<https://www.martinrak.cz/>

4. Dostáváme se k dalšímu českému fotografovi a tím je Michal Vitásek. Jeho nejoblíbenější fotografickou lokalitou je Praha. Jeho cílem je fotit zajímavá místa z netradičních úhlů. V Praze, kde žije, si neváhá přivstat, aby zachytil první ranní paprsky v podzimní mlze nad řekou nebo padající sněh. Není pro něj až tak důležitá samotná stavba, kterou fotografuje, ale nálada, zajímavé světelné podmínky a zejména místa bez lidí. Prosazuje myšlenku, že nemusíte pořídit perfektní snímek, ale následná retuš ve Photoshopu nebo jiném grafickém programu musí být citlivá.

Michal Vitásek [online]. Copyright © 2020 [Michal Vitásek](http://www.michalvitasek.cz/). [cit. 6.2.2020]. Dostupné z:
<https://www.michalvitasek.cz/>

Nyní jsme se seznámili s díly úspěšných fotografů, kteří oslovují široké spektrum lidí.

Po skončení výkladu žáci jmenují své vzory, své oblíbence, kteří podle nich dobře fotografují. Je vhodné, aby učitel hlídal čas a řídil diskusi, návrhy a hodnocení.

Reflexe:

Závěrečné hodnocení práce proběhne formou diskuze, kdy se ptáme žáků, co nového se naučili, jak je práce obohatila, zda si zapamatovali všechny postupy práce. Chceme, aby vyjmenovali, jak jsme při práci s fotoaparátem postupovali, chceme znát jejich názor, proč byly vybrány právě tyto fotografie, o kterých jsme diskutovali.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá hodina výukového programu se odehrává v učebně. Během ní se žáci seznámí s teorií, jak vytvořit fotografie tak, aby byly zajímavé, měly emoční náboj, atmosféru a vypovídající hodnotu. Učitel vysvětlí teorii týkající se kompozice fotografie a názorně ji demonstruje na vybraných snímcích.

Metody

Výklad dané problematiky. Pracovní činnosti, diskuze a hodnocení fotografií.

Pomůcky

Projektor, počítač s připojením k internetu, mobilní telefony.

Podrobně rozpracovaný obsah

Připomeneme si obsah z minulé hodiny, zmíněné fotografie, seznámíme žáky s obsahem hodiny, která je zaměřena na teorii tvorby fotografie.

U fotografování je důležité si uvědomit, že kromě nás samotných nikdo danou situaci nevidí našima očima, v kontextu, který my známe. Fotografie našeho kamaráda bude pro ostatní jen snímkem náhodného člověka, pokud k ní nebude žádný kontext. Řečeno laicky, takovou fotografii na Instagramu „olajkují“ jen ti, kteří danou osobu znají. Proto je třeba u fotografování přemýšlet, a pokud nejde o snímky jen do rodinného alba, dbát na jejich kvalitu.

Fotografie, která upoutá pozornost, má několik znaků. Je správně zaostřená, barevně i kompozičně vyvážená a ideálně by měla vyvolat nějaké emoce.

Než dojde k samotnému výkladu, učitel žákům promítne připravené fotografie (viz Příloha 1, obr. č. 2 až 8) a u každé je nechá diskutovat o tom, co z fotografie cítí, zda se jim líbí a jestli by si ji případně zapamatovali. Poté se již bude věnovat teorii.

Protože fotoaparáty i mobilní telefony disponují funkcí automat, která provede většinu manuálně nastavitelných funkcí (hloubka ostrosti, vyvážení bílé, expozice...) sama, popřípadě lze spoustu chyb upravit v grafických programech nebo filtry v aplikacích, zaměří se výklad především na kompozici.

Učitel vyzdvihne nejdůležitější aspekty, a to je dodržování svislic, srovnání horizontu, kompozici zlatého řezu a zlatého středu, pravidlo třetin a použití nerušivého pozadí. Žáci poté zkusí na ilustračních fotkách (Příloha č. 2) odhalit, co je špatně. Vzhledem k tomu, že estetika fotky se mění při použití správné kompozice, bude součástí kritiky fotografie i diskuze o tom, co by šlo zlepšit.

Na začátku má učitel výklad, proč je třeba se vůbec zabývat teorií tvorby fotografie:

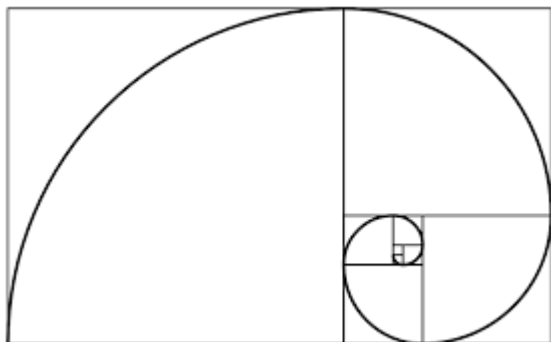
Fotografii tvoříme tak, aby byla zajímavá pro širší publikum, než jen kamarády a známé. Vytváříme ji s emočním nábojem, to znamená, aby měla atmosféru, zaujala publikum.

Výklad o správné kompozici fotografie:

Kompozice je laicky řečeno uspořádání osob nebo objektů na fotografii. Kompoziční pravidla nejsou pro nikoho závazná, ale pokud je fotograf dodrží, zvýší atraktivitu fotografií. Divák bude vědět, kam se má zaměřit. Jeho pozornost je směřována díky práci s liniemi, perspektivou nebo zaostřením. Je to, jako by fotograf přidal neviditelnou šipku s upozorněním – toto je důležité.

Teorie kompozice výtvarných děl vychází ze staletí výtvarné tvorby. Už od malička vnímáme kolem sebe obrazy, fotografie, reklamy, záběry v televizi. Naše oko se tak nevědomky učí, které uspořádání je to správné. Samozřejmě nejde jen o určité kulturní povědomí, ale estetika děl vychází i z určitých zákonitostí vnímání 2D objektů. Například, že pokud se oko dívá na příliš chaotický obraz, ve kterém se nemá na čem zachytit, nedokáže určit, která část je podstatná. U fotografie to může být záběr kvetoucího keře, kde jsou všechny květy stejně ostré, je jich mnoho a nevytváří žádnou pravidelnou strukturu. Takovýto obraz vyhodnotí mozek jako nezajímavý.

Pravidlo zlatého řezu

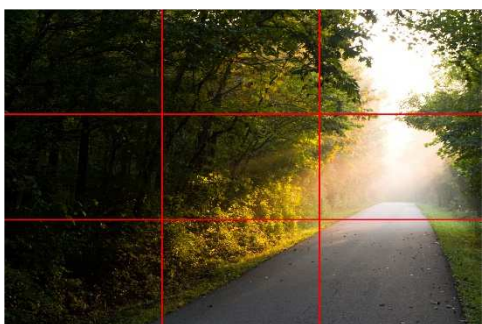

Zdroj obrázku: Wikimedia commons (6. 2. 2020)

Pravidlo zlatého řezu se uplatňuje zejména u fotografií obdélníkového formátu. Vychází z faktu, že jsme zvyklí číst zleva doprava. I fotografii pak skenujeme očima z levého do pravého horního rohu, následně po úhlopříčce dolů a opět zleva doprava. Jako nejzajímavější vnímáme část obrazu „v konci ulity“ šneka. Tam je vhodné umístit předmět, na který chceme upozornit.

Pravidlo třetin

Malovat si pomyslného „šneka“ je poměrně obtížné, proto se pojetí kompozice často zjednodušuje na pravidlo třetin.

Zdroj obrázku: wikipedia. Org

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidlo třetin](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidlo_třetin)

Obrázek si pomyslně rozdělíme na třetiny podélně i svisle. Objekt zájmu by měl poté být na jednom ze 4 průsečíků linek. Ve výše uvedeném případě je to prosvětlená část cesty.

Pravidlo středu

Umístění fotografovaného objektu do středu snímku je kontroverzní téma. Někteří fotografové ho neuznávají. Pokud se ale podíváme na Instagram a jeho čtvercový formát, tak středové umístění může fungovat dobře. Dává totiž divákovi pocit, že je přímo účastníkem děje, má pocit, jako by objekt fotografoval sám.

Neutrální pozadí

Pokud fotografujeme detail, například květinu na keři nebo kávu v kavárně, je třeba dbát nejen na správné umístění, ale také na pozadí objektu. Časté je zaostření pouze na daný objekt, s tím, že okolí a pozadí je mírně rozmazané. Toho se dá již dosáhnout i v různých aplikacích (např. SnapSeed), ale pokud je možnost, je dobré fotografii již takto nasnímat. Například květ keře vynikne lépe tehdy, pokud je na snímku sám a ostatní jsou buď „v pozadí“ nebo je obklopený pouze listy. Káva v kavárně bude vypadat „utopeně“, pokud za ní vykukuje židle a pestrobarevný barový pult.

Svislé a horizontální linie

Pokud fotografujeme krajinu či stavby, je velmi důležité krom správného umístění předmětů také dbát na linie. Stavba by se neměla „kácet“. Střecha by měla být vodorovná. Největší pozor je třeba dát při fotografování vodní hladiny, ta by neměla „técť šikmo“. Samozřejmě pokud snímáme pohled zezdola na vysoký dům, bude vždy zkreslený perspektivou.

Po tomto výkladu následuje **závěrečná reflexe**, kdy učitel ukáže žákům fotografie z Přílohy č. 2. Postupně společně okomentují jednotlivé snímky a pokusí se odhalit, co je na nich dobře či špatně a co by šlo zlepšit.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Třetí hodina se odehrává mimo budovu školy, v jejím nejbližším okolí. Žáci si ověří nabyté vědomosti z teorie fotografování a obsluhy fotopřístrojů, v praxi, prostřednictvím praktické metody, tj. samostatným fotografováním objektů.

Metody

Práce ve skupině. Diskuze. Praktické činnosti – pořízení fotografií.

Pomůcky

Fotoaparáty, mobilní telefony vybavené fotoaparáty.

Podrobně rozpracovaný obsah

Během této hodiny se žáci vydají mimo budovu školy a fotografují budovy i menší objekty v blízkosti školy. Projdou učitelem předem vytipovanou trasu, učitel si připraví mapu daného místa (může použít mapy.cz) a vyznačí si předem zastávky, na které jsou domy se zajímavou architekturou (zdobený vchod, členité zdi atd.), popřípadě malé domky, které lze dobře nasnímat vcelku. Kromě fotografování staveb jako celku vede učitel žáky k všímání si a zaznamenávání zajímavých detailů a k procvičení různých typů záběru (zezdola, rovně, z vyvýšeného místa, detail atd.).

Průběh hodiny

Na začátku hodiny se učitel s žáky sejdou před školou. Připomene teorii kompozice fotografie. Představí obsah hodiny – fotografování venku. Seznámení s fotoaparáty. Seznámení s pravidly a bezpečností pohybu venku. Učitel rozdělí žáky do skupin po 3–4 lidech, každá skupina dostane k dispozici fotoaparát. Učitel vysvětlí základní funkce fotoaparátu (ideální je fotografovat na automat). Seznámí žáky s tím, kde se fotoaparát zapíná a vypíná. Dále si vyzkouší ostření na blízký objekt (pozadí je rozmazané) a na celou scenerii. Učitel ukáže rovněž tlačítko, pomocí kterého si mohou žáci vyfotografované snímky prohlédnout, případně je smazat. Objasní pravidla vycházky.

Během vycházky připravíme 5 zastávek, během kterých žáci fotografují vybrané objekty. Každý objekt vyfotografují z běžné perspektivy, zezdola a pak si najdou zajímavý detail stavby. Celkově by tedy měli mít aspoň 15 fotografií. Žáci se střídají u fotoaparátu. Ti, kteří ho momentálně nemají k dispozici, fotografují na mobilní telefon. Po návratu do školy si každý žák uloží své fotografie z fotoaparátu i z mobilu do vlastní složky v počítači. Zde musíme počítat s časem alespoň 15 minut ve třídě.

Reflexe

Vracíme se k samotné vycházce, pobytu a fotografování venku. Ptáme se žáků: Vyjmenujte místa, kde jsme dnes fotili. Zopakujte postup, který jsme použili při tvorbě fotografií. Jaká jsou základní pravidla kompozice fotografie? Zapamatovali jste si vše z dnešní výuky? Je něco, na čem chcete doma pokračovat? Co se chcete ještě naučit případně dotrénovat? Učitel shrne vše vyjmenované, udělá závěr na téma: ještě se budeme učit.

3.1.2 Téma č. 1 (Jak upravovat fotografie v počítači) – 2 hodiny

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Hodina probíhá v učebně vybavené počítači s nainstalovanými programy pro úpravu fotografií. Žáci se učí pracovat s grafickým programem na úpravu fotografií. Pro výuku s tímto programem využívají snímky, které pořídili během předchozí lekce.

Metody

Praktické činnosti – samostatná práce na počítači a na mobilním telefonu.

Pomůcky

Fotoaparáty, mobilní telefony vybavené fotoaparáty, propojovací kabely, grafický program na úpravu fotografií, školní instagramový profil.

Podrobně rozpracovaný obsah

Ani ten nejlepší fotograf se neobejde bez úprav nafotografovaných snímků, protože ne vždy jsou ideální podmínky pro focení. Jindy zase potřebuje dodat fotografii umělečtější nádech. K úpravám fotografií se nejčastěji používají programy od Adobe, popřípadě GIMP, ale pro potřeby školní výuky bohatě stačí program Photofilter. Jeho starší verze jsou volně ke stažení a jsou jednoduché na ovládání.

Většina žáků je nejspíš zvyklá upravovat fotografie na mobilu, pomocí nejrozličnějších aplikací (VSCO, Snapseed, samotný Instagram). Práce na počítači je pohodlnější a grafické programy mají některé funkce, které se na mobilu hůře ovládají nebo úplně chybí. Proto je dobré naučit se s nimi zacházet. Zároveň je možné demonstrovat, jak odlišně mohou vypadat fotografie upravené na mobilu a na počítači.

Během této lekce se žáci učí pracovat s grafickým programem. Pro výuku s tímto programem využívají snímky, které pořídili během předchozí lekce. Učitel jim napřed vysvětlí základní úpravy (ořez snímků, otáčení, změny jasu, kontrastu atd.), které následně budou žáci aplikovat na své fotografie. Cílem je, aby si každý žák vyzkoušel všechny základní funkce, které program nabízí.

Pokročilé funkce grafických programů nepoužijí žáci tak často, ale je dobré si je vyzkoušet. Hodí se při tvorbě plakátků, úvodních fotografií nebo koláží. Těto náročnější činnosti se věnují v druhé půlce tématu.

Naučí se pracovat s vrstvami, vkládat texty, slučovat a kopírovat a upravovat části fotografií. K úpravám budou používat své fotografie z předchozích lekcí, ze kterých si vyberou dvě na vyzkoušení pokročilých funkcí programu. Dále upraví dvě jiné své fotografie na svém mobilu pomocí filtrů, tak, jak jsou zvyklí. Výsledkem by měly být čtyři fotografie s textem upravenými dle vkusu žáka. Tyto fotografie se umístí na třídní Instagram.

Úvod hodiny:

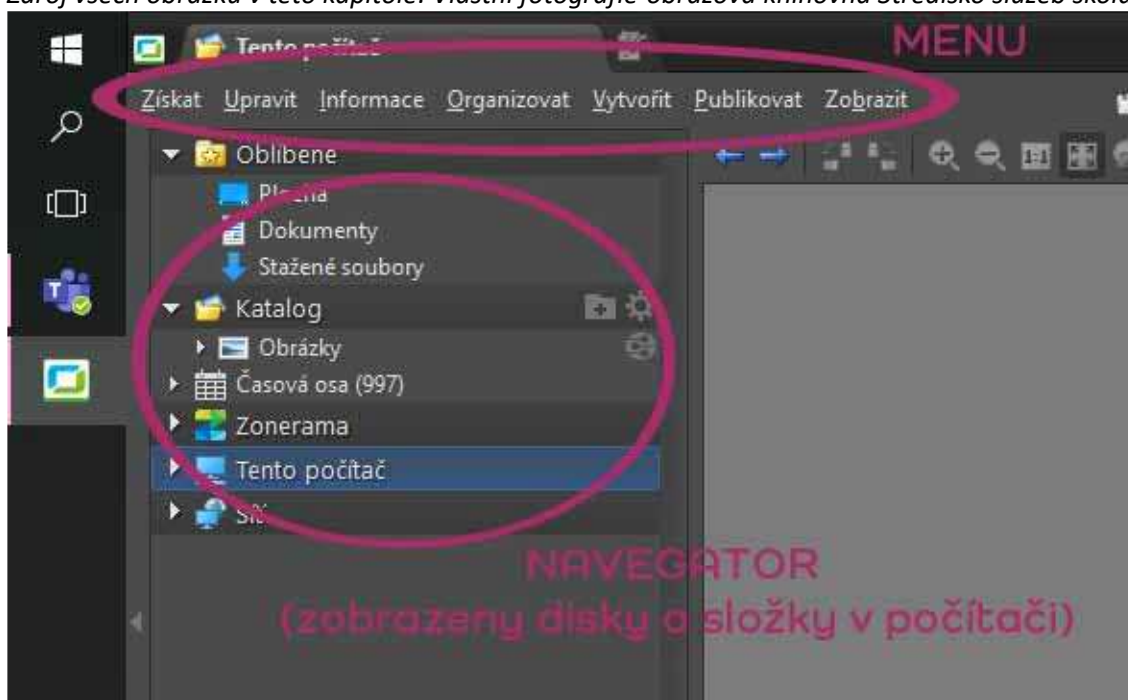
Učitel žákům představí program, se kterým budou pracovat, a vyzdvihne výhody úpravy fotografií na počítači (větší obrazovka, více funkcí, jednodušší ovládání). Pomůže jim program spustit na školních počítačích a následuje samotná práce na žáky zvolených fotografiích.

Průběh hodiny a podklady pro výuku pro učitele:

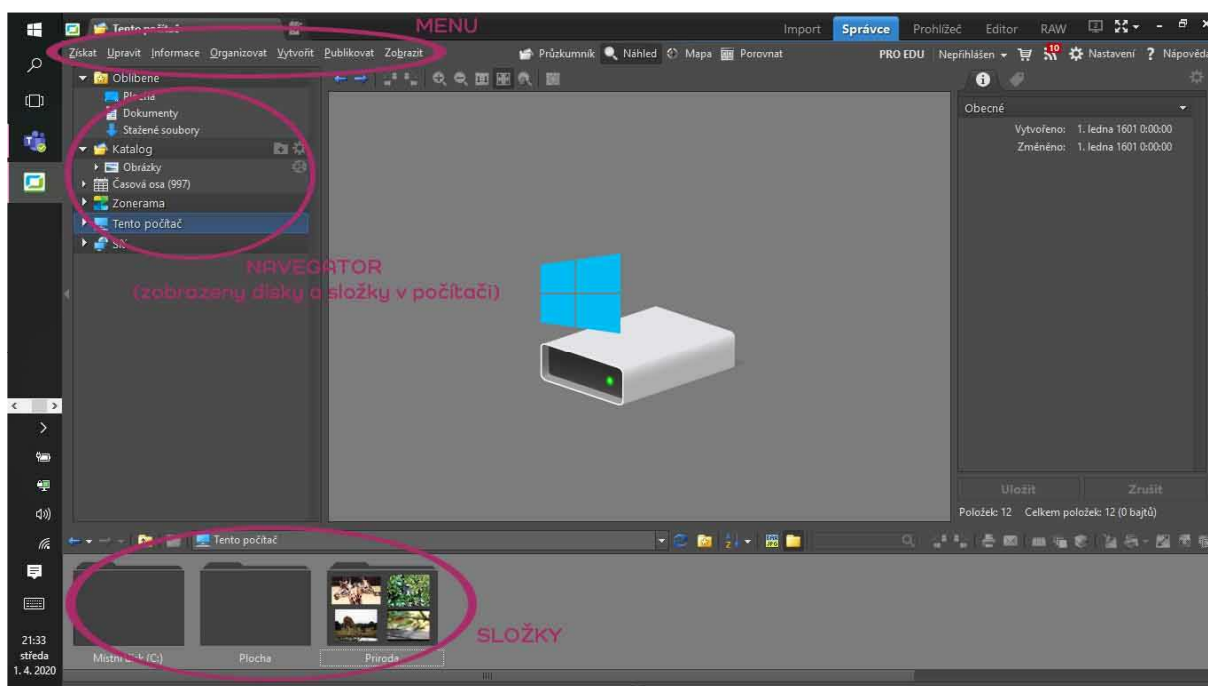
Základní orientace v pracovním prostředí Zoner

Po otevření se nám zobrazí náhled na pracovní plochu, kterou si můžeme rozdělit na jednotlivé části. Nahoře se nalézá hlavní „menu“, po levé straně se nachází takzvaný „Navegator“, kde nalezneme strukturu jednotlivých složek v počítači, katalog a Zonerama. Pro nás jsou to důležité složky.

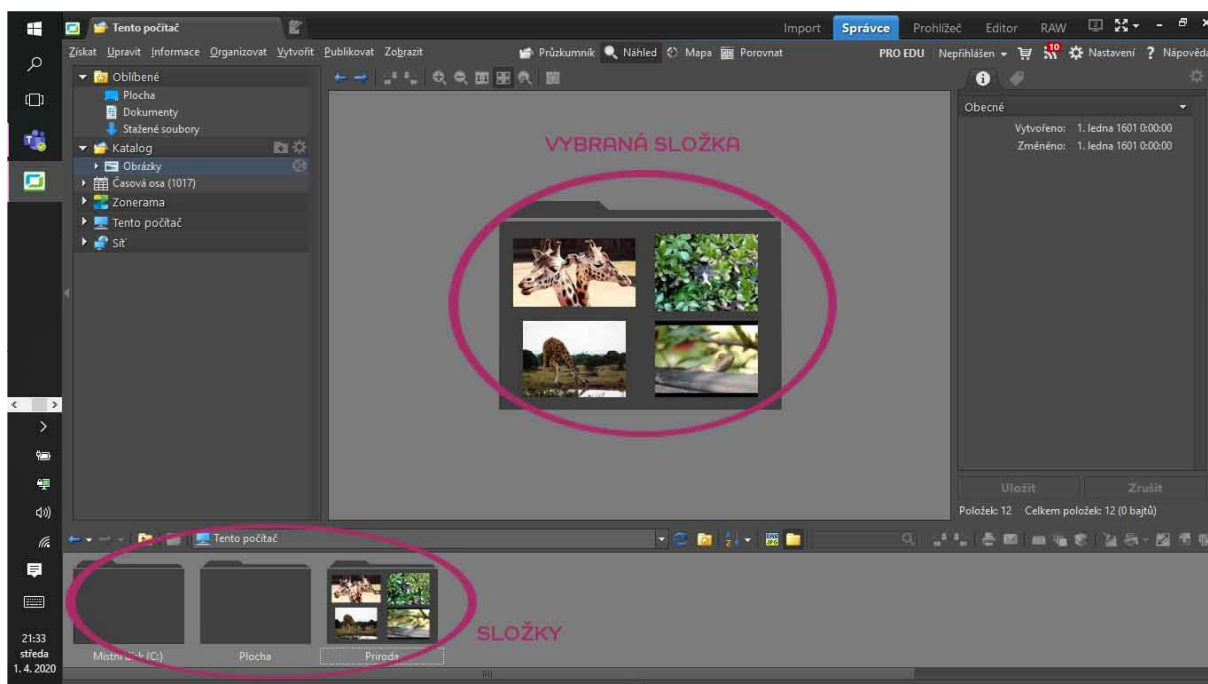
Zdroj všech obrázků v této kapitole: Vlastní fotografie-obrazová knihovna Středisko služeb školám

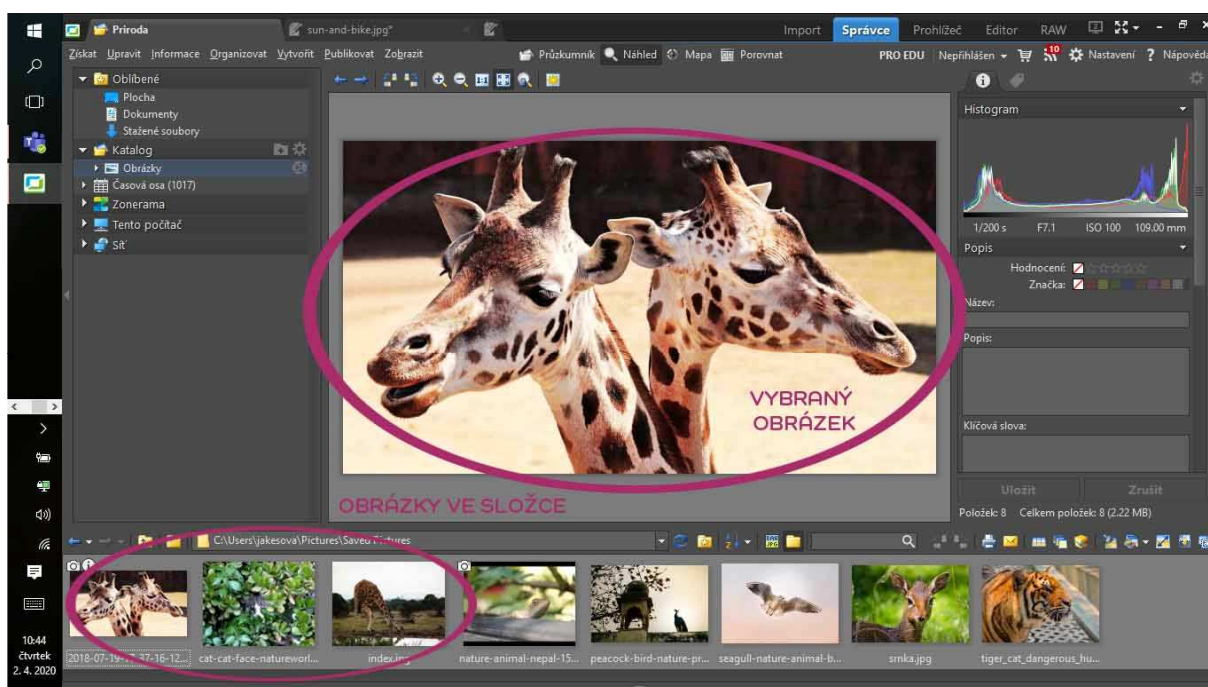
Obsah složky, ve které se nacházíme (podsložky), se nám podle verze Zoneru objeví buď ve středové ploše, nebo na spodní liště.

Dvojitým kliknutím na složku si zobrazíte její obsah, postupně se dostanete do cílové složky s obrázky, které chcete upravovat.

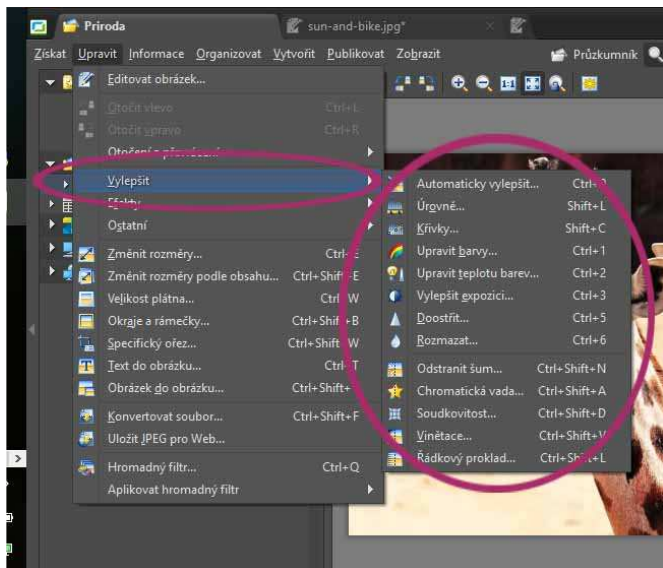
Vybereme obrázek a ten se objeví ve středové ploše.

Základní úpravy obrázku

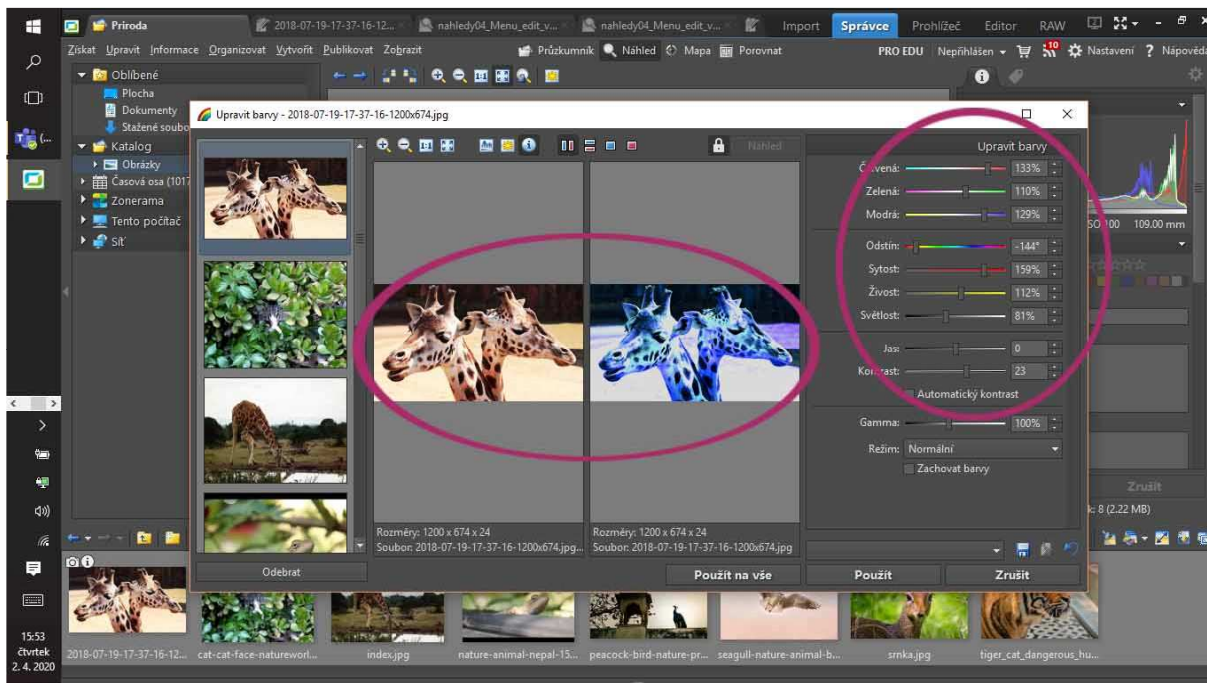
K základním úpravám můžeme použít v menu položku „**Vylepšit**“, kde na rozdíl od editace jsou tyto úpravy přednastavené, podobně jako filtry v mobilu, a jsou i jednoduše použitelné. Pro většinu základních úprav nám toto bude stačit.

Další výhodou funkce „Vylepšit“ je, že změny nejsou nevratné. Je možné obraz vždy v Zoneru otevřít a znovu upravit i po uložení.

Automatické vylepšení (vyvážení barev, jas, kontrast)

V položce „Vylepšit“ nalezneme třeba velmi praktické „**Automatické vylepšení**“, které sám program vypočítá a provede na základě barevnosti a jasnosti fotografie.

Velmi jednoduše zde upravíme **vyvážení barev, jas, kontrast**, ale můžeme i posunout celé barevné spektrum (viz ukázka na obrázku). Doporučujeme nechat žáky vyzkoušet si posouvat posuvníky intuitivně a vyzkoušet názorně výsledek své práce. Ve funkci „Vylepšit“ navíc krásně vidíme porovnání výsledku s původní fotografií, což je velmi sympatické. Žáci si tak mohou porovnat své práce.

Doostřit, rozmazat a odstranit šum

Další funkce, které zde nalezneme a jsou velmi intuitivní, je „**doostřit**“ a „**rozmazat**“. Pokud se nám fotografie úplně nepodařila, nebo žáci fotografují na méně kvalitní přístroj, mohou takto fotografie upravit. V pravém poli použijeme položku „**síla efektu**“, která nám pro naše potřeby úplně stačí. Další možnosti těchto dvou funkcí v pravém poli jsou pro naše potřeby zbytečně pokročilé. I tak jsou však intuitivní a vratné, takže si je žáci mohou vyzkoušet a výsledek vidí jak přímo na fotografii, tak na zobrazeném spektru fotografie – histogramu v horní části pravého pole. Žáci opět mohou vyzkoušet. Tentokrát nevidí porovnání s originálem, ale rovnou výsledek.

Funkce „Odstranit šum“ je ještě jednodušší. Pracujeme s posuvníky „**Jas**“ a „**Barvy**“ a ihned vidíme na náhledu originálu a upravené fotografie výsledek.

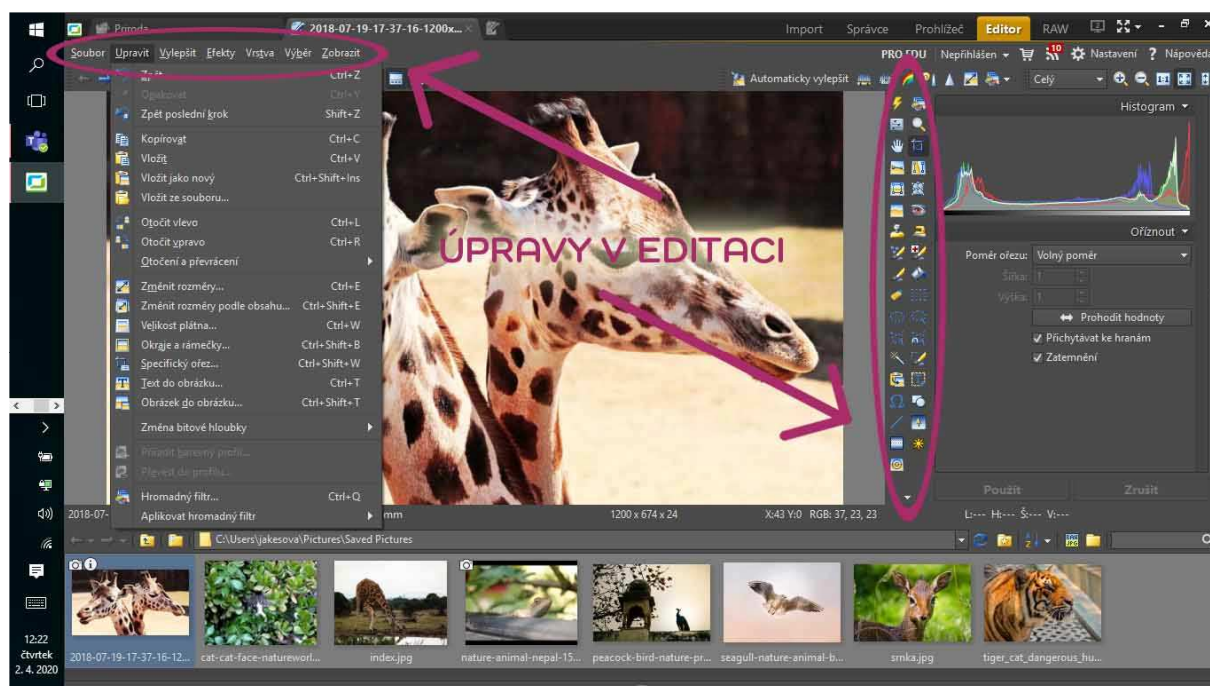
Změna velikosti

Další možností je, že změním velikost obrázku (nebo poměry stran, což však nedoporučujeme). Funkci změny velikosti obrázku najdeme v hlavním menu pod „Upravit“ Tuto funkci používáme, pokud pro umístění obrázku je vyžadován přesný rozměr. Doporučujeme zafixovat poměr stran, aby nedošlo k optickým deformacím.

Pokročilejší úpravy Editace

Editace už je komplexnější a složitější. Je potřeba se už v úpravách fotografií více orientovat a vědět, co přesně chci. Více se používá například pro vkládání jiného pozadí nebo vkládání předmětů a překryv různých fotografií, či k úpravám RAW formátu.

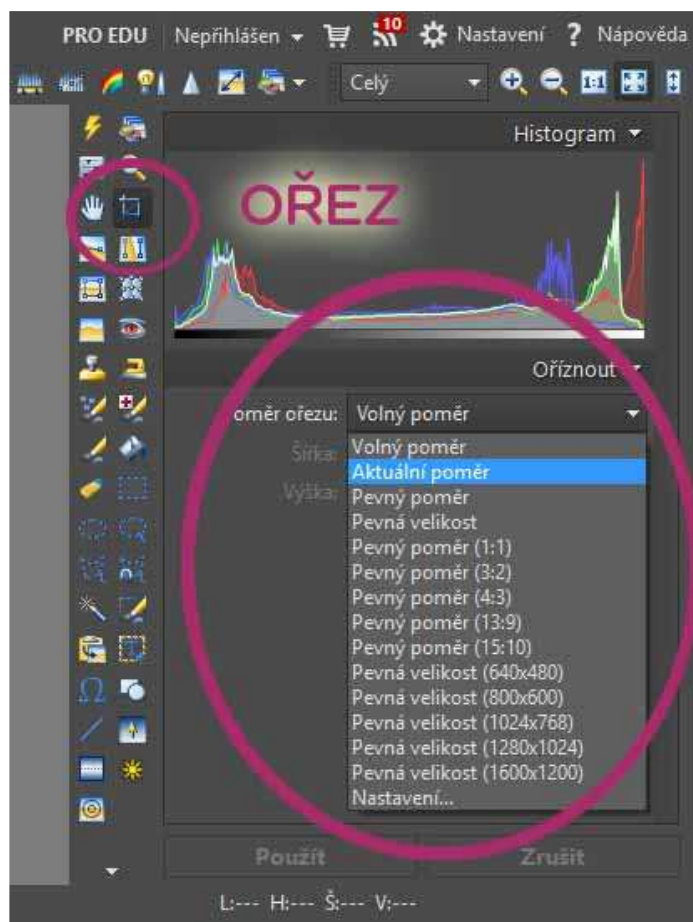
Pro naše účely však využijeme jen pár funkcí.

Ořez

Jednou z funkcí, kterou budou žáci potřebovat, je oříznutí fotografie, a to buď dle rozměrů, nebo výběrem. Ikonku pro ořez najdeme přes editaci v hlavním menu nebo po otevření editačního okna v pravém horizontálním menu ikonek.

V pravé části pak volíme, zda budeme obraz ořezávat v nějakém pevně daném poměru stran, kdy pravým tlačítkem myši následně určíme na obrázku odkud kam. (Tedy kde a jak velký ořez chci. Žáci zase mohou vyzkoušet různé varianty.)

Dokud nepotvrdím výběr Entrem, ořez se sice vyznačí, ale neprovede. Mohu tedy s výběrem ještě pomocí šipek na klávesnici posunout. Ale již nemohu změnit tvar a poměry. Je možné však výběr zrušit pomocí Esc a vybrat znovu. Výběr k ořezu definitivně potvrzuji Entrem.

Změna horizontu

Pokud se nepodařilo objekt vyfotografovat vodorovně nebo naopak je záměr autora fotografii naklonit, může si v editaci jednoduše pomoci přes ikonku „Změna horizontu“. Po její aktivaci se na obrázku objeví linie s čtvercovými body, kterými lze pomocí tahu pravým tlačítkem myši obraz různě naklánět.

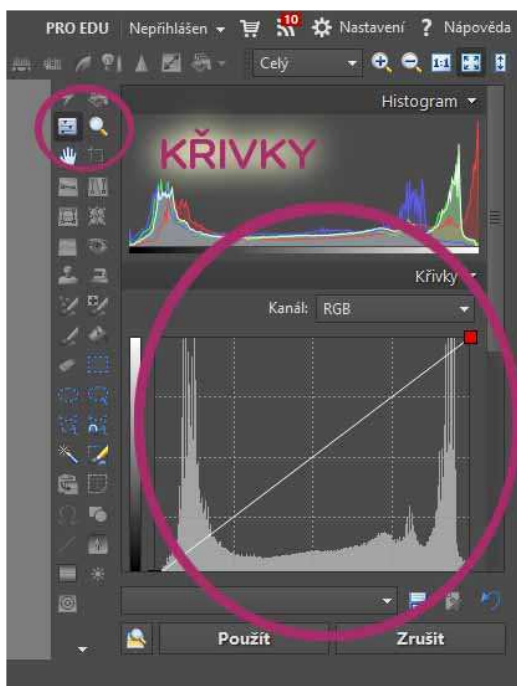

Křivky

Poslední funkcí, kterou doporučujeme probrat v editaci obrazu, jsou křivky, které určují různý poměr světel a stínů, světlosti a tmavosti či barevnosti a kontrastu fotografie, a to v jedné křivce. Při otevření se objeví graf stupňů šikmou linkou. Je to výchozí stav fotografie. Zároveň na histogramu vidíme, jak moc je fotografie nevyvážená směrem k stínům či světlu, a to u každé ze tří RGB barev zvlášť, i dohromady. Pro naše potřeby budeme pracovat s celkovou křivkou.

Pro jednoduchou úpravu doporučujeme kliknout levým tlačítkem na střed linky a čtverec, který se zde vytvoří, příliš neposouvat. Dalším kliknutím levým tlačítkem ve spodní a horní části linky se nám vytvoří tzv. další zachytné body, které následně můžeme levým tlačítkem posouvat a sledovat, jak se mění světelnost a kontrast obrazu.

Nechte žáky vyzkoušet a vyhrát si s fotografiemi pomocí křivek, dokud nenaleznou vyhovující nastavení.

Všechny tyto funkce patří mezi základ pro úpravu fotografií a žáci by jim měli porozumět a měli by být schopni je použít.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Hodina probíhá v učebně vybavené počítači s nainstalovanými programy pro úpravu fotografií. Žáci se učí pracovat s pokročilými funkcemi grafického programu na úpravu fotografií. Pro výuku s tímto programem využívají snímky, které pořídili během předchozích lekcí.

Metody

Výklad učitele. Samostatná práce žáků na počítači.

Pomůcky

Fotoaparáty, mobilní telefony vybavené fotoaparáty, propojovací kabely, grafický program.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pokročilé funkce grafických programů nepoužijí žáci tak často, ale je dobré si je vyzkoušet. Hodí se při tvorbě plakátků, úvodních fotografií nebo koláží.

Během této lekce se žáci naučí pracovat s vrstvami, vkládat texty, slučovat a kopírovat a upravovat části fotografií. K úpravám budou používat své fotografie z předchozích lekcí, ze kterých si vyberou dvě na vyzkoušení pokročilých funkcí programu. Dále upraví dvě jiné své fotografie na svém mobilu pomocí filtrů tak, jak jsou zvyklí. Výsledkem by měly být čtyři fotografie s textem upravenými dle vkusu žáka, které se umístí na třídní Instagram.

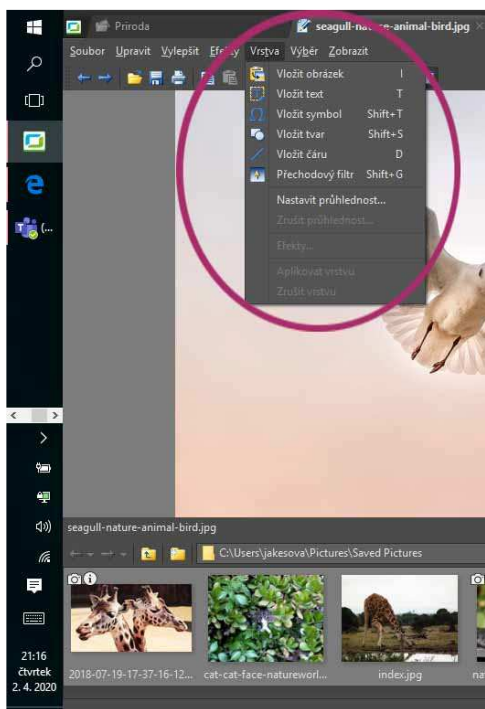
Tato vyučovací hodina navazuje na teoretické i praktické znalosti hodiny předcházející.

Úvod hodiny

Učitel s žáky zopakuje funkce, které se naučili používat v předchozí hodině. Poté krátce představí, čím se budou zabývat dále.

Průběh hodiny

V této části se budeme zabývat vytvářením vrstev v obrázku. Vrstvy najdeme při otevření nabídky „Upravit“ v horním základním menu, které se nám poté změní a nabídne nám položku „Vrstvy“.

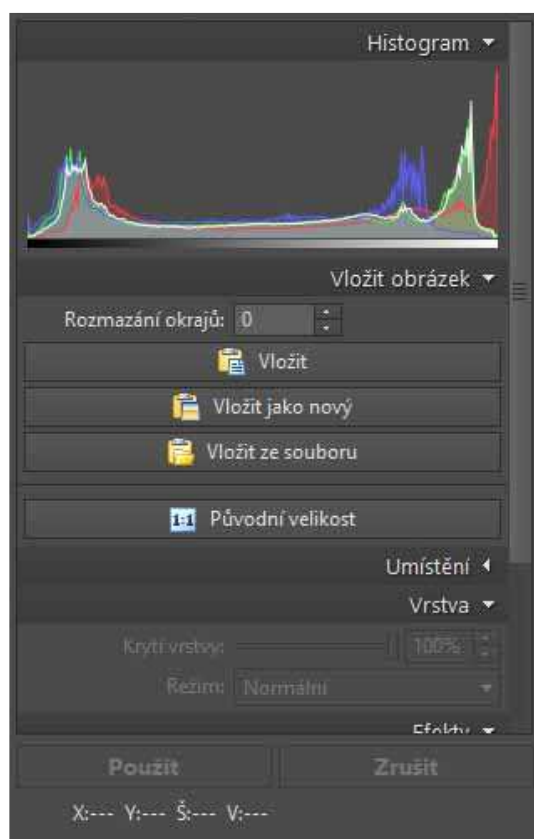

Vložení obrázku

Z pokročilých funkcí se budeme zabývat nejprve vložení obrázku. Nejedná se o otevření nového obrázku, ale vkládání obrazu do obrazu, který již máme otevřený. Můžeme tak například vložit letícího ptáka vedle žirafy.

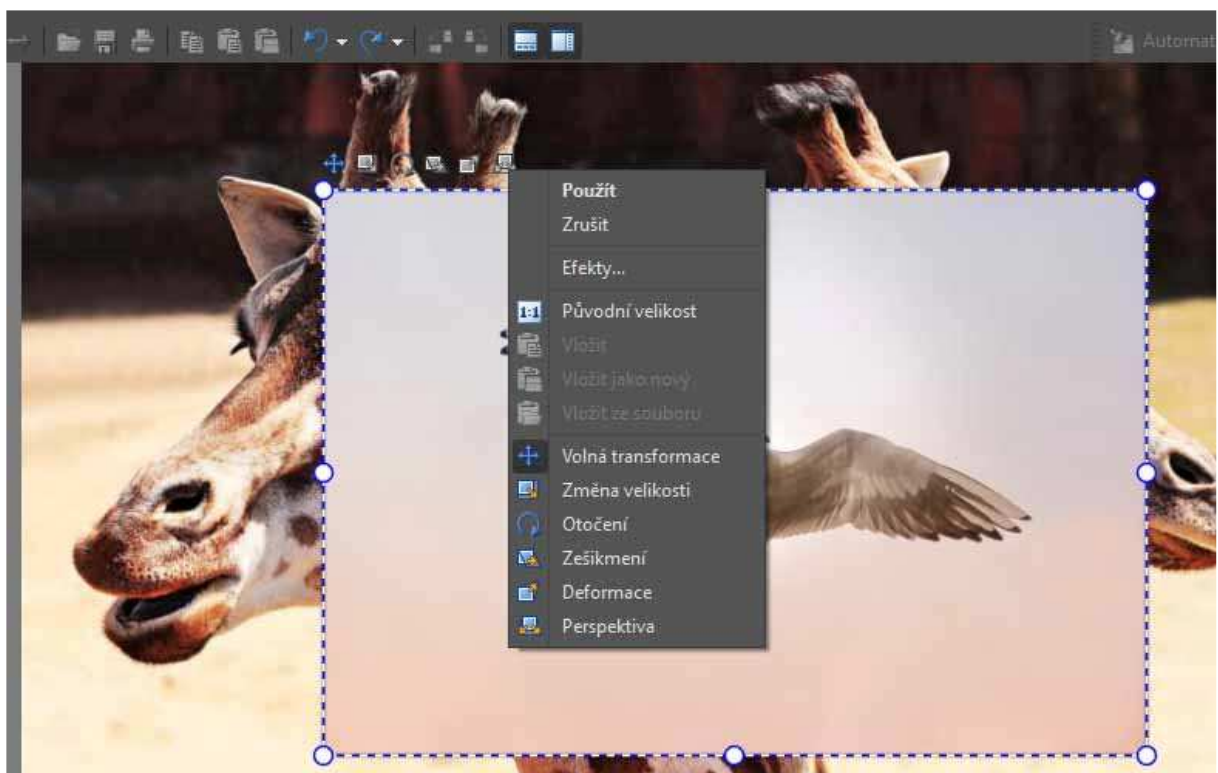
Jedná se tedy o jednotlivé vrstvy, které se překrývají a které můžeme nezávisle upravovat. Do obrázku lze tedy přidávat objekty, zvířata či lidi, kteří v původní fotografii nebyli.

Jak jsme již zmínili, v horním menu musíme nejprve zvolit nabídku „Vrstva“. Poté volíme funkci vložení obrázku. V pravé části obrazovky se nám objeví nová nabídka. Zde si volíme pokročilé parametry.

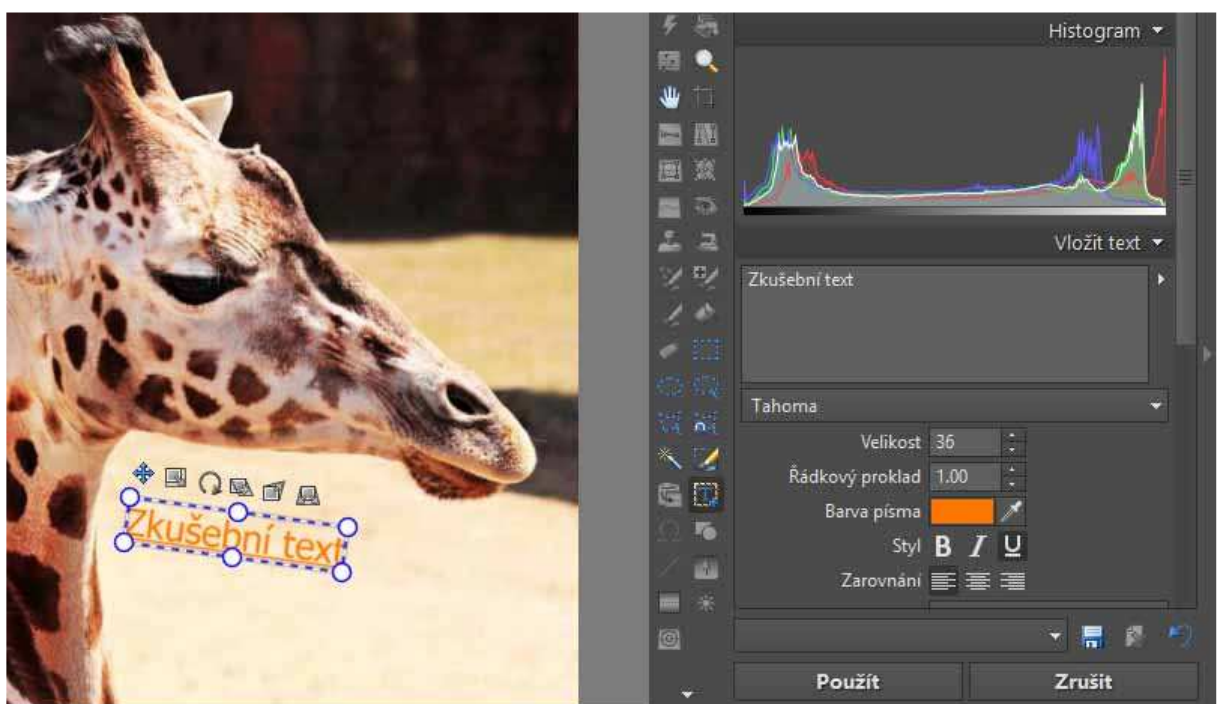
Nejprve zvolíme „Vložit ze souboru“, kde vybereme, jaký obrázek chceme vkládat, z místa, kde jej máme v počítači uložený. Následně můžeme upravit parametry velikosti, otočení a další.

Tyto parametry můžeme upravit i následně při vkládání obrázku, a to pravým tlačítkem a tažením (tak si zvolíme umístění a velikost). Před potvrzením Entrem můžeme vrstvu ještě upravit kliknutím pravým tlačítkem na malou nabídku u obrázku.

Vložení textu:

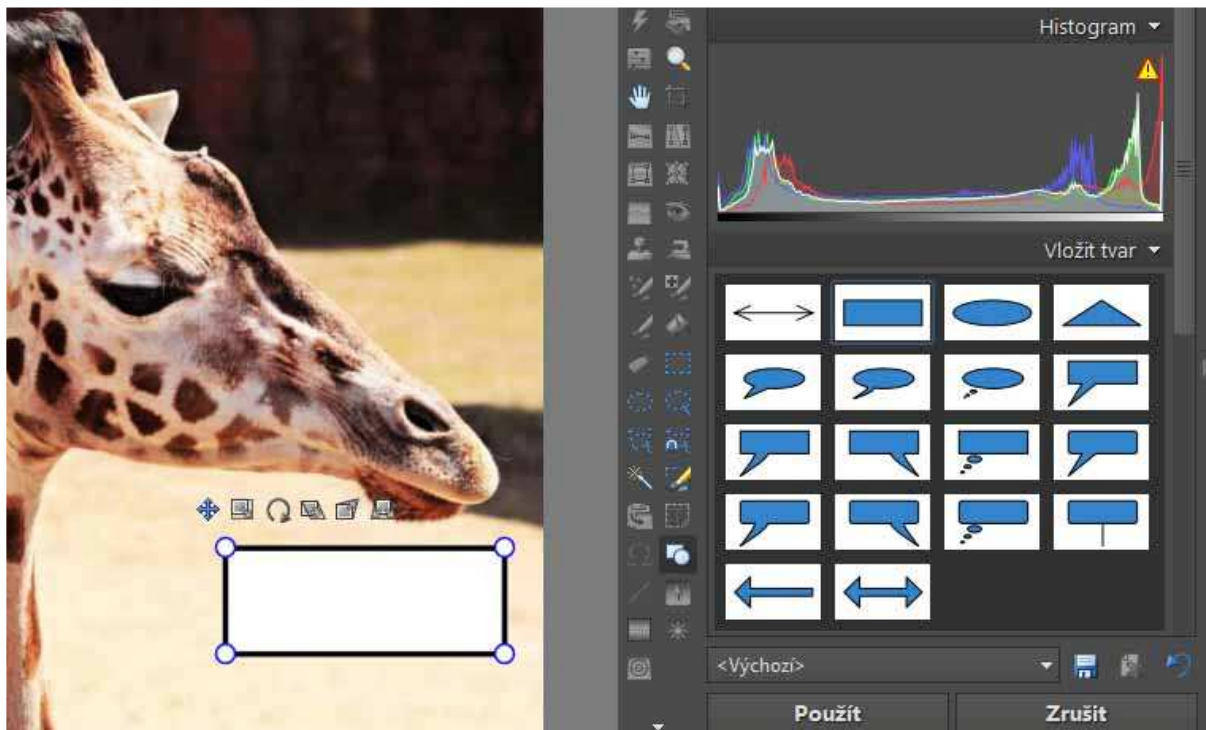
Text vkládáme opět přes horní menu. Po zvolení vrstvy a vložení textu se nám promění opět pravé pole (nastavení vložení textu). Zde si volíme typ písma, barvu, velikost a samotný text píšeme do textového pole. Pravým tlačítkem myši poté text vkládáme jako vrstvu do obrázku. Opět můžeme text před potvrzením ještě upravit i v menu u obrázku, a to jak natočení, tak deformaci.

Vložení tvaru

Jako poslední funkci probereme vložení tvaru. Opět postupujeme přes menu „Upravit“ a následně „Vložit tvar“.

V pravém menu se nám objeví různorodé tvary, které můžeme volit. Opět po vložení do obrázku je možné je různě natáčet a deformovat.

Doporučujeme nechat žáky všechny tyto funkce vyzkoušet.

Zoner obsahuje mnoho dalších pokročilejších funkcí. Nicméně pro účel úpravy fotografií a tvorby letáků tyto funkce naprosto dostačují. Pokud mají žáci zájem o hlubší probádání, je vždy možné dohledat na internetu různé video návody a tutoriály.

Reflexe

V závěru hodiny žáci vytvoří fotografie s textem a umístí je na třídní Instagram. Komentují své fotografie, co chtěli zachytit, jak se jim úpravy povedly, zda se jim dařilo vše samostatně nebo potřebovali pomoc učitele či spolužáků. Mohou hodnotit fotografie svých spolužáků. Zpětnou vazbu dává také učitel. Vše, co si žáci sdělí, je vede k dalšímu rozvoji znalostí a dovedností. Můžeme udělat chybu, ale poučíme se z ní. Vše, co jsme se naučili, zda nám bude sloužit při budoucí činnosti, v projektové práci, která nás v jednotlivých vyučovacích předmětech čeká.

3.2. Metodický blok č. 2 – Prohlídka pamětihodností

Během obou prohlídek a dvou následujících témat by mělo být žákům umožněno fotografování, proto je třeba vzít s sebou i fotoaparáty. Každý žák by také měl být vybaven zápisníkem a psacími potřebami, pro vlastní poznámky k jednotlivým navštíveným objektům. Poznámky se mohou hodit během třetího bloku programu.

Cílem tohoto tematického bloku je seznámení žáků s historií města a jeho významnými pamětihodnostmi, získání nových znalostí daných míst, kdy teorie, kterou se učíme v běžných hodinách ve škole, bude nyní doplněná praktickými zkušenostmi, pohybem a pobytem u jednotlivých významných památek často spojených s pověstmi a legendami. Dovolí žákům prožít pocit hrdosti a sounáležitosti s daným místem s následným vlivem na jejich občanskou zodpovědnost, projevující se odpovědným chováním při pobytu ve městě a na rozhodování, jakým způsobem se chovat. Dále rozvíjíme výše uvedené kompetence od komunikativní, řešení problémů, sociálně personální a občanské.

3.2.1. Téma č. 1 - Zaměřeno na historické centrum – 2 hodiny

1. a 2. hodina

Forma a bližší popis realizace

První i druhá hodina tohoto tématu probíhá venku, v centru města Brna, kdy učitel společně vede žáky po vytyčené trase (viz mapa trasy) a seznamují se s historií významných památek města Brna. Start prohlídky je na hlavním nádraží. Odtud trasa vede směrem na Petrov, dále kolem brněnských památek z Petrova směrem k Biskupskému dvoru. Zde učitel žáky upozorní na spojení této budovy s významnou brněnskou osobností J. G. Mendelem. Toto místo je ideální pro fotografování Petrova z jiného úhlu nebo pro pořizování skupinových fotografií. Měla by tu proběhnout i krátká pauza na občerstvení. Dále pokračujeme přes Zelný trh, kde podle možností mohou žáci vyfotografovat ruch tržiště. Dále učitel pokračuje na Dominikánské náměstí, kde proběhne výklad o historických domech a podzemí. Konec procházky je naplánován u kašny Karolínka na ulici Česká. Informace k jednotlivým lokalitám jsou rozpracovány v Příloze č. 1.

Metody

Výklad, skupinová diskuze, pozorování, praktické činnosti.

Pomůcky

Fotoaparáty, mobilní telefony vybavené fotoaparáty, psací potřeby, poznámkové bloky, mapa trasy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Procházka po pamětihodnostech města Brna začíná na nádraží, odkud je nejlepší výhled na jednu z brněnských dominant, Petrov. Už v místě srazu žáci pořizují fotografie, protože je zde Petrov dobře vidět. Krom Petrova jsou z nádraží vidět i pozůstatky městských hradeb. Z nádraží pokračujeme přes tramvajová nástupiště na ulici Bašty, ze které vedou schody až nahoru ke katedrále. Během výstupu si průvodce zvolí místo s dobrým výhledem na zbytky hradeb a zde provede krátký výklad (viz Příloha č. 1). Poznatky ohledně obrany města Brna sděluje učitel žákům až při cestě na hradby. Podání informací by nemělo být jen monologem ze strany *průvodce*, ale měl by se během výkladu zeptat na znalosti účastníků, v tomto případě může vést otázky směrem k dobývání Brna Švédy. Důležitá je diskuze s žáky, aby si připomněli znalosti z dějepisu a dokázali argumentovat, proč a jak se ve středověku města bránila. Na hradbách proběhne fotografování brněnského panoramatu i detailů, které žáky zaujmou. Procházka dál povede ke katedrále Petrov, konkrétně k hlavnímu vchodu, nechá je prohlédnout si architekturu a vybídne k nahlédnutí dovnitř. Zde vedeme žáky k myšlence, že celá stavba je mixem stylů a zkusit rozpoznat aspoň dva z nich (novogotika, baroko). Následně proběhne krátký výklad o historii této stavby (viz Příloha č. 1). Po výkladu o historii se žáci věnují vlastnímu fotografování tohoto zajímavého objektu.

Učitel shrne informace, které se žáci dozvěděli o katedrále Petrov. Poté představí zbytek trasy, která následuje.

Z Petrova se celá skupina vydá ulicí Petruskou dolů na Zelný trh a odtud pak na Kapucínské náměstí k **Biskupskému dvoru**. Zde probíhá výklad zaměřený nejen na historii samotné budovy, ale také na osobnost J. G. Mendela, který zde působil (viz Příloha č. 1). Výklad by měl být krátký, protože celý objekt je velmi fotogenický a je odsud krásný výhled na Petrov. Je to i ideální místo pro účastníky, aby se mohli vzájemně vyfotografovat. Následuje **pauza** s možností rychlého občerstvení.

Po přestávce pokračujeme po vytyčené trase, směrem na Zelný trh a dále na ulici Mečová a odtud pak na **Dominikánské náměstí**. Zde si vybereme vhodné místo na zastavení a výklad zaměřený na dominanty náměstí – kostel sv. Michala a Novou radnici. Výklad se dále opře o znalosti účastníků z první zastávky, konkrétně se žáci pokusí vyjmenovat všechny brněnské brány. Dále viz Příloha č. 1.

Procházka pokračuje po ulici Veselá až na Českou, kde je poslední, tentokrát zejména fotící, zastavení – **kašna Karolínka**. Více viz níže. Konec prohlídky je na ulici Joštova na zastávce tramvaje č. 12 směrem na hlavní nádraží.

Podrobné informace k zastávkám:

Brno a jeho systém hradeb

Brno je jedním z českých měst, které má zachovány fragmenty hradeb dodnes. Krom toho, k hradbám a opevnění jako takovému se vážou i pověsti a byly také jednou z příčin nedobytí Brna Švédy. Informace o hradbách jsou nejlépe popsány na těchto webových stránkách.

Brunn[online]. [Powered by WordPress](http://www.brunn.cz/brnenske-mestske-brany/). [cit.6.2.2020]. Dostupné z: <http://www.brunn.cz/brnenske-mestske-brany/>

Dle zájmu žáků je možné využít i populárně-vědecký pořad Záhady Toma Wizarada, díl týkající se fragmentů hradeb a příběhu Veselé věže (podáno jako příběh z minulého života jedné z postav).

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 - 2020 [cit.6.2.2020]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10123499335-zahady-toma-wizarada/312292320070009-ztracene-brnenske-hradby/video/>

Pro potřebu tohoto projektu se zaměříme na hradby pod Petrovem. Zde by mělo proběhnout stručné seznámení s historií opevnění Brna. Krom středověkých hradeb by měly být zmíněny i hradby barokní a úloha Špilberku v obraně Brna před husity a zejména před Švédy.

Katedrála sv. Petra a Pavla

Katedrála je symbolem Brna, dominantou viditelnou už při příjezdu. Vážou se k ní pověsti a její historie sahá až do raného středověku.

Informace o Petrově jsou přehledně podány zde:

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 - 2020 [cit.6.2.2020]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/214562221500036/obsah/348320-katedrala-sv-petra-a-pavla>

Úkol: Na jaké minci (bankovce) je znázorněna silueta Petrova?

Biskupský dvůr

Tato lokalita byla zvolena proto, že se jedná o místo nejen architektonicky zajímavé, ale i spjaté s působením J. G. Mendela. Z nádvoří je rovněž nádherný výhled na Petrov, takže je to i ideální zastávka pro fotografování. Při výkladu se dá zabrousit i do biologie a připomenout zákony dědičnosti a Mendelovy pokusy (více viz Příloha č. 2).

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz [cit.6.2.2020]. Dostupné z: <http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-biskupsky-dvur.html>

Dominikánské náměstí

Zde by se účastníci měli dozvědět historická fakta týkající se samotného náměstí, kostela a Nové radnice. Zdůrazněno by mělo být, že se ve středověku tato část jmenovala Veselá, viz prameny níže a že zde stála Veselá brána (viz první zastavení o hradbách). V případě zájmu je možné žákům ukázat zbytky hradeb u hotelu International a na Husové (je to poblíž).

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:
<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-namesti-dominikanske-namesti.html>

Kašna Karolínka

Jedná se o kašnu na začátku ulice Česká. U ní by měl proběhnout krátký exkurz do historie kašen v Brně, plus zmínit legendu, která se kašny týká. Pozor, aktuální kašna není originál.

Průvodce Brnem[online] 2014-2017, Pruvodcebrnem.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:
<http://www.pruvodcebrnem.cz/kasna-parnas>

Reflexe:

V tomto bloku se dějiny částečně promění v realitu a dají možnost žákům okusit *jednání lidí* této historické doby. Žáci mohou posoudit, jak mohla rozhodnutí následně ovlivnit chod našich budoucích dějin. Vidí, že je možné se poučit z chyb minulosti.

3.2.2. Téma č. 2 – Zaměřeno na Špilberk a Staré Brno – 2 hodiny

1. a 2. hodina

Úvod hodiny:

Sraz na druhou prohlídku Brna bude na Šilingrově náměstí, na zastávce tramvaje č. 12. Odtud se celá skupina vypraví po ulici Husova nahoru na Špilberk.

Průběh hodiny:

Pod samotným hradem proběhne krátký výklad ohledně historie hradu (viz Příloha č. 2). Následně budou mít účastníci kratší pauzu na projití areálu a nasnímání zajímavých míst dle vlastního uvážení. Po opětovném seskupení se přesunou k Vyhlídkovému pavilonu, kde si budou moci vyfotografovat Brno (otvírá se zde nádherný výhled, a i samotný Pávilon je zajímavá stavba).

Skupina se dále vydá dolů na ulici Pellicovou a pokračuje přes Sladovou na Úvoz a Mendlovo náměstí. Další zastávka je před bazilikou Nanebevzetí Panny Marie. Jelikož je tato stavba spojena s Eliškou Rejčkou, výklad se týká zejména jejího života. Napřed ale proběhne diskuze ohledně znalostí této postavy a historických souvislostí s vymřením Přemyslovců a nástupem Lucemburků na český trůn. Více k výkladu viz Příloha č. 2.

Podle zbývajících času se účastníci přesunou před augustiniánské opatství a muzeum J. G. Mendela, kde se koná poslední část výkladu zaměřena na tohoto „otce genetiky“. Opět viz Příloha č. 2.

Konec prohlídky je na Mendlově náměstí na zastávce tramvaje 5 a 6 směrem k centru.

Podrobné informace k zastávkám:

Špilberk

Špilberk je jedna z dominant Brna a váže se k němu velký kus historie. Byl postaven jako obytné sídlo, ale majitelé si ho nikdy neoblíbili. K tomu, že nezchátral, pomohlo zejména to, že byl potřeba jako citadela v obranném schématu Brna, už od dob husitských válek, válek s Turky i v době třicetileté války. Posléze se stal „žalářem národů“, kdy zde byli zavíráni lidé nepohodlní rakousko-uherské monarchii. Z nejznámějších vězňů lze zmínit např. pandura Trencka. Během druhé světové války byl využíván i nacisty. V současnosti je sídlem muzea a pořádají se zde četné kulturní akce.

Ke Špilberku se váže řada pověstí, zejména z období třicetileté války a obléhání Brna generálem Torstensonem.

Více informací lze čerpat zde:

Muzeum města Brna[online]. [cit.6.2.2020] Dostupné z:

<http://www.spilberk.cz/spilberk/historie-hradu/historie-hradu/>

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 - 2020 [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/215452801400027/titulky>

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie na Mendlově náměstí

Jedna z nejvýznamnějších brněnských staveb ve stylu gotiky je spjata s postavou královny Elišky Rejčky, na svou dobu velmi výrazné ženy. Proto by v tomto případě měl být výklad zaměřen hlavně na její život a to, jak se zapsala do historie Brna.

mBrno[online]. mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-eliska-rejcka.html>

Augustiniánský klášter na Mendlově náměstí

Klášter je neodmyslitelně spojen s postavou Johana Gregora Mendela, jednoho z prvních vědců, kteří se podrobněji věnovali zákonům dědičnosti. V místní klášterní zahradě prováděl své pokusy a nyní je zde jeho muzeum. Vzhledem k tomu, že klášter nebude figurovat v následující hře, není třeba zde mít dlouhý výklad. Vhodné by bylo zeptat se žáků, jaké mají povědomí o Mendelovi a genetice a zmínit pár zajímavostí z jeho života.

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 - 2020[cit.6.2.2020].Dostupné z:
<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1157188-mendel-muz-ktery-proslavil-hrasek-a-polozil-zaklady-genetice>

3.3. Metodický blok č. 3 – Hra s úkoly – 6 hodin

Hra s úkoly je částí programu, která pro svou realizaci vyžaduje součinnost více osob – učitele/průvodce a asistentů, kteří jsou vždy přítomni na jednotlivých stanovištích. Úlohou učitele/průvodce je provést skupinu celou trasou (5 zastavení) a vést diskuzi o příbězích znázorněných v jednotlivých legendách.

Vzhledem k tomu, že legendy se týkají historie města Brna, je vhodné pro dokreslení atmosféry příběhů, aby byli asistenti představující jednotlivé historické/legendární postavy oblečeni v kostýmech. Nemusí jít o přesné historické repliky z dané doby, ale zároveň by to nemělo být civilní oblečení. Učitel i ostatní účastníci naopak v civilu budou.

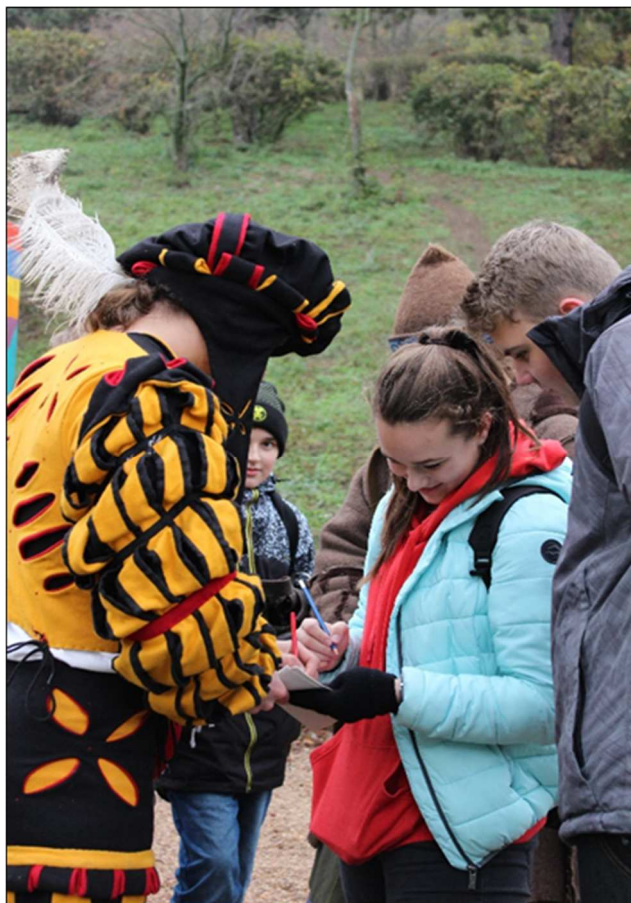
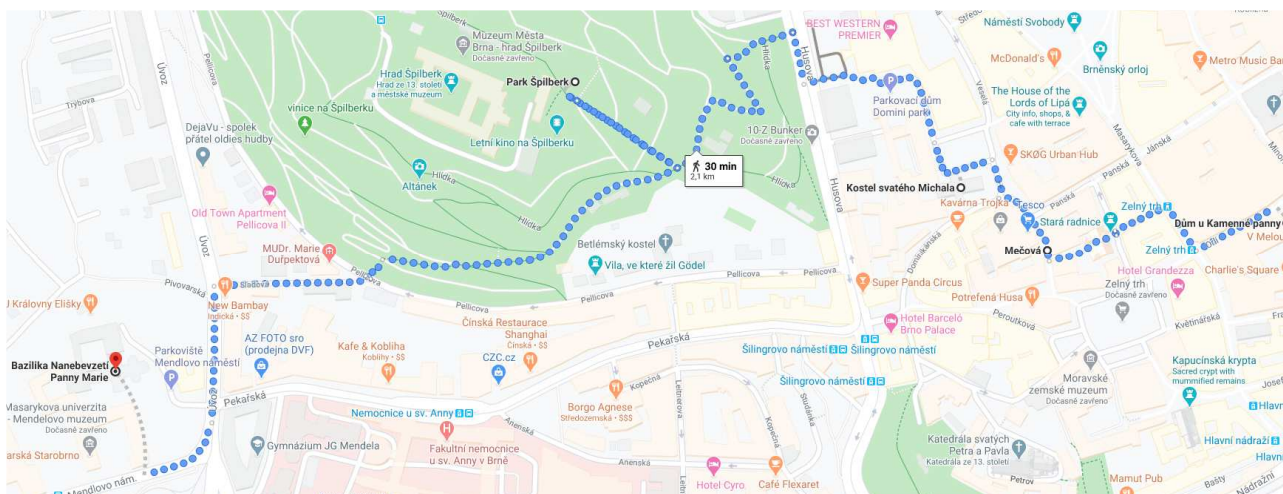

Foto Markéta Mrkvová

Sraz učitele a účastníků je na Malinovského náměstí před divadlem. Učitel má pro sebe připravenou mapu s trasou putování:

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020].Dostupné z:
<https://mapy.cz/>

K tomu, aby se účastníci dozvěděli, kam budou pokračovat z jednotlivých stanovišť, budou sloužit QR kódy uvedené v příloze č. 3. Tyto QR kódy může lektor vytisknout na papíry (dle počtu žáků, např. 1 seznam pro 5 lidí). První QR kód si přečtou hned po srazu, ostatní až po ukončení aktivity na daném stanovišti. Je dobré zmínit dopředu, aby si tuto aplikaci nainstalovali.

Když si QR kód vyfotografuje, tak zjistí, kam by se měli dále přesunout a co za historii/legendu se k danému místu váže. V QR kódu bude uvedená adresa, je tedy vhodné mít k dispozici mapu nebo vyhledat adresu v navigaci mobilu. Toto by měli mít na starost účastníci (žáci).

Seznam stanovišť:

a) kamenná panna na Orlí

Osoby: mladý šlechtic, milenec kamenné panny

Kostýmy: středověk

Rekvizity: 2 dopisy milenci, rozstříhané na několik částí (viz Příloha)

Postup: Skupina přijde na místo (dvorana domu, kde je studna a socha kamenné panny), tam již bude čekat asistent převlečený za mladého šlechtice. Vypráví jim příběh jejich zakázané lásky a na závěr poprosí účastníky, zda by mu nenašli dopisy od jeho milé. On jako duch už nemá moc je najít. Jakmile účastníci dopisy najdou a poskládají, dozvědí se o smrti dívky. Tuto skutečnost budou muset milenci nějak šetrně sdělit.

b) zasděný radní na Mečové

Osoby: šašek Boro, radní Haas

Kostýmy: středověk, radní Haas spíše honosnější, Boro obyčejnější (nepoužívat kostým šaška, spíše běžného měšťana)

Rekvizity: nejsou třeba

Postup: Skupina přijde na ulici Mečovou, kde se setká se dvěma postavami, které se budou hádat (hádky by měla být v podstatě už k tématu). Když se skupina zastaví, měla by přestat i hádka. Boro pak navrhuje, že by je mohli rozsoudit. Pová jim svou verzi příběhu (viz Příloha), kde zdůrazní to, že král Zikmund Brnu důvěřuje, že je právoplatný panovník. Haas pak přednese svůj pohled na věc, kdy bude obhajovat husitskou víru, hanět cizáckého krále. Celá debata by se měla točit kolem toho, zda by pro Brno bylo dobytí husity dobré, či ne. Debata by neměla trvat moc dlouho a důležité je, aby se do ní zapojili v průběhu i žáci. Na závěr oni rozsoudí, zda Haas zasluhuje potrestat – zasdět, nebo něco jiného.

c) věže na kostele na Dominikánském náměstí

Osoby: 2 mniši

Kostýmy: mnišské kutny (jakékoliv)

Rekvizity: velký měšec s penězi

Postup: Skupina se dostane na Dominikánské náměstí, kde je u kostela sv. Michala budou čekat dva mniši. Jeden z nich si bude stěžovat, jaká je bída, že nemohou dostavět klášter. Druhý ho překvapí darem, který

dostal od neznámého rytíře – dobrodince. Následuje popis celé situace (viz Příloha) a seznámení se s historií templářského řádu. Účastníci budou dotazováni, jestli o tom něco ví, jak se na celou věc dívají oni a jaká je vlastně pověst templářů v současnosti. Žáci by se měli zamyslet nad tím, proč řád upadl v nemilost (původně chudý, pak velké majetky, vliv, pozemky v Jeruzalémě atd.). Zde je možné udělat krátkou pauzu na občerstvení na nedalekém náměstí Svobody, maximálně ale 20 minut.

d) Špilberk a zazděný čert

Osoby: generál Torstenson

Kostýmy: bohatý kostým vojáka/velitele z období třicetileté války

Rekvizity: číše na víno

Postup: Skupina vyjde na hrad Špilberk, kde potkají generála Torstensona, vrchního velitele švédské armády, která se v roce 1648 pokusila dobýt Brno. Generál bude značně rozladěn, protože se mu obléhání nepovedlo. Seznámí účastníky se svým příběhem (viz Příloha), bude si stěžovat na dlouhé a neúspěšné obléhání a na lest ze strany Brňanů (zvonění v 11 h místo v poledne). Bude po žácích chtít najít čerta, který uvízl v hradbách, aby si to s ním vyřídl.

Na Špilberku je možné udělat krátkou pauzu.

e) praporková věštba u kostela na Mendlově náměstí

Osoby: královna Eliška Rejčka

Kostým: bohatý šlechtický kostým z období gotiky

Postup: Skupina se ze Špilberku přesune na ulici Pellicovu a následně dolů na Mendlovo náměstí. Zde se potkají s královnou Eliškou Rejčkou. Ta jim poví něco ze své historie (viz materiály v Příloze č. 2). Následně se zmíní o tom, že chtěla udělat pro Brno něco dobrého a nechala to na náhodě – vyhodila šátky ze Špilberku, a kam který doletěl, tam bude něco postaveno. Účastníci budou mít za úkol dohledat druhou stavbu – pravděpodobně díky použití vyhledávání na internetu a pokusí se Elišce vysvětlit cestu k tomuto objektu (je to kostel v městské části Komín). Úkol navíc (nepovinný, záleží na skupině) – po vzoru královny vykonat nějaký dobrý skutek přímo na Mendlově náměstí (např. pomoci někomu do tramvaje etc.).

Po vyřešení úkolů se učitel zaměří na zpětnou vazbu od žáků. Tato zpětná vazba probíhá metodou diskuze. Pokud by tato metoda vážla, mohou žáci napsat své názory na papír, stačí pár vět. Zpětná vazba slouží učiteli, aby zjistil, zda bylo vše jasné, zda zadávané úkoly nebyly příliš těžké, nebo naopak lehké, zda byla zvolena vhodná a dostatečně dlouhá trasa.

3.4. Metodický blok č. 4

3.4.1. Téma č. 1 Výběr a zpracování fotografií – 3 h

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

První hodina se odehrává v učebně. Během ní žáci třídí pořízené fotografie a vybírají ty, které budou v následujících hodinách upravovat. Shrnutí obsahu předchozích hodin, které se odehrávaly mimo budovu školy. Seznámení s dalšími činnostmi, které zahrnují především výběr a úpravu fotografií.

Metody

Diskuze, praktické činnosti – práce na počítači.

Pomůcky

Fotoaparáty, počítače, kabely potřebné k propojení zařízení, úložná zařízení na přenos fotografií (USB flash disky).

Podrobně rozpracovaný obsah

Učitel žáky seznámí s náplní hodiny a popíše cíl práce, tj. je vybrat fotografie, které si následně žáci samostatně upraví. Vytvořit set fotografií tak, aby vytvářel určitý příběh. Buď se zaměří na jednu budovu, historii a příběh (legendu) s ní spojenou, nebo půjde o podobné pohledy na stavby (například vcelku, detail atd.). Učitel s žáky debatuje a společně vymyslí okruhy, kterých se budou držet. Žáci poté ve skupinách, ve kterých byli při fotografování, procházejí fotografie, které pořídili během předchozích hodin (během prohlídky Brna a během hry). Fotografie má každá skupina na jednom počítači. Jejich úkolem je projít veškeré pořízené fotografie, vyřadit z nich ty zjevně špatné. Každý žák si pak vybere téma, které mají snímky zpracovávat a zvolí 6 různých fotografií, kterým se bude věnovat v následujících hodinách.

Učitel motivuje žáky tak, že se vrátí k obsahu minulých hodin a pojmenuje společně se žáky, jaké objekty během předchozích hodin navštívili a vyfotografovali. Následně jim představí celkovou koncepci další práce s fotografiemi. Jelikož fotografie budou součástí výstavy, je třeba je vybrat tak, aby vytvářely smysluplný celek. Tím je určitý příběh, či rámeček. Učitel se dotazuje, jaké společné prvky by fotografie měly mít. Navede žáky k sestavování kolekcí dle toho, kde byly vyfotografovány, jakým způsobem byly vyfotografovány (detail, celkový záběr, zespodu, s osobami či bez nich). Následuje společná práce žáků ve skupinách, ve kterých se pohybovali na vycházkách a prohlídkách města. Každá skupina se shromáždí u jednoho počítače. Učitel je vyzve, aby z nafotografovaných snímků společně vybrali a odstranili ty nepovedené. Připomene, že se jedná o snímky, kde například chybí kus budovy a nejedná se o záměr, nejsou zaostřené, v popředí je omylem něco, co tam být nemá atd. Během společné činnosti žáků učitel skupiny kontroluje a radí jim. Je průvodce a rádce. Poté, co v počítačích zbudou pouze kvalitní snímky, si každý žák samostatně vytvoří plán, příběh, koncepci, kterou chce ve snímcích mít. Následně s tímto příběhem seznámí svou skupinu a přizvaného učitele. Mezitím je třeba zařadit zkopírování fotografií na jednotlivé počítače. Zde záleží na možnostech dané školy. Ideální je mít připraveno dostatečné množství flash disků (případně lze využít společné úložiště či bezpečný sdílený virtuální prostor, například Google drive), na které se fotografie nahrají a každý žák si je stáhne na svůj počítač. Z těchto fotografií si pak každý vybere 6 snímků, které bude upravovat.

Reflexe:

V závěru hodiny vždy 1–2 žáci z každé skupiny představují ostatním svůj plán, podle kterého vybírali fotografie, a diskutují s učitelem.

2. a 3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Vyučovací hodiny se odehrávají v učebně. Během ní žáci upravují fotografie v grafickém programu, se kterým se již dříve seznámili.

Metody

Praktické činnosti, samostatná práce na počítači.

Pomůcky

Počítače, flash disky.

Podrobně rozpracovaný obsah

Během této hodiny se žáci věnují úpravám fotografií, které si vybrali. Fotografie budou sloužit jak k následnému velkoformátovému tisku, tak k umístění na třídní Instagram. Žáci tedy budou mít od každé fotografie dvě verze. Pracují každý sám na svém počítači, učitel je jim k dispozici.

Reflexe:

V závěru hodiny učitel vyhodnotí samostatnou práci žáků. Ptá se na zkušenosti se zpracováváním snímků, na práci s grafickým programem, na vzájemnou spolupráci, pomoc, zkušenosti z práce v celé hodině.

3.4.2. Téma č. 3 Kvíz a vyhodnocení – 1 h

Forma a bližší popis realizace

Tato hodina se odehrává v učebně. Během ní si učitel ověří znalosti, které žáci získali během návštěvy historických památek Brna a během hry, zaměří se i na teorii fotografování. Ověření proběhne formou testu.

Metody

Samostatná práce na počítači.

Pomůcky

Počítače s přístupem k danému testu.

Podrobně rozpracovaný obsah

Během předcházejících hodin žáci načerpali řadu vědomostí o historii a legendách města Brna. Krom toho se dozvěděli i teorii potřebnou k tomu, aby zvládli fotografovat kvalitní snímky. Na závěr programu si ověří, kolik si z těchto znalostí pamatují. Zároveň dají učiteli zpětnou vazbu, která část pro ně byla nejvíce přínosná. Test znalostí probíhá formou vyplnění formuláře vytvořeného v Google dokumentech. Aby se k němu žáci dostali, potřebují mít funkční e-mail na Googlu. Na začátku hodiny si každý žák vytvoří vlastní e-mailovou schránku, do které následně učitel pošle odkaz na daný formulář. Žáci formulář vyplní a odešlou zpět.

Učitel pomůže žákům založit nový e-mail na platformě Gmail, aby si všichni mohli následující hodinu bez problémů stáhnout přichystané formuláře. Gmail bude ve formě LMB*jmenozaka*@gmail.com (například LMBjannovak@gmail.com) a heslo třída a datum narození žáka, tedy například 7A06052007.

Založení nového e-mailu provede z adresy <https://www.google.com/intl/cs/gmail/about/#>. Zde klikne na kolonku Vytvořit účet. Následně vyplní požadované údaje – jméno, příjmení, uživatelské jméno (LMB*jmenozaka*) a heslo. Klikne na další a vyplní ostatní požadované údaje. Klikne na další, odsouhlasí Obchodní podmínky a dokončí registraci. Zatímco žáci vyplňují údaje, učitel se přihlásí k účtu Legend města Brna. Vyplní uživatelské jméno XY a heslo Z. Otevře e-mail. Úplně vpravo nahoře pod ikonkou uživatele si rozklikne dokumenty a dá sdílet, do sdílení vypíše e-mailové adresy žáků. Odešle sdílený dokument. Následně zkontroluje, zda všichni žáci již e-mail založili a přišel jim odkaz na vyplnění formuláře.

Žáci poté vyplní formulář a odešlou ho.

Reflexe:

Učitel diskutuje s žáky a získává od nich zpětnou vazbu na předcházející hodiny.

3.4.3. Téma č. 2 – Příprava prezentace fotografií – 3 h

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

První hodina se odehrává v učebně. Během ní se žáci formou diskuze seznámí s pořádáním vernisáží a připraví jednoduché propagační materiály.

Metody

Diskuze. Individuální práce na počítači.

Pomůcky

Počítače.

Podrobně rozpracovaný obsah

Návštěva vernisáže uměleckých děl je zážitek, který nemusí mít každý z žáků. Na začátku učitel zjišťuje, co o tomto tématu žáci vědí. Na začátku hodiny učitel zjistí, jaké zkušenosti a znalosti mají žáci ohledně vernisáže uměleckých děl. Rozvíjí diskuzi návodnými otázkami a nechává prostor, aby sami žáci vymysleli, jak by si takovou událost představovali a kde by měla být organizována.

Návodem může být i video <https://youtu.be/iUfLg0wyaZc> (15. 4. 2020).

Ptáme se a návodnými otázkami vybízíme k diskuzi:

Byli jste již na nějaké vernisáži?

Jak se vám líbila?

Jaká témata zpracovala výstava?

Jak byla vernisáž vedena?

Které části obsahovala?

Jak dlouho probíhala?

Znáte smysl vernisáže výstavy?

Učitel žákům nastíní věci, které bude třeba udělat. Jako první se zaměří na vizuální stránku vernisáže a informace, které je třeba návštěvníkům předat. K tomu patří krátký souhrn informací o autorovi. Žáci si sepíší informace, které chtějí, aby o nich zazněly. Tyto informace se vytisknou a později, při samotném umístění fotografií na daná místa, se přidají k tvorbě jednotlivých žáků.

O výstavě je dále třeba dát vědět ostatním lidem. Žáci mají za úkol vytvořit malý plakátek s jednou ze svých fotografií a vloženým textem o místě a datu konání vernisáže. Tento obrázek se následně vytiskne.

Měl by být zachován určitý rámec vernisáže, tj. úvodní slovo ředitele či učitele, žáků, uvítání hostů a krátké představení projektu. Další program může obsahovat diskuzi s autory, hudební či divadelní produkci a nemělo by chybět občerstvení.

K vernisáži patří i představení samotných autorů, tzn. vytvoření malých plakátků, které budou sloužit jako pozvánky na vernisáž. Každý žák si vybere jednu fotografii, kterou nafotografoval.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá hodina probíhá v učebně. Během ní žáci pracují ve skupinách a připravují improvizované divadlo ukazující tiskovou konferenci s autory.

Metody

Diskuze, práce ve skupině.

Pomůcky

Papíry, tužky na poznámky.

Podrobně rozpracovaný obsah

Součástí každé vernisáže bývá debata s autory, může to být i tisková konference. Pro umělce je to šance představit svou tvorbu, ale novináři mohou být i dost zvědaví a neodbytní.

Jak se s takovou situací vypořádat?

Učitel předestře žákům jednu z možností, jak ozvláštnit vernisáž. Jde o to, připravit improvizovanou „tiskovou konferenci“, kde se postupně vystřídají jednotliví žáci v roli novinářů i umělců.

Třída se rozdělí na dvě skupiny. Každá skupina má za úkol vytvořit sadu otázek, na které by se ptala „umělců“. Učitel na tabuli předepíše vzorové otázky a okruhy, kterých se mohou žáci držet, týkající se jednak samotného Brna (např. kamenná panna, Torstenson nebo hradby), ale mohou tam být i termíny z teorie fotografování (zlatý řez, Zoner atd.).

K vzorovým otázkám patří:

Jaké objekty jste si vybral pro fotografování?

Na kterých místech jste fotografoval?

Máte nějakou zajímavou historku z fotografování?

Na přípravu vlastních otázek dostanou žáci dostatek času.

Učitel žákům představí principy tiskové konference, a společně vymyslí způsob, jak se mohou novináři hlásit o slovo a jak odpovídají umělci.

Reflexe:

V závěru hodiny si obě skupiny vyzkouší být v roli tázaných i tazatelů.

Učitel naslouchá a pokusí se objasnit, proč jsou otázky vhodné anebo pro tuto situaci nevhodné. Pomáhá vybírat žákům otázky, které nás dovedou k získání správných informací.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Třetí hodina probíhá v učebně. Během ní žáci pracují ve skupinách a připravují improvizované divadlo ukazující tiskovou konferenci s autory.

Metody

Diskuze, praktické činnosti – práce ve skupině.

Pomůcky

Papíry, tužky na poznámky.

Podrobně rozpracovaný obsah

Během předcházející hodiny si žáci vyzkoušeli improvizované odpovědi na otázky od spolužáků. Učitel shrne, jak vypadala improvizovaná konference v předchozí hodině, zda by v této podobě mohla být prezentována na vernisáži výstavy. Společně s žáky pak navrhne, co je třeba zlepšit.

V této hodině vytvoří „scénář“ celé konference se zajímavými odpověďmi, tak aby se dal použít přímo na vernisáži jako jedna ze součástí programu. Znamená to tedy, že žáci v podstatě připravují malé divadelní představení. Při vymýšlení scénářů se zapojí všichni, ale „hrát“ na vernisáži budou jen ti, kteří budou chtít.

Pracují ve skupinách, využijí sety otázek a na ně vhodných odpovědí dle instrukcí z předešlé hodiny. Úkolem je již vytvořit a zaznamenat takové otázky a odpovědi, které mohou být použity pro „divadelní představení“ v rámci vernisáže. Vymyšlené scénáře zapisují do počítače a na závěr hodiny uloží do dokumentu na ploše používaného zařízení.

Reflexe:

V závěru hodiny učitel vyzve žáky k zamyšlení, zda chtějí být aktéry v připravované simulaci a dramatizaci tiskové konference a se žáky domluví, kdo konkrétně bude třídu zastupovat, reprezentovat a figurovat v právě vytvořených scénkách „tiskových konferencí“ s umělci.

3.4.4. Téma č. 4 Příprava vernisáže – 1 h

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Tato hodina se odehrává v prostorách školy, které byly zvoleny a domluveny s vedením školy pro umístění výstavy fotografií. Celá třída se účastní chystání prostoru a instalace fotografií.

Metody

Diskuze, praktické pracovní činnosti.

Pomůcky

Fotografie vytištěné ve formátu A1 nebo A2, špendlíky, nůžky, kladívko, nástěnky nebo panely na umístění fotografií (popřípadě síť), kolíčky, řezačka na papír. Vytištěné medailonky autorů a plakáty s informacemi o výstavě a jejím průběhu.

Podrobně rozpracovaný obsah

Příprava vernisáže samotnými žáky je důležitá proto, aby si sami rozvrhli, kde a jak chtějí své fotografie prezentovat. Je na ně tímto způsobem částečně přenášena zodpovědnost. Samotná realizace výstavy a její vernisáže závisí na tom, jaké prostory má škola k dispozici. Fotografie žáci umístí ve vyhrazeném prostoru tak, aby byly dobře viditelné. Na samotném rozmístění se domluví s učitelem i sami mezi sebou. Učitel představí žákům prostor, který budou mít k dispozici, rozvrhnou společně umístění nábytku, občerstvení, plochy, kde proběhne zahájení a stanoví se společná pravidla, která je třeba dodržovat při umístění fotografií.

Tato hodina se odehrává v prostorách školy, které byly zvoleny pro umístění výstavy fotografií. Celá třída se účastní chystání prostoru a instalace fotografií.

Ještě před samotnou přípravou učitel zajistí vytištění fotografií ve formátu A1 nebo A2, lze použít buď fotografický papír, ale stačí i tisk na běžný papír ve vysoké kvalitě na školních tiskárnách.

Dále má již vytištěné letáčky, tedy fotografie s texty, dále medailonky, které žáci připravovali během posledních hodin práce na počítači. Ideální velikost je A5.

Pedagog vyjedná s vedením školy, kde, v jakém prostoru, bude výstava fotografií probíhat. Záleží, jaké prostředky jsou k dispozici. Jednou z variant jsou stojící panelové nástěnky, které žáci rozmístí do několika řad na chodbu nebo jiné vyhrazené místo a na ně umístí fotografie.

Další variantou mohou být obyčejné korkové nástěnky pověšené na zdi. Nejlevnější, ale ne tak dobře vypadající varianta, je použití provazové sítě s velkými oky, kam se fotografie i medailonky umístí pomocí kolíků.

Žáci společně s učitelem připraví plakátky a medailónky na požadovanou velikost, připraví si jmenovky a všechny připravený materiál rozmístí ke svým fotografiím.

Aby si návštěvníci mohli sednout a žáci mohli zahrát připravené scénky, je třeba připravit židle.

Příprava vernisáže samotnými žáky je důležitá proto, aby si sami rozvrhli, kde a jak chtějí své fotografie prezentovat. Fotografie žáci umístí ve vyhrazeném prostoru tak, aby byly dobře viditelné. Na samotném rozmístění se domluví s učitelem i sami mezi sebou. Vernisáž fotografií může být doplněna o malé občerstvení. Zde záleží na domluvě učitele se žáky, jakým způsobem se budou na občerstvení podílet. Je možná varianta, že každý žák přinese drobné občerstvení z domova, a to díky podpoře rodičů nebo zda vyjedná učitel malý finanční příspěvek z prostředků sdružení rodičů školy.

2.4.5. Téma č. 5 Vernisáž – 2 h

1. a 2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Tato část tematického bloku se odehrává v prostoru školy, kde jsou umístěny fotografie. Zpravidla bývá podporována vedením školy a slouží k reprezentaci práce žáků a školních aktivit. K této události jsou pozváni další spolužáci, pedagogický sbor i širší veřejnost.

Metody

Výklad, skupinová práce, dramatizace.

Pomůcky

Fotografie vytištěné ve formátu A1 nebo A2, vytištěné medailónky autorů a plakátky, židle, stoly, fotoaparáty, malé občerstvení.

Podrobně rozpracovaný obsah

Vernisáž uměleckých děl je významná událost, která by měla být uvedena oficiálními představiteli školy. Zde je prostor pro domluvu učitele s vedením školy, kdo za realizaci akce převezme osobní zodpovědnost a stane se tak garantem této aktivity. Kromě pedagoga – realizátora se o proběhlém programu vyjádří i jeden či dva zástupci z řad žáků. V rámci úvodního slova a přivítání návštěvníků bývá součástí vernisáže i hudební produkce. Zde je místo pro ukázky hry na hudební nástroje z řad žáků jiných tříd, vše ale záleží na domluvě s ostatními pedagogy. Variantou může být vystoupení školního sboru, žáků, kteří se intenzivně věnují hře na nějaký hudební nástroj či tanci v základní umělecké škole či specializovaném kroužku.

Během této hodiny žáci předvedou divadelní scénku – tisková konference, kterou si připravili v předcházejících hodinách. Je to vlastně simulace reálné tiskové konference s umělci a publikum se z ní dozví, jak žáci v průběhu celého programu pracovali, co se dozvěděli, naučili, co se jim líbilo, co se jim povedlo.

Konkrétně: Žáci se usadí na předem připravené židle. Skupina, která představuje umělce, sedí v řadě za stolem. Před ním se libovolně seskupí ostatní, kteří představují novináře. Učitel v roli moderátora usměrňuje celou připravenou scénku a případně napovídá. Je dobré si připravené repliky vytisknout, protože aktéři mohou být nervózní a zapomenout, o čem chtěli mluvit. Délka by neměla přesáhnout 10 minut, stačí jen krátké vystoupení.

Reflexe:

Na závěr vernisáže výstavy učitel poděkuje žákům za jejich práci, aktivitu a snahu, kterou v průběhu celého projektu vyvíjeli, poděkuje za podporu vedení školy a všech pedagogů, kteří byli nápomocni, např. třídní učitel žáků, informatik atd. A vernisáž ukončí se slovy příjemného zbytku dne. Společně se všichni vyfotografují a autoři snímků se dle potřeby vyfotografují u svých děl. Vznikne nám materiál pro prezentaci programu, této aktivity, a je možné ho také použít např. do ročenky či jiných publikací.

4 Příloha č. 1 Ilustrační materiál pro žáky

Ilustrační fotografie (Příloha 1), které se vztahují k lekci zaměřené na emoce na fotografii je možné prohlédnout v plné kvalitě na Google disku na této adrese:

<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1Eu4JOkZ7xmipglqMMPfdt2kX1A1WD-bm>

Fotografie zaměřené na kompozici, označené ano/ne na adrese:

https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1wWPdseqXUuGrabHueQ_aQOJDKWkAknG

Fotoaparát / foto autorka – Markéta Mrkvová/, obr. č. 1

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 2

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 3

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 4

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 5

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 6

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 7

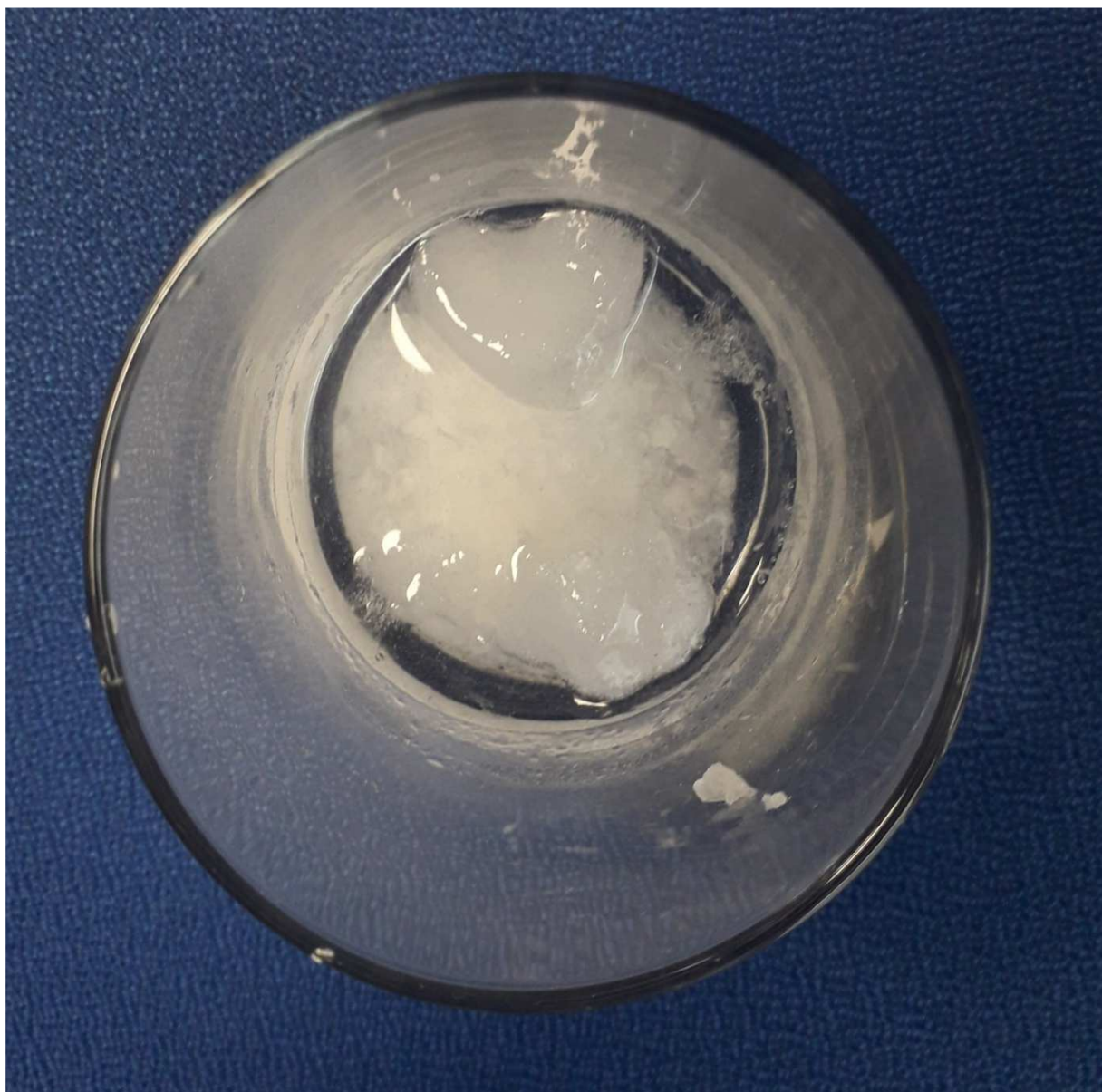

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 8

Správný úchop fotoaparátu

Foto Markéta Mrkvová, obr. č. 9

Č. 10 Manuál práce s fotoaparátem:

1. Přečti si manuál k tvému fotoaparátu

Vycházíme z předpokladu, že máš k dispozici digitální fotoaparát. Buď je zkrátka součástí tvého chytrého telefonu, nebo už je to opravdu samostatný fotoaparát. Pěkné fotografie můžeš pořídit s obou uvedených zařízení. Záleží nejen na kvalitě fotoaparátu, ale taky na tom, jak ho budeš používat. K získání všech informací o tom, co tvůj fotoaparát umí, se nestyd' přečíst celý návod, který ti k zařízení dodal výrobce. Téměř s jistotou nenajdeš postup, jak pořídit kvalitní fotografii, ale dozvíš se o všech funkcích, které se ti nabízejí. Pravděpodobně všechny funkce fotoaparátu nevyužiješ, ale je dobré o nich vědět. Výhodou digitálního fotoaparátu je, že nejsi omezený počtem snímků a můžeš tedy opakovaně zkoušet nastavení a porovnat výsledek.

2. Osahej si svůj fotoaparát

Vyzkoušej si, jak ti fotoaparát sedne do ruky, proklikej si menu a nauč se s ním pracovat. Seznam se s tím, jak fungují všechna kolečka, tlačítka, zorientuj se v menu. Vyzkoušej si nastavení režimů a zjisti, jak se fotoaparát chová. Toto všechno se ti bude hodit, až budeš chtít rychle vyfotit situaci, která se nebude opakovat. Dle možností svého fotoaparátu vyzkoušej také ruční nastavení základních funkcí.

3. Paměťová karta

Ať už používáš k fotografování chytrý telefon nebo chytrý fotoaparát, vždy budeš potřebovat paměťovou kartu, kam se budou fotografie ukládat. Je dobré vědět, jakou kapacitu tvůj fotoaparát nabízí, případně jaké jsou možnosti paměťovou kartu dokoupit. Paměťová karta by měla být spolehlivá, s dostatečně rychlým zápisem a kapacitou. Někdy může být výhodnější více karet o menší kapacitě (v případě poškození nepříjdeš o všechny fotografie). K volbě kapacity paměťové karty přihlídni také podle toho, zda budeš chtít natáčet videa.

4. Formát ukládání fotografií

Nejrozšířenější formát na ukládání fotografií je JPEG. Tento formát je vhodný a dostačující pro amatérské fotografie, ale ukládá data zmenšená, komprimovaná, čímž dochází ke ztrátě na kvalitě. Profesionálové používají formáty RAW nebo TIFF, který je nekomprimovaný, a tedy více náročný na kapacitu paměťové karty.

5. Nauč se pracovat se světlem

Slovo fotografie v překladu znamená malování světlem. Jedním ze základních předpokladů pořízení dobré fotografie je světlo a je třeba se s ním naučit pracovat už od prvních fotografií. Základním předpokladem práce se světlem při fotografování je, že půjdeš fotografovat v době, kdy je světlo přirozené. Je to potřeba se se světlem naučit hrát a využít ho nejen pro kvalitu fotografie, ale i pro efekty.

6. Pečuj o svůj fotoaparát

Pokud se fotoaparát stane tvou standardní výbavou na různé procházky nebo společenské akce, je potřeba o něho pečovat. Základ je dobrá brašna nebo pouzdro, do kterého fotoaparát ukládáš pro cestování. Minimálními doplňky pro udržování fotoaparátu v čistotě je balónek, štěteček a hadřík na optiku.

7. Vyzkoušej si to...

Všechno, co bylo možné teoreticky nastudovat, je potřeba vyzkoušet. Vyráz do terénu a fotografuj. Vždy si zapiš nebo zapamatuj, jaké nastavení bylo pro fotografii použito. Vyzkoušej si stejný objekt vyfotografovat různým nastavením, aby bylo možné porovnat rozdíl. Takto zjistíš citlivost fotoaparátu v různých podmínkách. Použij nastavené režimy a dle možností tvého fotoaparátu i ruční nastavení. Pokud používáš k fotografování automatický fotoaparát, slouží k nastavení připravené režimy od výrobce.

8. Kompozice fotografie

Když už víš, jak pořídit fotografii, zaměř se na to, co fotografuješ. Uvědom si, co by mělo být na fotografii dominantní. Fotografie ve výsledku působí jako celek. Vše, co na fotografii zachytíš, je součástí kompozice. Objekty na fotografii mohou být cíleně poskládány nebo vybrány fotografem. Kompozice je tedy výsledkem vnímání a cílů fotografa.

9. Úprava fotografií

Výhodou digitální fotografie je, že ji můžeš upravit v počítači. Existuje spousta programů, které jsou k tomu určené, od úplně jednoduchých až pro ty, které jsou určeny pro úpravu profesionálních fotografií. Úpravy mohou být pouze základní, například ořez fotografie, vyrovnání, případně zostření. Ale díky softwarovým možnostem můžeš fotografii zásadně změnit a použít efekty, které nedokáže tvůj fotoaparát.

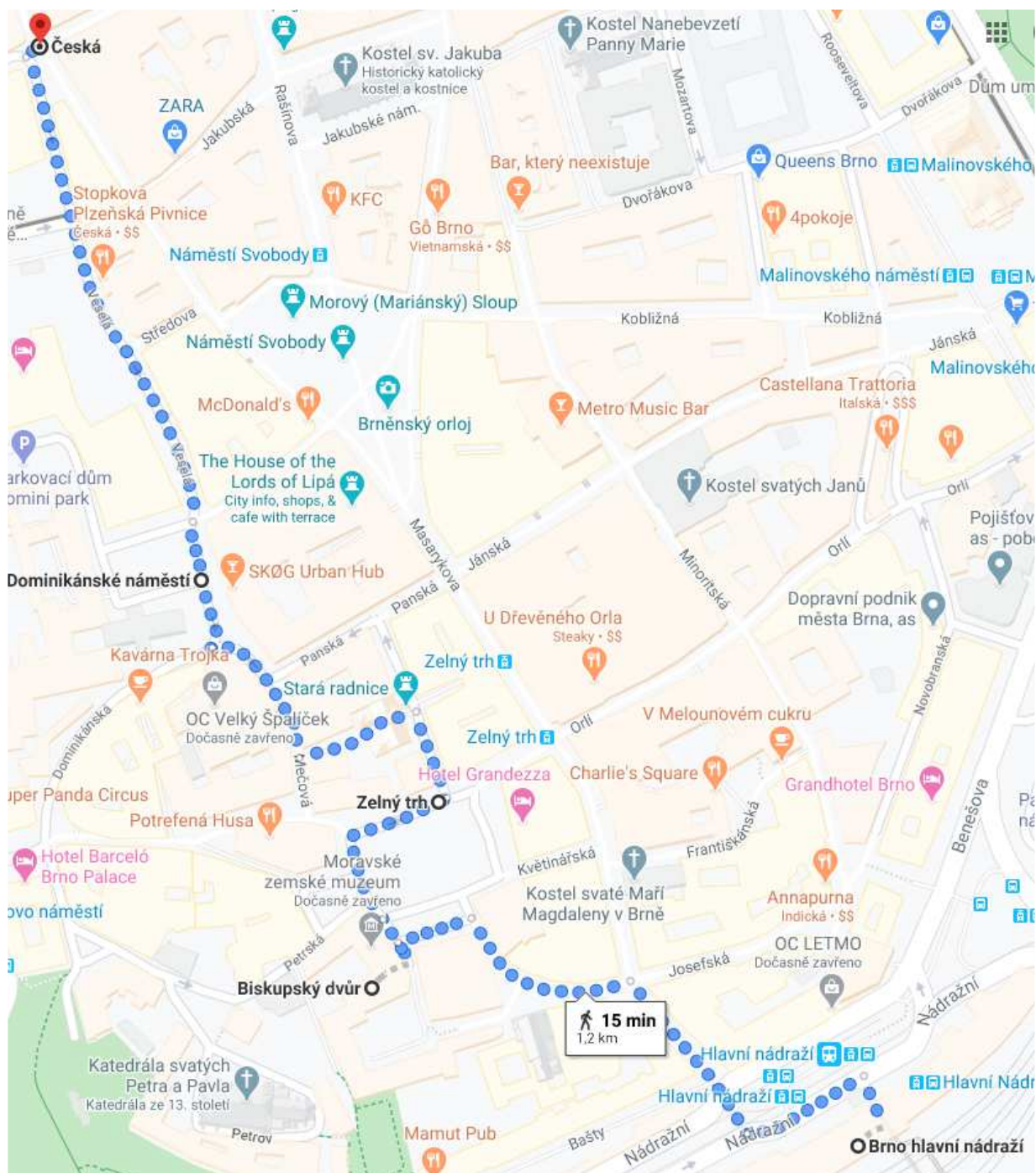
Archivace fotografií

Výhodou digitálního fotoaparátu je, že můžeme pořídit velké množství fotografií. Ale pak jednoznačně musí přijít potřeba řešení otázky, kam s nimi. Od začátku je dobré si stanovit pravidla a jednotné ukládání fotografií. Ať už je to cloudové úložiště nebo pevný disk tvého počítače, je vhodné si fotografie ukládat tak, aby pro tebe byly pohodlně dohledatelné. Doporučuje se rozdělit fotografie dle jednotlivých roků, případně i měsíců a dle témat. Dále také na fotografie upravené nebo ty, které jsou ve stavu po vyfotografování.

5 Příloha č. 2 – Metodický materiál pro pedagogy

Zdroje informací k první prohlídce města Brna

Mapa a vytyčená trasa prohlídky č. 1

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020].Dostupné z:

<https://mapy.cz/>

Brno a jeho systém hradeb

Brno je jedním z českých měst, které má zachovány fragmenty hradeb dodnes. Krom toho, k hradbám a opevnění jako takovému se vážou i pověsti a byly také jednou z příčin nedobytí Brna Švédy.

Informace o hradbách jsou nejlépe popsány na těchto webových stránkách.

Brunn[online]. [Powered by WordPress](#). [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://www.brunn.cz/brnenske-mestske-brany/>

Dle zájmu žáků je možné využít i populárně-vědecký pořad Záhady Toma Wizarada, díl týkající se fragmentů hradeb a příběhu Veselé věže (podáno jako příběh z minulého života jedné z postav).

Česká televize[online]. [© Česká televize 1996 - 2020](#) [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10123499335-zahady-toma-wizarada/312292320070009-ztracene-brnenske-hradby/video/>

Pro potřebu tohoto projektu se zaměříme na hradby pod Petrovem. Zde by mělo proběhnout stručné seznámení s historií opevnění Brna. Krom středověkých hradeb by měly být zmíněny i hradby barokní a úloha Špilberku v obraně Brna před husity a zejména před Švédy.

Katedrála sv. Petra a Pavla

Katedrála je symbolem Brna, dominantou viditelnou už při příjezdu. Vážou se k ní pověsti a její historie sahá až do raného středověku.

Informace o Petrově jsou přehledně podány zde:

Česká televize[online]. [© Česká televize 1996 - 2020](#) [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/214562221500036/obsah/348320-katedrala-sv-petra-a-pavla>

Úkol: Na jaké minci/bankovce je znázorněna silueta Petrova?

Biskupský dvůr

Tato lokalita byla zvolena proto, že se jedná o místo nejen architektonicky zajímavé, ale i spjaté s působením J. G. Mendela. Z nádvoří je rovněž nádherný výhled na Petrov, takže je to i ideální zastávka pro fotografování. Při výkladu se dá zabrousit i do biologie a připomenout zákony dědičnosti a Mendelovy pokusy (více viz Příloha č. 2). Další informace zde:

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz [cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-biskupsky-dvur.html>

Dominikánské náměstí

Zde by se účastníci měli dozvědět historická fakta týkající se samotného náměstí, kostela a Nové radnice. Zdůrazněno by mělo být, že se ve středověku tato část jmenovala Veselá, viz prameny níže a že zde stála Veselá brána (viz první zastavení o hradbách). V případě zájmu je možné žákům ukázat zbytky hradeb u hotelu International a na Husové (je to poblíž).

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020].Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-namesti-dominikanske-namesti.html>

Kašna Karolínka

Jedná se o kašnu na začátku ulice Česká. U ní by měl proběhnout krátký exkurz do historie kašen v Brně, plus zmínit legendu, která se kašny týká. Pozor, aktuální kašna není originál. Další informace zde:

Průvodce Brnem[online] 2014-2017, Pruvodcebrnem.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://www.pruvodcebrnem.cz/kasna-parnas>

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie na Mendlově náměstí

Jedna z nejvýznamnějších brněnských staveb ve stylu gotiky je spjata s postavou královny Elišky Rejčky, na svou dobu velmi výrazné ženy. Proto by v tomto případě měl být výklad zaměřen hlavně na její život a to, jak se zapsala do historie Brna.

mBrno[online].mojebrno.cz © 2007 - 2020 mBrno.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<http://mojebrno.jecool.net/inka--brno-dalsi-zajimavosti-eliska-rejcka.html>

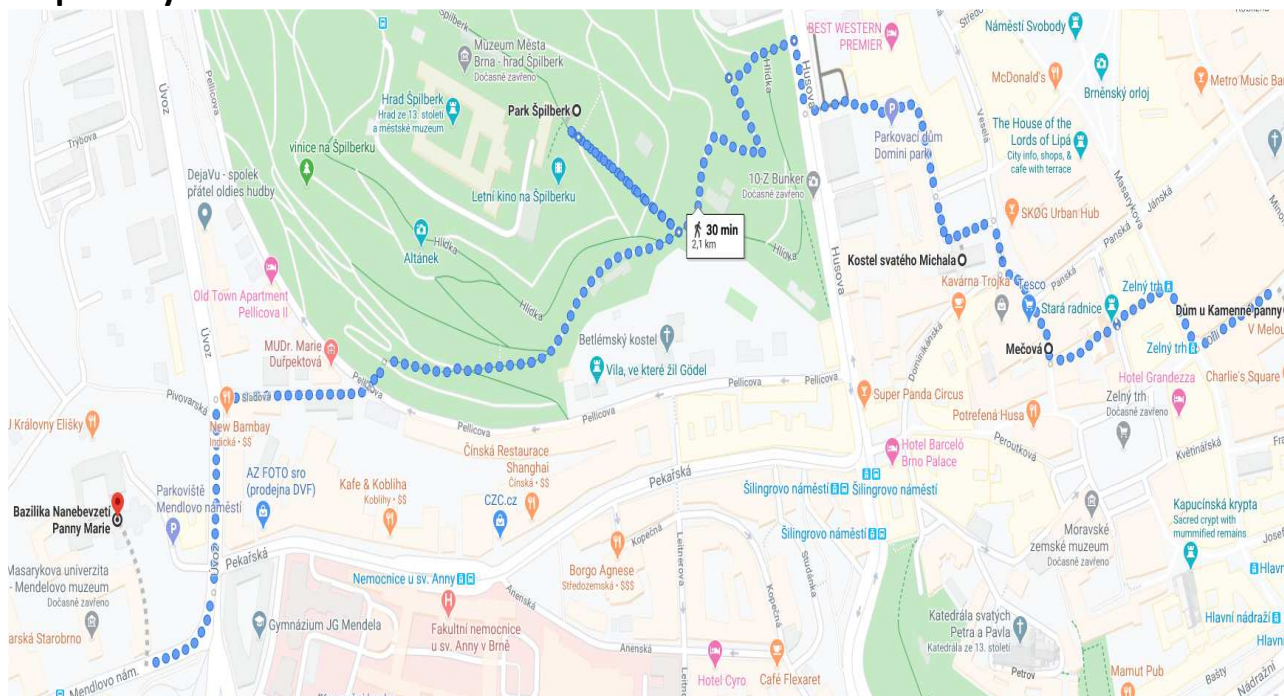
Augustiniánský klášter na Mendelově náměstí

Klášter je neodmyslitelně spojen s postavou Johana Gregora Mendela, jednoho z prvních vědců, kteří se podrobněji věnovali zákonům dědičnosti. V místní klášterní zahradě prováděl své pokusy a nyní je zde jeho muzeum. Vzhledem k tomu, že klášter nebude figurovat v následující hře, není třeba zde mít dlouhý výklad. Vhodné by bylo zeptat se žáků, jaké mají povědomí o Mendelovi a genetice a zmínit pár zajímavostí z jeho života. Další informace zde:

Česká televize[online]. © Česká televize 1996 - 2020[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1157188-mendel-muz-ktery-proslavil-hrasek-a-polozil-zaklady-genetice>

Mapa trasy – hra:

Zdroj: Mapy[online]mapy.cz[cit.6.2.2020]. Dostupné z:

<https://mapy.cz/>

QR kódy:

1) legenda o kamenné panně na Orlí

adresa:

legenda:

2) legenda o zazděném radním na Mečové

adresa:

legenda:

3) legenda o věžích na dominikánském kostele

adresa

2x Foto Markéta Mrkvová

Závěrečné testy lze nalézt na

https://docs.google.com/forms/d/1w3jUGGH_FDkfN28-KyoTMcM8VXY3FATC9d932geruSs/edit

Přístup je přes e-mail:

legendymestabrna@gmail.com

přístupové heslo:

legendymestabrna2020

Přehled otázek závěrečného testu pro program Legendy města Brna

Jméno a příjmení:

1) Kdo je tvůj vzor ve fotografování? (uveď aspoň jeden příklad z FB a jeden z IG)

2) Když chceš něco vyfotografovat, přemýšlíš o tom, komu fotografii pak ukážeš? A proč?

3) Máš zadání vytvořit fotografii, ze které dýchá tajemná atmosféra. Jak se připravíš? Kdy a kde bys takovou fotografii pořizoval/a? Popiš aspoň 5 větami.

4) Co je to pravidlo zlatého řezu?

5) Pravidlo středu použiješ:

a) kdykoliv,

b) hlavně na Instagramu, aby se divák cítil součástí děje.

6) Které z těchto fotografií jsou podle tebe technicky dobře provedené? Které ne a proč?

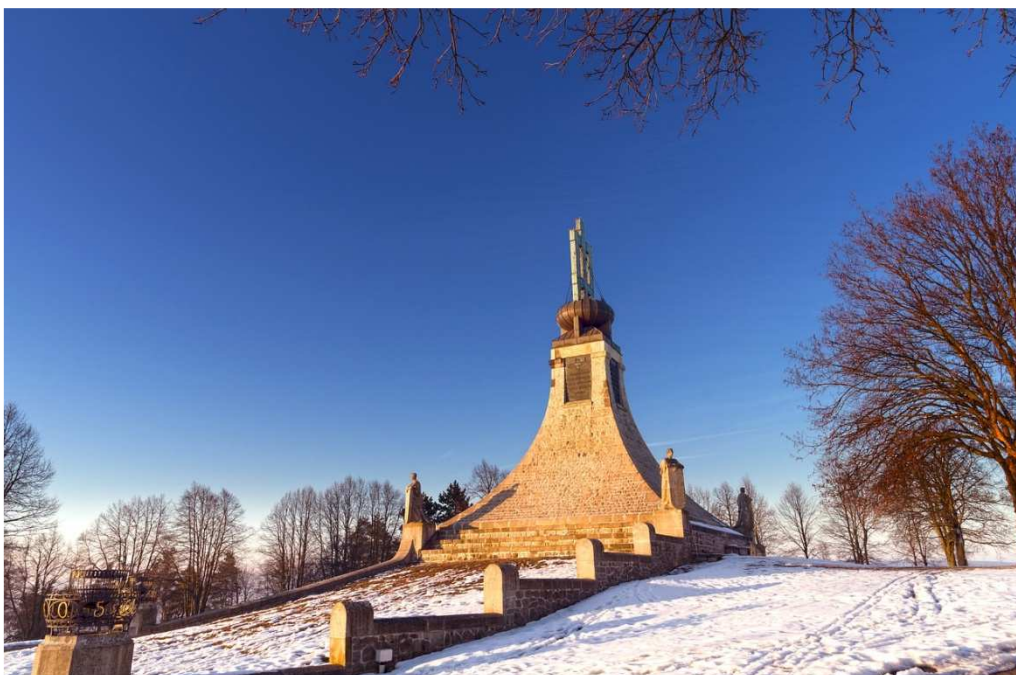
a)

b)

c)

d)

7) Jaký význam má pro Brno Eliška Rejčka (Richenza)? Kdo to byl?

8) Sochu Kamenné panny najdeš na ulici:

- a) Joštova,
- b) Veselá,
- c) Panská,
- d) Jarní,
- e) Orlí.

9) Obranu města Brna za třicetileté války vedl:

- a) Ludwig Franz von Zinzendorf und Pottendorf,
- b) Jean Louis Raduit de Souches,
- c) Lennart Torstenson.

10) Proč zradili radního na Mečové?

11) Kdo byli templáři a jakou mají souvislost s Brnem?

6 Příloha č. 4 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi

závěrečná¹

V průběžné zprávě uvádějte informace o ověření programu s jednou ověřovací skupinou v případě, že bude probíhat následné ověření s další ověřovací skupinou.

V závěrečné zprávě uvádějte souhrnné informace shrnující/rekapituluující celý proces (všechna) ověření programu, popř. informace o ověření programu, které bude realizováno jen s jednou ověřovací skupinou.

I.

Příjemce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Bm, příspěvková organizace
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008190
Název projektu	Ve škole po škole
Název vytvořeného programu	Legendy města Bma
Pořadové číslo zprávy o realizaci	1.

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen ²
Základní škola Modřice	Říjen až prosinec 2018	Žáci 8. a 9. třídy základní školy

¹ Nehodící se škrtněte.

² Uveďte stručné charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření programu proběhlo v termínu od října do prosince 2018 v Základní škole Modřice. Cílovou skupinou, v počtu 12 osob, byly děti ve věku od 13 do 14 let. Tento počet žáků ve skupině byl pro realizaci programu ideální.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Zájem cílové skupiny byl nižší, než jsme předpokládali. Ve spolupracující škole se přihlásil nižší počet žáků, což se nakonec ukázalo jako výhoda, protože samotná realizace programu ukázala, že při vyšším počtu dětí by bylo obtížné věnovat se všem individuálně, zvláště při práci s grafickým programem a při zpracovávání získaného fotomateriálu.

Původní plán práce ve dvojicích byl uskutečněn jen při samotném focení, kdy účastníci spolupracovali, ale zpracování fotografií už prováděl každý samostatně. Tento model práce považujeme za nejvhodnější.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Žáci projevovali zájem o práci s moderními technologiemi, s fotoaparáty, s grafickými programy, které souvisely s jejich zpracováním. Se vším novým pracovali se zájmem. Hra dětí ve městě zaujala díky spoluúčasti okostýmovaných průvodců na místech legend.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

2. Výsledky ověření

a) Vyčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

1. V základní škole se přihlásilo nižší počet žáků, nižší zájem ze strany dětí, než jsme předpokládali.
2. Teoretická i praktická část probíhala až po skončení vyučování, což v případě této školy bylo až v 16h. Tato pozdní odpolední doba není příliš vhodná, protože účastníci již hůře udržují pozornost.
3. Práce kroužku probíhala formou vyučovacích jednotek o délce 45 minut s 10 minutovou přestávkou. Tato časová dotace kroužku se při teorii i zpracování fotek osvědčila. Dále jsme zjistili, že při práci venku, konkrétně při hře, focení i při procházce byl výklad náročný.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

1. Navrhujeme změnit počet účastníků z původně plánovaných 20 na 12. Při vyšším počtu už by nebylo možné věnovat se jednotlivým účastníkům individuálně.
2. Zahájení vzdělávací aktivity a času realizace tohoto programu navrhujeme začít ve 14h.
3. Výklad/ jeho délka i náročnost/ musí být vždy přizpůsoben stáří žáků.

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Program bude upraven v návrhu počtu žáků.

U výkladu historie a legend bude poznámka, upozornění, kde se musí brát ohled na věkovou skupinu žáků, se kterou se bude program realizovat.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

V programu bude provedena změna: v počtu žáků, v doporučené době realizace programu, v nutném materiálním vybavení škol, které chtějí program realizovat.

Realizátoři programu ve školách musí také brát ohled na věkovou kategorii dětí a podávat zkrácený výklad při hře, prohlídkách města a přizpůsobit množství informací danému věku, tzn. výklad udělat jednodušší. Obsah v programu zůstane stejný a bude k dispozici pro všechny věkové kategorie s tím, že realizátoři si sami zvolí délku výkladu žákům.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření³

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Žáky, kteří se pravidelně kroužku účastnili, zaujala hra v prostředí historického centra města, s použitím moderních technologií, QR kódů a přítomností průvodců v historických kostýmech. Také zpracovávání vlastních fotografií jim připadalo velice zajímavé, protože fotografie pořízené fotoaparáty nabízejí lepší kvalitu fotek, než vlastní mobilní telefony dětí, které denně používají.

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Nejlépe byla hodnocena interaktivní hra v centru města Bma.

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Obsah programu a jeho členění na 4 tematické bloky byl hodnocen pozitivně jak samotnými žáky, tak realizátory. Byl pestrý a celkově vyvážený. Činnosti byly propojovány smysluplně.

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Realizátoři oceňují dostatečné množství materiálu i dostatek finančních prostředků, tzn. zcela adekvátní a dostatečné množství.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Vedoucí programu měla pěkný přístup k žákům, se schopností přiblížit se k jejich věku, vcítit se do nich, mluvit v jejich jazyce a schopnost zaujmout a motivovat žáky, teenagery, pro práci v terénu. Dávala jim možnost vyjádřit své vlastní postoje, myšlenky, názory a dostatečný časový prostor pro práci s fotoaparáty, tvorbu fotek a jejich následnému grafickému zpracováním. Děti podněcovala k diskuzi, komunikovala o moderních technologiích, o užítku, který nám tato zařízení přináší, ale i o jejich negativních vlivích. Kroužek byl pro žáky velice přínosný a rozvíjel znalosti z historie, poznávání současnosti, kompetence důležité pro jejich celkový rozvoj, pro další uplatnění se v životě.

³ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Záci neměli žádné připomínky.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?

Neopakovala.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Záci neměli připomínky k práci v programu.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Realizátoři vnímali tento program jako obohacení vzdělávací a výchovné práce v základní škole.

Prostřednictvím tohoto projektu došlo ke zkvalitnění vzájemné komunikace mezi dětmi, respektu mezi chlapci a děvčaty, respektu k jejich práci, k rozvoji schopnosti práce s digitálními technologiemi, kulturního povědomí, schopnosti soustředit se, kriticky myslet, analyzovat a utvářet si vlastní názor, chovat se zodpovědně.

U dětí se ve velké míře rozvíjely komunikační kompetence v rámci úvodních a závěrečných částí práce kroužku-vyjadřování, naslouchání, porozumění, vzájemná komunikace, kompetence k učení - podpora aktivity a zájmu, obohacení poznatkové zkušenosti, motivace pro další práci. Kompetence zvolené v metodice byly úspěšně splněny.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

5

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Realizátoři tohoto programu upozorňují na vhodnost doby realizace – program byl testován na podzim, což se ukázalo jako ne příliš vhodné období. Jednak při vycházkách a zejména při hře nebylo pěkné počasí, jednak se brzy stmívá, takže čas na focení byl celkem omezený. Bylo by lepší tento program realizovat na jaře.

Dále vidí velkou důležitostve faktu, že je třeba mít dobře vybavenou školní počítačovou učebnu – na zastaralých počítačích trvá úprava fotek příliš dlouho a nelze nainstalovat nejnovější (a často free) verze grafických programů, je také potřeba mít pro každého účastníka jeden počítač.

Upozorňují na fakt provázat práci kroužku s běžnou výukou a implementovat i do co největšího množství vyučovacích předmětů jako je výtvarná výchova, informatika, dějepis a volně navazovat na nově získané poznatky i při běžné výuce.

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Návrhy budou zapracovány.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Upozornit další realizátory tohoto programu na správnou volbu ročního období, ve kterém se program realizuje, délku a složitost výkladu- úměrně přizpůsobit věku dětí, pracovat s méně početnou skupinou dětí. Realizátoři navrhnou počet 12 žáků. Mít moderně vybavenou počítačovou učebnu.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Renata Hubáčová, Mgr.	Brno, 13. 02. 2019	<i>Hubáčová</i>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

